

**ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ
ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ
ΝΕΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ**

1996-1998

**ΟΔΟΠΟΡΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑΣ ΝΕΩΝ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ**

1996 - 1998

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2000

ISBN – 9963 – 43 – 731 - 1

Αναδημοσίευση μέρους ή ολόκληρης της μελέτης επιτρέπεται
νοουμένου ότι αναφέρεται η πηγή.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η καλύτερη αξιοποίηση των νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, που αποτελούν το πιο μορφωμένο μέρος του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου, αναμένεται να συμβάλει στη σωστή στελέχωση των Κυπριακών επιχειρήσεων. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η παραπέρα ανάπτυξη των επιχειρήσεων, έτσι που να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν με επιτυχία το συνεχώς εντεινόμενο ανταγωνισμό.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει εντοπίσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι απόφοιτοι κατά την ένταξη τους στην αγορά εργασίας και έχει εισαγάγει διάφορες πολιτικές που στοχεύουν στην ανάμειξη των προβλημάτων αυτών. Η Ευρωπαϊκή πορεία της Κύπρου προϋποθέτει την εφαρμογή παρόμοιων πολιτικών, που να διασφαλίζουν την ομαλή ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Η παρούσα μελέτη στοχεύει προς αυτή την κατεύθυνση και περιέχει σημαντικά συμπεράσματα και χρήσιμες εισηγήσεις. Αναμένεται ότι τα συμπεράσματα και οι εισηγήσεις της θα αξιοποιηθούν όσο το δυνατό καλύτερα τόσο από την Αρχή όσο και από όλους τους άλλους αρμόδιους φορείς.

Ευχαριστίες εκφράζονται στη Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού καθώς και στις διάφορες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου για την πολύτιμη βοήθεια στην ετοιμασία της έρευνας με την προμήθεια καταλόγων των αποφοίτων τους. Ιδιαίτερες ευχαριστίες εκφράζονται στους απόφοιτους που πήραν μέρος στην έρευνα και βοήθησαν την Αρχή στην εξαγωγή αντικειμενικών συμπερασμάτων.

Στο συντάκτη της μελέτης Κυριάκο Κυριάκου, Λειτουργό Ανθρώπινου Δυναμικού 1ης Τάξης, στη Γιάννα Κορέλλη, που ασχολήθηκε με τη διεξαγωγή της έρευνας και την ηλεκτρονική επεξεργασία των στοιχείων, στο Μάκη Κεραυνό, Ανώτερο Λειτουργό Ανθρώπινου Δυναμικού που συντόνιζε τη μελέτη και στο Δρα Γιώργο Όξινο, Διευθυντή της Διεύθυνσης Έρευνας και Προγραμματισμού, εκφράζω τα θερμά μου συγχαρητήρια και τις ευχαριστίες μου.

Π. Χ. Κουτουρούσης
Γενικός Διευθυντής

ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Οι απόφοιτοι Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αποτελούν το πιο μορφωμένο μέρος του νεοεισερχόμενου στην αγορά εργασίας ανθρώπινου δυναμικού και αναμένεται να στελεχώσουν τις Κυπριακές επιχειρήσεις. Έτσι, η καλύτερη δυνατή αξιοποίηση τους αναμένεται να συμβάλει στην παραπέρα ανάπτυξη της Κυπριακής οικονομίας.

Πληροφορίες που αφορούν στην επαγγελματική πορεία των νέων αποφοίτων είναι ιδιαίτερα χρήσιμες και μπορούν να βοηθήσουν στη διαμόρφωση πολιτικής για την ομαλότερη ένταξη των νέων αποφοίτων στην αγορά εργασίας.

Σκοπός της μελέτης

Η μελέτη στοχεύει μέσα από τη διαχρονική παρακολούθηση της επαγγελματικής κατάστασης των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, στην εξαγωγή συμπερασμάτων για την επαγγελματική συμπεριφορά των νέων αποφοίτων και στη διατύπωση εισηγήσεων που θα διευκόλυναν την ένταξη τους στην αγορά εργασίας.

Έκταση της μελέτης

Η μελέτη έχει καλύψει τους απόφοιτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου του 1996 καθώς και τους αναμενόμενους για τον ίδιο χρόνο απόφοιτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξωτερικού. Ο **συνολικός αριθμός των αποφοίτων ήταν 3.425**, από τους οποίους οι **2.007 αποφοίτησαν από Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου** και οι **1.418 αναμένονταν να αποφοιτήσουν από παρόμοιες Σχολές του εξωτερικού**.

Οι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ταξινομούνται στα πιο κάτω επίπεδα σπουδών:

- Μεταπτυχιακό.
- Πτυχιακό εξωτερικού.

- Πτυχιακό Κύπρου (Πανεπιστήμιο Κύπρου).
- Ανώτερο εξωτερικού.
- Ανώτερο Κύπρου – Δημόσιες Σχολές (Α.Τ.Ι, Α.Ξ.Ι.Κ, Νοσηλευτική Σχολή και Δασικό Κολέγιο).
- Ανώτερο Κύπρου – Ιδιωτικές Σχολές (Cyprus College, Intercollege, Frederick Institute of Technology, Philips College και άλλες Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης).

Μεθοδολογία

Η συγκέντρωση των απαραίτητων πληροφοριών έγινε με τη διεξαγωγή δειγματοληπτικής έρευνας μεταξύ των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Η έρευνα κάλυψε **αντιπροσωπευτικό για όλα τα επίπεδα σπουδών δείγμα 607 αποφοίτων**.

Η συγκέντρωση των πληροφοριών έγινε με τη χρησιμοποίηση **ειδικά σχεδιασμένου ερωτηματολογίου** που απευθυνόταν στους απόφοιτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Το ερωτηματολόγιο αποτελείτο από 5 κύρια μέρη τα οποία κάλυπταν τους ακόλουθους θεματικούς τομείς :

- Ατομικά στοιχεία του αποφοίτου
- Κατάσταση σπουδών
- Συμμετοχή στην αγορά εργασίας της Κύπρου
- Επαγγελματική κατάσταση
- Κατάρτιση

Διαπιστώσεις και συμπεράσματα

Από τη μελέτη προκύπτουν σημαντικές διαπιστώσεις και συμπεράσματα που αφορούν την επαγγελματική πορεία των νέων

αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης μετά την αποφοίτησή τους. Οι κυριότερες διαπιστώσεις/συμπεράσματα αναφέρονται στη συνέχεια:

Κατάσταση σπουδών αποφοίτων

- i. Παρόλο που η πλειοψηφία των αποφοίτων συμπληρώνουν τις σπουδές τους μέσα στα αναμενόμενα χρονικά πλαίσια εντούτοις **μικρό ποσοστό αποφοίτων (7%) καθυστερούν για τουλάχιστον ένα χρόνο να πάρουν το πτυχίο τους**. Το γεγονός αυτό είναι ενδεικτικό **πιθανών αδυναμιών μερίδας αποφοίτων να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των σπουδών τους**.
- ii. Ένας στους τέσσερις αποφοίτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του 1996 **(25%) συνεχίζουν τις σπουδές τους σε ανώτερο επίπεδο**. Ο κυριότερος λόγος για αυτό φαίνεται να είναι οι αυξημένες πιθανότητες για πιο γρήγορη εργοδότηση. Η μεγαλύτερη έφεση για περαιτέρω σπουδές εμφανίζεται μεταξύ των αποφοίτων των πανεπιστημίων του εξωτερικού και των αποφοίτων των Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου.
- iii. Από τους απόφοιτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξωτερικού που συμπλήρωσαν τις σπουδές τους γύρω στο **15% δεν είχαν επιστρέψει στην Κύπρο μέχρι την 30/9/98, δηλαδή περίπου δυο χρόνια μετά την αποφοίτησή τους**. Στην περίπτωση των αποφοίτων **Μεταπτυχιακού επιπέδου το ποσοστό παραμονής στο εξωτερικό** μετά τη συμπλήρωση των σπουδών είναι ακόμα μεγαλύτερο και φθάνει το **25%**.
- iv. Ο κυριότερος λόγος για μη επιστροφή των αποφοίτων στην Κύπρο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών ήταν η **εξασφάλιση εργασίας στο εξωτερικό (77,5%)**.

Απόφοιτοι που βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας

- i. Μόνο το **3,5%** των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης **βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας** κατά την 30/9/97. Ένα χρόνο μετά (30/9/98) εμφανίστηκε οριακή αύξηση στο

ποσοστό των αποφοίτων που βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας (**αυξήθηκε στο 3,8%**).

- ii. Ο κυριότερος λόγος για τον οποίο αριθμός αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης βρίσκονταν εκτός της αγοράς εργασίας της Κύπρου ήταν η **εύρεση προσωρινής εργασίας στο εξωτερικό**. Η εύρεση εργασίας στο εξωτερικό είτε προσωρινά είτε μόνιμα αποτελούσε το μόνο λόγο για τον οποίο αριθμός αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου, που επέστρεψαν στην Κύπρο, βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας. Αυτό σε συνδυασμό με τη μη επιστροφή στην Κύπρο σημαντικού αριθμού αποφοίτων με μεταπτυχιακά προσόντα, έχει ως αποτέλεσμα να **μην αξιοποιούνται άμεσα και στον επιθυμητό βαθμό, οι γνώσεις σημαντικής μερίδας του πιο μορφωμένου μέρους του νέου ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου**.

Απόφοιτοι που συμμετείχαν στην αγορά εργασίας

- i. Το ποσοστό συμμετοχής των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98 **διατηρήθηκε σε υψηλό επίπεδο**. Συγκεκριμένα, βρισκόταν στην αγορά εργασίας κατά την 30/9/97 το **96,5%** των αποφοίτων και κατά την 30/9/98 το **96,2%**. Η συμμετοχή των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του 1996 στην αγορά εργασίας **διατηρήθηκε στο ίδιο υψηλό επίπεδο με εκείνη των αποφοίτων του 1990 και 1993**.
- ii. Το ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας βρισκόταν σε πολύ υψηλό επίπεδο για όλα τα επίπεδα σπουδών με εξαίρεση τους απόφοιτους **Μεταπτυχιακού επιπέδου**. Στην περίπτωση αυτή το ποσοστό συμμετοχής κατά την 30/9/97 ήταν **89,5%**. Ωστόσο, σημειώνεται ότι οι απόφοιτοι Μεταπτυχιακού επιπέδου που δεν συμμετείχαν στην αγορά εργασίας της Κύπρου **εργάζονταν στο εξωτερικό**.

Απόφοιτοι που παρέμειναν άνεργοι

- i. Το ποσοστό ανεργίας των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ένα χρόνο μετά την αποφοίτησή τους (30/9/97)

ήταν **16,1%** σε σύγκριση με **3,2%** για το σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της Κύπρου το Σεπτέμβριο του 1997. Η μεγάλη διαφορά που εμφανίστηκε είναι ενδεικτική της χαμηλότερης, σε σύγκριση με την προσφορά, ζήτησης για νέους και κατά συνέπεια άπειρους αποφοίτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

- ii. Φαίνεται να παρουσιάζεται **αναστροφή της τάσης για αύξηση του ποσοστού ανεργίας των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης**. Συγκεκριμένα το ποσοστό ανεργίας για τον πρώτο χρόνο μετά την αποφοίτηση αυξήθηκε από 17% για τους απόφοιτους του 1990 στο 23,5% για τους απόφοιτους του 1993 ενώ μειώθηκε σημαντικά (16,1%) για τους απόφοιτους του 1996. Παρόμοια εικόνα παρουσιάζεται και για το δεύτερο χρόνο μετά την αποφοίτηση.
- iii. Παρόλο που ένα χρόνο μετά εμφανίστηκε σημαντική μείωση στο ποσοστό ανεργίας (**7,3%**) εντούτοις το ποσοστό αυτό ήταν ψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (**3,2%**). Το γεγονός της **καθυστερημένης εργοδότησης των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης** θα πρέπει να προβληματίσει τους αρμόδιους φορείς για τη λήψη πρόσθετων μέτρων που θα επιταχύνουν την ομαλή και σύντομη ένταξη των αποφοίτων στην αγορά εργασίας.
- iv. Το ποσοστό ανεργίας μεταξύ των νέων αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι **πολύ χαμηλότερο** από το αντίστοιχο ποσοστό για τους αποφοίτους Πανεπιστημίων του εξωτερικού. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει **ευκολότερη εργοδότηση των αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου, σημαντικό ποσοστό των οποίων εξασφαλίζουν αμέσως εργασία ως δάσκαλοι Δημοτικής Εκπαίδευσης**.

Απόφοιτοι που εργάζονταν

- i. Το **83,9%** των αποφοίτων που βρίσκονταν στην αγορά εργασίας την 30/9/97 εργάζονταν. Το αντίστοιχο ποσοστό απασχόλησης κατά την 30/9/98 ήταν **92,7%**.

- ii. Το ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων με **Μεταπτυχιακά προσόντα είναι ψηλότερο από τα αντίστοιχα ποσοστά για τους απόφοιτους των άλλων επιπέδων σπουδών του εξωτερικού**. Φαίνεται ότι η απόκτηση πρόσθετων ακαδημαϊκών προσόντων βελτιώνει τις πιθανότητες για εξεύρεση εργασίας.
- iii. Το ποσοστό αυτοεργοδότησης μεταξύ των αποφοίτων με **Μεταπτυχιακά προσόντα κατά την 30/9/98** ήταν πολύ ψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο των αποφοίτων. Φαίνεται ότι σημαντικό ποσοστό αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου δημιουργούν δικές τους επιχειρήσεις με στόχο την όσο το δυνατό καλύτερη αξιοποίηση των εξειδικευμένων γνώσεων που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Επαγγελματικές επιλογές αποφοίτων

- i. Οι περισσότεροι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης απασχολούνταν σε επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των “Πτυχιούχων” τόσο κατά τον πρώτο χρόνο όσο και κατά το δεύτερο χρόνο μετά την αποφοίτηση.
- ii. Το ποσοστό των αποφοίτων με Μεταπτυχιακά προσόντα που εργάζονταν ως “Διευθυντές” ήταν πολύ ψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο των αποφοίτων. Φαίνεται ότι οι επιχειρήσεις προτιμούν να εργοδοτούν σε διευθυντικές θέσεις άτομα με Μεταπτυχιακά προσόντα που έχουν ψηλότερου επιπέδου και πιο εξειδικευμένες γνώσεις. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι μικρό ποσοστό αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου εργάζονταν σε επαγγέλματα που δεν ανταποκρίνονται στα ακαδημαϊκά τους προσόντα.
- iii. Και στην περίπτωση των αποφοίτων Πανεπιστημίων εξωτερικού ψηλότερο, από το σύνολο, ποσοστό αποφοίτων κατείχαν διευθυντικές θέσεις. Το πρόβλημα της ετεροαπασχόλησης εμφανίζεται και για τους απόφοιτους αυτούς αφού ορισμένοι εργάζονταν σε επαγγέλματα που δεν είχαν σχέση με τις σπουδές τους.

- iv. Παρόλο που η πλειοψηφία των αποφοίτων Πανεπιστημίου Κύπρου εργάζονταν σε επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των “Πτυχιούχων” εντούτοις **σημαντικό ποσοστό απασχολούνταν σε επαγγέλματα που δεν είχαν σχέση με την εκπαίδευση τους**. Φαίνεται ότι σημαντικό μέρος των αποφοίτων αυτών **δεν μπόρεσαν να εξασφαλίσουν εργασία σχετική με τα ακαδημαϊκά τους προσόντα**.
- v. Το **πρόβλημα της ετεροαπασχόλησης**, στην περίπτωση των αποφοίτων ανωτέρου μη πανεπιστημιακού επιπέδου τόσο της Κύπρου όσο και του εξωτερικού, δεν παρουσιάζεται στον ίδιο βαθμό όπως στην περίπτωση των αποφοίτων ψηλότερων επιπέδων σπουδών.

Τομεακές επιλογές αποφοίτων

- i. Το **91%** των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εργάζονταν ένα περίπου χρόνο μετά την αποφοίτησή τους σε επιχειρήσεις του **Τριτογενή τομέα των Υπηρεσιών**. Μόνο **8%** των αποφοίτων απασχολούνταν σε επιχειρήσεις του **Δευτερογενή τομέα, δηλαδή της Μεταποίησης, των Κατασκευών και του Ηλεκτρισμού**. Τέλος, ελάχιστοι απόφοιτοι (**1%**) εργάζονταν στον **Πρωτογενή τομέα (Γεωργία και Μεταλλεία/Λατομεία)**.
- ii. Το **μεγαλύτερο ποσοστό (24%) αποφοίτων** εργάζονταν κατά την 30/9/97 στον τομέα της “**Εκπαίδευσης**”. Επίσης, σημαντικό ποσοστό εργάζονταν στους τομείς των “**Μεταφορών και Επικοινωνιών**” και “**Εμπορίου**”. Σημειώνεται το **πολύ χαμηλό ποσοστό** αποφοίτων που εργάζονταν σε επιχειρήσεις της **Μεταποίησης (3%)**, γεγονός ενδεικτικό της χαμηλής ζήτησης για επιστημονικό προσωπικό από βιομηχανικές επιχειρήσεις.

Απολαβές αποφοίτων και βαθμός ικανοποίησης από την εργασία

- i. Ο **μέσος όρος μηνιαίων απολαβών** των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ήταν κατά την 30/9/97 **γύρω στις £442**. Ένα χρόνο μετά παρουσιάστηκε αύξηση της τάξης του

9,5% και έτσι ο μέσος όρος μηνιαίων απολαβών των αποφοίτων ήταν **£484**.

- ii. **Όσο πιο ψηλό είναι το επίπεδο σπουδών των αποφοίτων τόσο πιο ψηλές είναι και οι απολαβές τους. Επίσης, τις ψηλότερες απολαβές είχαν όσοι απόφοιτοι εργάζονταν σε διευθυντικές θέσεις ενώ τις χαμηλότερες όσοι απόφοιτοι εργάζονταν είτε ως “Υπάλληλοι Υπηρεσιών και Πωλητές” ή σε γραφειακά επαγγέλματα.**
- iii. **Διαπιστώθηκε ανισομισθία σε βάρος των γυναικών αποφοίτων. Η μισθολογική διαφορά σε βάρος των γυναικών αποφοίτων ήταν 24% κατά την 30/9/97 και 26,5% κατά την 30/9/98. Η μεγαλύτερη ανισομισθία εμφανίσθηκε για τις γυναίκες απόφοιτους που εργάζονταν σε γραφειακά επαγγέλματα ενώ η μικρότερη για όσες εργάζονταν ως “Πτυχιούχοι”.**
- iv. **Η πλειοψηφία των αποφοίτων ήταν πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι από την εργασία τους. Το 37% των αποφοίτων δήλωσαν ότι ήταν παρά πολύ ικανοποιημένοι και το 31% ότι ήταν πολύ ικανοποιημένοι. Περισσότερο ικανοποιημένοι από την εργασία τους ήταν οι απόφοιτοι Μεταπτυχιακού επιπέδου.**
- v. **Το 19% των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που εργάζονταν την 30/9/98 ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα. Η επιθυμία για αλλαγή επαγγέλματος διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το επίπεδο σπουδών με τους απόφοιτους Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου να θέλουν σε μεγαλύτερο βαθμό (23%) από τους απόφοιτους των άλλων επιπέδων σπουδών να αλλάξουν επάγγελμα.**
- vi. **Κύριες προτιμήσεις των αποφοίτων που ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα ήταν τα επαγγέλματα των Πτυχιούχων και των Τεχνικών βοηθών. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι γύρω στο 20% των αποφοίτων δεν ανέφεραν σε ποιο επάγγελμα θα ήθελαν να εργαστούν.**

Πρώτη εργασία αποφοίτων

- i. **Οι περισσότεροι απόφοιτοι (40%) εξασφάλισαν εργασία σε λιγότερο από ένα μήνα μετά την αποφοίτηση ή/και επιστροφή στην Κύπρο.** Σοβαρό πρόβλημα εργοδότησης φαίνεται να έχουν αντιμετωπίσει το **10% των αποφοίτων** αφού τα άτομα αυτά **παρέμειναν άνεργοι για περισσότερο από ένα χρόνο μέχρι να εξασφαλίσουν εργασία.** Όσο πιο ψηλό είναι το επίπεδο σπουδών τόσο πιο λίγα προβλήματα εργοδότησης αντιμετωπίζουν οι απόφοιτοι.
- ii. **Οι γνωστοί και συγγενείς** αποτέλεσαν την κυριότερη πηγή πληροφόρησης για την πρώτη εργασία των αποφοίτων για όλα τα επίπεδα σπουδών **με εξαίρεση τους αποφοίτους του Πανεπιστημίου Κύπρου.** Στην περίπτωση των αποφοίτων αυτών η κυριότερη πηγή πληροφόρησης ήταν το **Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.**

Συμβολή γνώσεων στην εκτέλεση της εργασίας

- i. Η πλειοψηφία των αποφοίτων (**54%**) εκτιμούν ότι οι γνώσεις που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους **δεν αξιοποιούνται σε μεγάλο βαθμό στην εκτέλεση της εργασίας τους.** Ο βαθμός αξιοποίησης των γνώσεων στην εκτέλεση της εργασίας διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το επίπεδο σπουδών.
- ii. **Οι ακαδημαϊκές γνώσεις που οι απόφοιτοι χρησιμοποίησαν στην εκτέλεση της εργασίας τους θεωρήθηκε από την πλειοψηφία των αποφοίτων (62%) ότι ήταν είτε πολύ ή πάρα πολύ βοηθητικές.** Παρόλο, που δεν αξιοποιούνται σε μεγάλο βαθμό οι γνώσεις των αποφοίτων στην εκτέλεση της εργασίας τους εντούτοις εκείνες που χρησιμοποιούνται θεωρούνται ως πολύ βοηθητικές.

Κατάρτιση αποφοίτων

- i. **Το ποσοστό συμμετοχής των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του 1996 σε προγράμματα κατάρτισης μέχρι την 30/9/98 βρισκόταν σε χαμηλό επίπεδο.** Μόνο το **22%**

των αποφοίτων που είχαν μέχρι την 30/9/98 ενταχθεί στην αγορά εργασίας, συμμετείχαν σε τουλάχιστον ένα πρόγραμμα κατάρτισης.

- ii. **Το ψηλότερο ποσοστό συμμετοχής σε δραστηριότητες κατάρτισης εμφανίστηκε μεταξύ των αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου.** Αυτό ίσως αποτελεί ένδειξη ότι οι απόφοιτοι με Μεταπτυχιακά προσόντα αποδίδουν μεγαλύτερη σημασία στην κατάρτιση.
- iii. **Τα προγράμματα κατάρτισης που κάλυπταν θέματα σχετικά με την “Τεχνολογία” συγκέντρωσαν τη συμμετοχή των περισσότερων (43%) αποφοίτων που συμμετείχαν σε δραστηριότητες κατάρτισης.** Επίσης, το 30% των αποφοίτων παρακολούθησαν προγράμματα που αφορούσαν εξειδικευμένα θέματα για το συγκεκριμένο επάγγελμα στο οποίο εργάζονταν.
- iv. **Η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων (87,8%) που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης, ανέφεραν ότι δεν βοηθήθηκαν καθόλου στην εύρεση εργασίας από τη συμμετοχή τους σε αυτά.**
- v. **Η πλειοψηφία των αποφοίτων (55,6%) πιστεύουν ότι βοηθήθηκαν πολύ ή πάρα πολύ στην εκτέλεση της εργασίας τους από τη συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης.** Η εκτίμηση αυτή είναι τελείως αντίθετη από την εκτίμηση που είχαν οι απόφοιτοι για τη συμβολή της κατάρτισης στην εύρεση εργασίας. Φαίνεται ότι πρωταρχική επιδίωξη των αποφοίτων είναι η εύρεση εργασίας και μετά η συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης.
- vi. **Το 74% των αποφοίτων που εργάζονταν την 30/9/98 ανέφεραν ότι θα ήθελαν να παρακολουθήσουν προγράμματα που θα ήταν χρήσιμα στην εκτέλεση της εργασίας τους.** Φαίνεται ότι η μεγάλη πλειοψηφία των εργαζομένων αποφοίτων, με την απόκτηση εργασιακής πείρας, έχουν συνειδητοποιήσει τη σημασία της κατάρτισης για την καλύτερη εκτέλεση της εργασίας τους.

- vii. Ποσοστό **59%** των αποφοίτων που ήταν άνεργοι την 30/9/98 ανέφεραν ότι θα ήθελαν να παρακολουθήσουν **προγράμματα κατάρτισης που θα τους βοηθούσαν στην εύρεση εργασίας.**
- viii. **Το μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων (35%)** ανέφεραν ότι θα ήθελαν να παρακολουθήσουν προγράμματα κατάρτισης σχετικά με την **“Τεχνολογία”** για να είναι προφανώς ενήμεροι για τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις, και ιδιαίτερα εκείνες που αφορούν τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Επίσης, **σημαντικό ποσοστό αποφοίτων (23%) θα ήθελαν να παρακολουθήσουν εξειδικευμένα θέματα που έχουν άμεση σχέση με το επάγγελμα στο οποίο εργάζονταν με στόχο την καλύτερη εκτέλεση της εργασίας τους.**

Εισηγήσεις

Οι εισηγήσεις που ακολουθούν διατυπώνονται με βάση τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την ανάλυση των στοιχείων της έρευνας. Οι εισηγήσεις αφορούν μέτρα και δραστηριότητες που αναμένεται να προωθηθούν από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού και άλλες αρμόδιες υπηρεσίες αφού ληφθούν υπόψη τα μέτρα που ήδη λαμβάνονται για την ομαλή ένταξη των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας της Κύπρου.

Οι εισηγήσεις που προτείνονται αναλυτικά στη μελέτη είναι:

- i. Ενίσχυση των προγραμμάτων ένταξης των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας.
- ii. Ενίσχυση της αυτοεργοδότησης των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- iii. Ενθάρρυνση νέων αποφοίτων για απόκτηση Μεταπτυχιακών προσόντων.
- iv. Αύξηση ποσοστού αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που απασχολούνται στον τομέα της Μεταποίησης.

- v. Ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ Πανεπιστημίου Κύπρου και επιχειρήσεων για εργοδότηση νέων αποφοίτων.
- vi. Καλύτερη αξιοποίηση αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου.
- vii. Αύξηση της συμμετοχής των αποφοίτων σε προγράμματα κατάρτισης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ		3
ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ		5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 :	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1.1.	Σκοπός της μελέτης	1
1.2.	Έκταση της μελέτης	2
1.3.	Μεθοδολογία	6
1.4.	Χαρακτηριστικά αποφοίτων	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 :	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	15
2.1.	Απασχόληση και ανεργία των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση	15
2.2.	Μέτρα διευκόλυνσης ένταξης των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 :	Η ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ	25
3.1.	Γενική περιγραφή του συστήματος Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου	25
3.2.	Μέτρα διευκόλυνσης ένταξης των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας της Κύπρου	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 :	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ	30
4.1.	Κατάσταση σπουδών αποφοίτων	30
4.2.	Επιστροφή αποφοίτων εξωτερικού στην Κύπρο	40
4.2.1.	Λόγοι μη επιστροφής αποφοίτων εξωτερικού στην Κύπρο	41
4.2.2.	Χρόνος επιστροφής αποφοίτων εξωτερικού στην Κύπρο	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 :	ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΕΚΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ	45
5.1.	Απόφοιτοι που βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας	47
5.2.	Απόφοιτοι που βρίσκονταν εντός αγοράς εργασίας	51
5.2.1.	Απόφοιτοι που παρέμειναν άνεργοι	56
5.2.2.	Απόφοιτοι που εργάζονταν	61
5.3.	Ικανοποίηση των αποφοίτων από την εργασία τους	79
5.3.1.	Βαθμός ικανοποίησης από την εργασία	79
5.3.2.	Επιθυμία αποφοίτων για αλλαγή επαγγέλματος	86
5.3.3.	Επάγγελμα στο οποίο θα ήθελαν οι απόφοιτοι να μετακινηθούν	89
5.3.4.	Λόγοι αλλαγής επαγγέλματος	91
5.4.	Στοιχεία σε σχέση με την πρώτη εργασία των αποφοίτων	94
5.4.1.	Χρόνος εύρεσης πρώτης εργασίας	94
5.4.2.	Πηγή πληροφόρησης για την πρώτη εργασία	96
5.4.3.	Συμβολή γνώσεων στην εκτέλεση της εργασίας	99

5.5.	Αντιμετώπιση της κατάρτισης από τους απόφοιτους	102
5.5.1.	Συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης	103
5.5.2.	Επιθυμία για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης	111
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 :	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ	117
6.1.	Βασικές διαπιστώσεις και συμπεράσματα	117
6.2.	Εισηγήσεις και απόψεις	130
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ		137
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 :	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ	139
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 :	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ	143
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 :	ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΝ ΕΚΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ	149
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 :	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	177
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5 :	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	179
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6 :	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	185

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι απόφοιτοι Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αποτελούν το πιο μορφωμένο μέρος του νεοεισερχόμενου στην αγορά εργασίας ανθρώπινου δυναμικού. Οι απόφοιτοι αυτοί αναμένεται να στελεχώσουν τις Κυπριακές επιχειρήσεις και κατά συνέπεια η καλύτερη δυνατή αξιοποίηση τους αναμένεται να συμβάλει στην ανάπτυξη της Κυπριακής οικονομίας. Πληροφορίες που αφορούν στην επαγγελματική πορεία των νέων αποφοίτων είναι ιδιαίτερα χρήσιμες και μπορούν να βοηθήσουν στη διαμόρφωση πολιτικής για την ομαλότερη ένταξη των νέων αποφοίτων στην αγορά εργασίας.

1.1. Σκοπός της μελέτης

Σκοπός της μελέτης είναι, μέσα από τη διαχρονική παρακολούθηση της επαγγελματικής κατάστασης των νέων αποφοίτων, η εξαγωγή συμπερασμάτων για την επαγγελματική συμπεριφορά των αποφοίτων και η υποβολή εισηγήσεων που θα διευκόλυναν την ένταξη τους στην αγορά εργασίας.

Ειδικότερα επιδιώκονται τα πιο κάτω:

- Η διακρίβωση του ποσοστού των αναμενόμενων αποφοίτων εξωτερικού που συμπληρώνουν τις σπουδές τους και επιστρέφουν στην Κύπρο.
- Εκτίμηση του ποσοστού των αποφοίτων που συνεχίζουν τις σπουδές τους σε ψηλότερο επίπεδο σπουδών.
- Η εκτίμηση του ποσοστού των αποφοίτων που εντάσσονται στην αγορά εργασίας καθώς και του ποσοστού ανεργίας και απασχόλησης.
- Η διαπίστωση των λόγων για τους οποίους αριθμός αποφοίτων, ιδιαίτερα γυναικών, δεν εντάσσονται στην αγορά εργασίας.

- Ο εντοπισμός των επαγγελματικών και τομεακών επιλογών των αποφοίτων καθώς και του επιπέδου του μισθού τους.
- Η εκτίμηση του βαθμού ικανοποίησης από την εργασία τους καθώς και της πρόθεσης για αλλαγή επαγγέλματος και των λόγων που την προκαλούν.
- Ο εντοπισμός των κυριότερων πηγών πληροφόρησης για εξεύρεση εργασίας.
- Η εκτίμηση της συμβολής των γνώσεων και δεξιοτήτων, που απέκτησαν οι απόφοιτοι κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους, στην εκτέλεση της εργασίας τους.
- Ο εντοπισμός των προγραμμάτων κατάρτισης στα οποία έλαβαν μέρος και του ενδιαφέροντος για παρακολούθηση τέτοιων προγραμμάτων.

1.2. Έκταση της μελέτης

Η μελέτη έχει καλύψει τους απόφοιτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου του 1996 καθώς και τους αναμενόμενους για τον ίδιο χρόνο απόφοιτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξωτερικού. Η διάκριση που έγινε οφείλεται στο γεγονός ότι τα διαθέσιμα στοιχεία για τους απόφοιτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξωτερικού, που περιέχονται σε καταλόγους του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, αφορούν άτομα τα οποία με βάση το έτος έναρξης και τη διάρκεια σπουδών αναμένετο να είχαν αποφοιτήσει το 1996. **Ο συνολικός αριθμός των αποφοίτων ήταν 3.425, από τους οποίους οι 2.007 αποφοίτησαν από Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου και οι 1.418 αναμένονταν να αποφοιτήσουν από παρόμοιες Σχολές του εξωτερικού.**

Οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν αφορούσαν στην επαγγελματική κατάσταση και τη γενικότερη επαγγελματική συμπεριφορά των αποφοίτων για ένα και δύο χρόνια μετά την αποφοίτηση ή αναμενόμενη αποφοίτηση. Ως ημερομηνίες αναφοράς θεωρήθηκαν οι 30/9/1997 και 30/9/1998.

Για καθορισμό του δείγματος των αποφοίτων που καλύφθηκαν από την έρευνα λήφθηκε υπόψη το **επίπεδο σπουδών των αποφοίτων**. Τόσο οι επαγγελματικές επιλογές όσο και διάφορα άλλα δεδομένα που αφορούν στην επαγγελματική πορεία των νέων αποφοίτων διαφέρουν ανάλογα με το επίπεδο σπουδών. Σημειώνεται ότι στο επίπεδο σπουδών “Μεταπτυχιακό” περιλαμβάνονται μόνο απόφοιτοι πανεπιστημίων εξωτερικού. Μεταξύ των αποφοίτων του 1996 δεν υπήρχαν απόφοιτοι με μεταπτυχιακά προσόντα που να αποκτήθηκαν στην Κύπρο. Τα επίπεδα σπουδών είναι:

- Μεταπτυχιακό.
- Πτυχιακό εξωτερικού.
- Πτυχιακό Κύπρου (Πανεπιστήμιο Κύπρου).
- Ανώτερο εξωτερικού.
- Ανώτερο Κύπρου – Δημόσιες Σχολές (Α.Τ.Ι, Α.Ξ.Ι.Κ, Νοσηλευτική Σχολή και Δασικό Κολλέγιο).
- Ανώτερο Κύπρου – Ιδιωτικές Σχολές (Cyprus College, Intercollege, Frederick Institute of Technology, Philips College και άλλες Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης).

Για την αντιπροσωπευτική κάλυψη του υπό εξέταση πληθυσμού της έρευνας καθορίστηκε **στατιστικά αποδεκτό δείγμα, κατά επίπεδο σπουδών, (stratified sampling)** με βάση το μαθηματικό τύπο:

όπου:

ε	=	Στατιστικό λάθος Στην περίπτωση αυτή το μέγιστο στατιστικό λάθος καθορίστηκε στο ($\pm 7\%$).
N	=	Μέγεθος του πληθυσμού
n	=	Μέγεθος του δείγματος
$Z_{\alpha/2}$	=	Άνω $\alpha/2$ σημείο της $N(0,1)$ Στην περίπτωση αυτή αντιστοιχεί με 1,645 αφού το επίπεδο σημαντικότητας α καθορίστηκε στο 10% (δηλαδή η βεβαιότητα είναι 90%).

Η επιλογή του δείγματος έγινε και για τα έξι επίπεδα σπουδών με τη μέθοδο της **απλής τυχαίας δειγματοληψίας** (simple random sampling).

Στον Πίνακα 1 φαίνεται τόσο ο πληθυσμός όσο και το δείγμα που επιλέγηκε κατά επίπεδο σπουδών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΕΙΓΜΑ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΧΟΛΩΝ
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΔΕΙΓΜΑ	% ΚΑΛΥΨΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	203	79	38,9
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	1.043	127	12,2
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	410	103	25,1
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	172	78	45,3
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ – ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	306	95	31,0
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ – ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	1.291	125	9,7
ΣΥΝΟΛΟ	3.425	607	17,7

Η κατανομή του δείγματος κατά επίπεδο σπουδών διαφέρει σημαντικά από την αντίστοιχη κατανομή του πληθυσμού. Αυτό φαίνεται από τα διαφορετικά ποσοστά κάλυψης κατά επίπεδο σπουδών που κυμαίνονται από 9,7% για τους απόφοιτους Ανωτέρου Κύπρου – Ιδιωτικές Σχολές σε 45,3% για τους απόφοιτους Ανωτέρου εξωτερικού. Κατά συνέπεια χρησιμοποίηση των αποτελεσμάτων, που προκύπτουν από την ανάλυση των πληροφοριών του δείγματος, για το σύνολο των αποφοίτων θα αντιπροσώπευε σε μεγαλύτερο βαθμό τις επιλογές των αποφοίτων με το μεγαλύτερο ποσοστό κάλυψης και θα οδηγούσε στην εξαγωγή λανθασμένων συμπερασμάτων.

Για την εξαγωγή συμπερασμάτων αντιπροσωπευτικών του συνόλου των αποφοίτων έγινε **αναγωγή (grossing-up) των αποτελεσμάτων της έρευνας για το σύνολο των αποφοίτων** με τον πολλαπλασιασμό

των πληροφοριών κατά επίπεδο σπουδών με τους σχετικούς συντελεστές αναγωγής (grossing-up factors).

Οι συντελεστές αναγωγής υπολογίστηκαν με τη διαίρεση των στοιχείων του πληθυσμού με εκείνα του δείγματος κατά επίπεδο σπουδών. Με βάση τον υπολογισμό αυτό οι συντελεστές αναγωγής φαίνονται στον Πίνακα 2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΑΝΑΓΩΓΗΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΑΝΑΓΩΓΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	2,57
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	8,21
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	3,98
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	2,21
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ – ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	3,22
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ – ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	10,33

Για τη σωστή εκτίμηση των διαφόρων ποσοστών που προέκυψαν από την έρευνα σε σχέση με απαντήσεις των διαφόρων υποπληθυσμών (επιπέδων σπουδών) στις συγκεκριμένες ερωτήσεις, θα πρέπει να συνεκτιμάται το **στατιστικό λάθος (ε)** το οποίο προκύπτει από την εφαρμογή του μαθηματικού τύπου:

$$\varepsilon = Z_{\alpha/2} \times \sqrt{\frac{p^* \times (1 - p^*)}{n}} \times \sqrt{\frac{N - n}{N - 1}}$$

όπου:

ε	=	Στατιστικό λάθος
p^*	=	Ποσοστό απαντήσεων
N	=	Μέγεθος του πληθυσμού
n	=	Μέγεθος του δείγματος
$Z_{\alpha/2}$	=	1,645 για βεβαιότητα 90%

Με βάση τον πιο πάνω μαθηματικό τύπο υπολογίστηκε το στατιστικό λάθος (ε) κατά επίπεδο σπουδών για τα διάφορα ποσοστά (p^*) σε σχέση με απαντήσεις στις συγκεκριμένες ερωτήσεις.

Οι υπολογισμοί του στατιστικού λάθους φαίνονται αναλυτικά στον Πίνακα 3.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΛΑΘΟΣ (ε±%) ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ p*				
	50	40 ή 60	30 ή 70	20 ή 80	10 ή 90
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	7,3	7,1	6,7	5,8	4,4
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	6,8	6,7	6,3	5,5	4,1
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	7,0	6,9	6,4	5,6	4,2
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	6,9	6,8	6,3	5,5	4,1
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ – ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	7,0	6,9	6,4	5,6	4,2
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ – ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	7,0	6,9	6,4	5,6	4,2

Από εξέταση των στοιχείων του Πίνακα 3, προκύπτει ότι το μέγιστο στατιστικό λάθος, που εμφανίζεται για ποσοστό απαντήσεων 50%, κυμαίνεται για όλα τα επίπεδα σπουδών γύρω στο $\pm 7\%$. Σημειώνεται, ότι ο καθορισμός του δείγματος έγινε με βάση μέγιστο στατιστικό λάθος $\pm 7\%$.

Για την επιλογή του δείγματος έχουν χρησιμοποιηθεί κατάλογοι αποφοίτων που στάληκαν στην Αρχή από τη Διεύθυνση Ανώτερης και Ανωτάτης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, το Πανεπιστήμιο Κύπρου και τις διάφορες Δημόσιες και Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου.

1.3. Μεθοδολογία

Η συγκέντρωση των πληροφοριών έγινε με τη χρησιμοποίηση **ειδικά σχεδιασμένου ερωτηματολογίου** που απευθυνόταν στους απόφοιτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από κατάλληλα καταρτισμένους έκτακτους στατιστικούς απογραφείς, που προσλήφθηκαν για το σκοπό αυτό, κατά τη διάρκεια τηλεφωνικής επικοινωνίας με τους απόφοιτους. Στην περίπτωση που οι απόφοιτοι απουσίαζαν στο εξωτερικό οι πληροφορίες συγκεντρώθηκαν από συγγενικά τους πρόσωπα, κυρίως από τους γονείς τους. Σε περίπτωση, που παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες, δεν κατέστη δυνατό να συγκεντρωθούν οι απαραίτητες πληροφορίες για κάποιο απόφοιτο, τότε γινόταν αντικατάσταση του με τον επόμενο στο κατάλογο απόφοιτο του ίδιου επιπέδου σπουδών.

Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για τη συγκέντρωση των πληροφοριών αποτελείτο από **5 κύρια μέρη** τα οποία κάλυπταν τους ακόλουθους θεματικούς τομείς :

- Ατομικά στοιχεία του αποφοίτου
- Κατάσταση σπουδών
- Συμμετοχή στην αγορά εργασίας της Κύπρου
- Επαγγελματική κατάσταση
- Κατάρτιση

Η ανάλυση των πληροφοριών έγινε στον ηλεκτρονικό υπολογιστή με τη χρησιμοποίηση του **στατιστικού πακέτου SPSS**.

Ταυτόχρονα με την έρευνα έγινε μελέτη και αξιοποίηση σημαντικού όγκου πληροφοριών για τους απόφοιτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, στα πλαίσια **δευτερογενούς έρευνας**. Ιδιαίτερα αναλύθηκαν στοιχεία αναφορικά με την απασχόληση και ανεργία των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και εξετάστηκε η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους νέους απόφοιτους, με έμφαση σε μέτρα που λαμβάνονται για διευκόλυνση της ένταξής τους στην αγορά εργασίας.

1.4. Χαρακτηριστικά αποφοίτων

Στο υποκεφάλαιο αυτό αναλύονται πληροφορίες για διάφορα χαρακτηριστικά των αποφοίτων όπως το επίπεδο σπουδών, το φύλο, η γεωγραφική προέλευση (επαρχία και περιοχή) και η χώρα σπουδών. Σημειώνεται ότι, με εξαίρεση το επίπεδο σπουδών, οι πληροφορίες για τα άλλα χαρακτηριστικά των αποφοίτων αφορούν το **δείγμα** που καλύφθηκε από την έρευνα και όχι τον πληθυσμό.

Ο συνολικός αριθμός των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά το 1996 παρουσίασε **σημαντική αύξηση** σε σύγκριση με τον αριθμό των αποφοίτων του 1990 και 1993. Συγκεκριμένα, ενώ το 1996 είχαμε 3.425 απόφοιτους το 1993 ο αντίστοιχος αριθμός ήταν 3.175 και το 1990 3.186¹.

Η αύξηση που εμφανίσθηκε αποδίδεται από τη μια στην **μεγαλύτερη έφεση για σπουδές**, που είχε ως αποτέλεσμα να αυξάνεται ο αριθμός των φοιτητών σε Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και κατ' επέκταση και ο αριθμός των αποφοίτων, και από την άλλη στο γεγονός ότι το 1996 είχαμε τους **πρώτους απόφοιτους του Πανεπιστημίου της Κύπρου**.

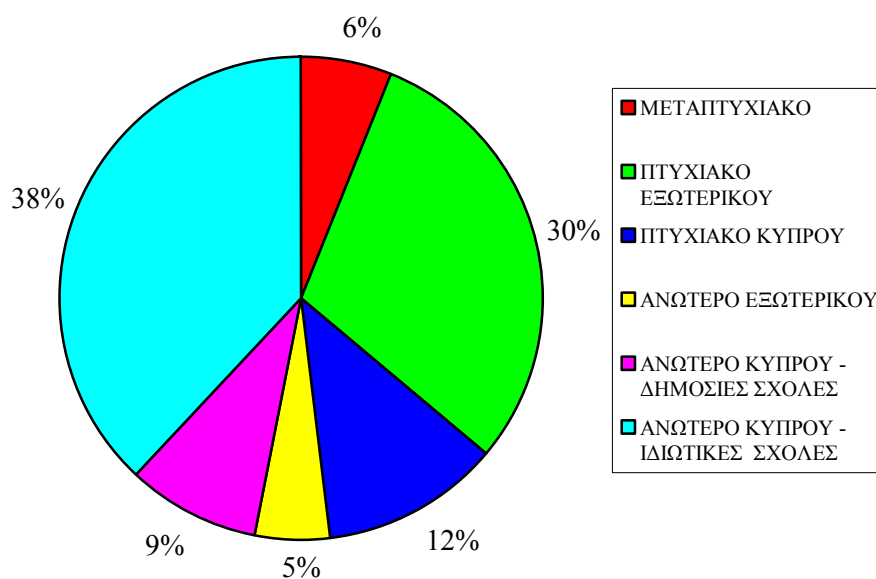
1.4.1 Επίπεδο σπουδών

Στο Σχεδιάγραμμα 1 φαίνεται παραστατικά η ποσοστιαία κατανομή του συνολικού αριθμού των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του 1996 (3.425) κατά επίπεδο σπουδών.

Οι περισσότεροι απόφοιτοι του 1996 (38%) συμπλήρωσαν τις σπουδές τους σε Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου (Ανώτερο Κύπρου – Ιδιωτικές Σχολές) γεγονός ενδεικτικό της ανάπτυξης των Σχολών αυτών κατά τα τελευταία χρόνια. Οι απόφοιτοι Πανεπιστημίων του εξωτερικού (πτυχιακό εξωτερικού)

¹ Πληροφορίες από τη μελέτη της Αρχής “Οι Νέοι Απόφοιτοι και η Αγορά Εργασίας - Μεταβολές και Τάσεις”

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 1996 ΚΑΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

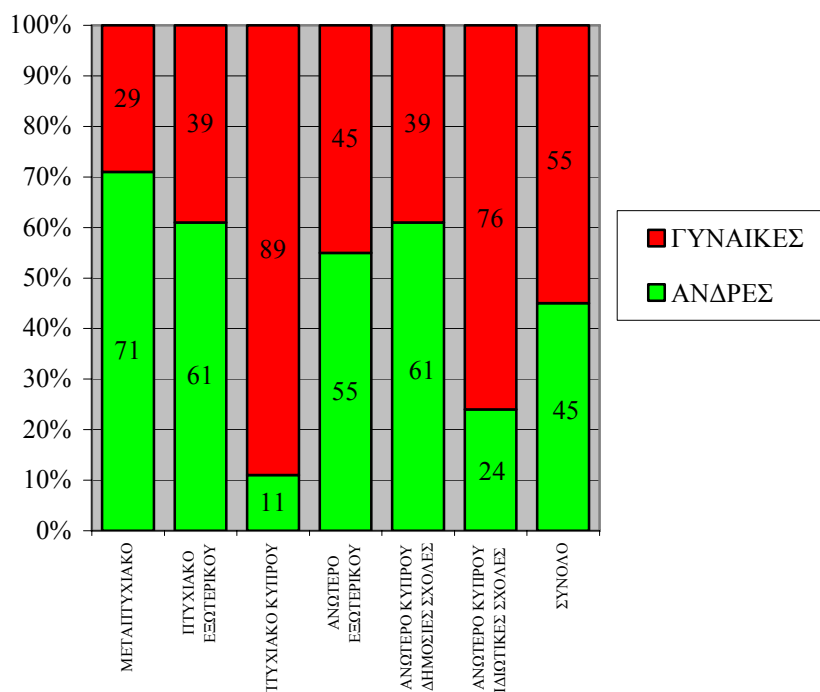
αποτελέσαν το 30% των αποφοίτων. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι πρώτοι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου Κύπρου (πτυχιακό Κύπρου) ήταν το 12% του συνόλου των αποφοίτων του 1996. Ωστόσο, με την ανάπτυξη του Πανεπιστημίου της Κύπρου, αναμένεται ότι θα αυξηθεί σημαντικά το ποσοστό των αποφοίτων που συμπληρώνουν τις σπουδές τους στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Εξάλλου, ποσοστό 6% των αποφοίτων απέκτησαν Μεταπτυχιακά προσόντα, 5% αποφοίτησαν από Ανώτερες, μη πανεπιστημιακού επιπέδου, Σχολές του εξωτερικού και 9% από Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (Ανώτερο Κύπρου – Δημόσιες Σχολές).

1.4.2. Φύλο

Οι πληροφορίες σε σχέση με το φύλο των αποφοίτων όπως και για άλλα χαρακτηριστικά για τα οποία γίνεται αναφορά στη συνέχεια, αφορούν το **δείγμα** (607 άτομα) και όχι το σύνολο των αποφοίτων.

Στο Σχεδιάγραμμα 2 φαίνεται η κατανομή των αποφοίτων που καλύφθηκαν στα πλαίσια της έρευνας κατά επίπεδο σπουδών και φύλο.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΦΥΛΟ**

Από εξέταση των στοιχείων του Σχεδιαγράμματος 2 προκύπτει ότι η πλειοψηφία των αποφοίτων που καλύφθηκαν στα πλαίσια της έρευνας (55%) είναι γυναίκες. Το γεγονός αυτό είναι ενδεικτικό της μεγαλύτερης, σε σύγκριση με τους άνδρες απόφοιτους, έφεσης για σπουδές, που παρατηρήθηκε τα τελευταία χρόνια, μεταξύ των γυναικών αποφοίτων Σχολών Μέσης Παιδείας. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι το ποσοστό των γυναικών αποφοίτων Σχολών Μέσης Παιδείας του 1993 που συνέχισαν τις σπουδές τους ήταν 63,3% σε

σύγκριση με 48,2% για τους άνδρες απόφοιτους². Ωστόσο παρατηρούνται **σημαντικές διαφορές αναφορικά με την κατανομή των αποφοίτων κατά φύλο στα διάφορα επίπεδα σπουδών**. Έτσι, στην περίπτωση των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξωτερικού (Μεταπτυχιακό, Πτυχιακό και Ανώτερο) και των Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (Ανώτερο Κύπρου – Δημόσιες Σχολές) η πλειοψηφία των αποφοίτων του δείγματος είναι άνδρες. Αντίθετα, το 89% των αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου και το 76% των αποφοίτων των Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου, που καλύφθηκαν στα πλαίσια της έρευνας είναι γυναίκες. Σε σχέση με το πρώτο επισημαίνεται, ότι λόγω στρατιωτικών υποχρεώσεων, ήταν μικρός ο αριθμός των πρώτων ανδρών φοιτητών και κατ' επέκταση των πρώτων ανδρών αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Περισσότερες λεπτομέρειες για τους απόφοιτους που καλύφθηκαν από την έρευνα κατά επίπεδο σπουδών και φύλο φαίνονται στον πίνακα 1.1 του Παραρτήματος 1.

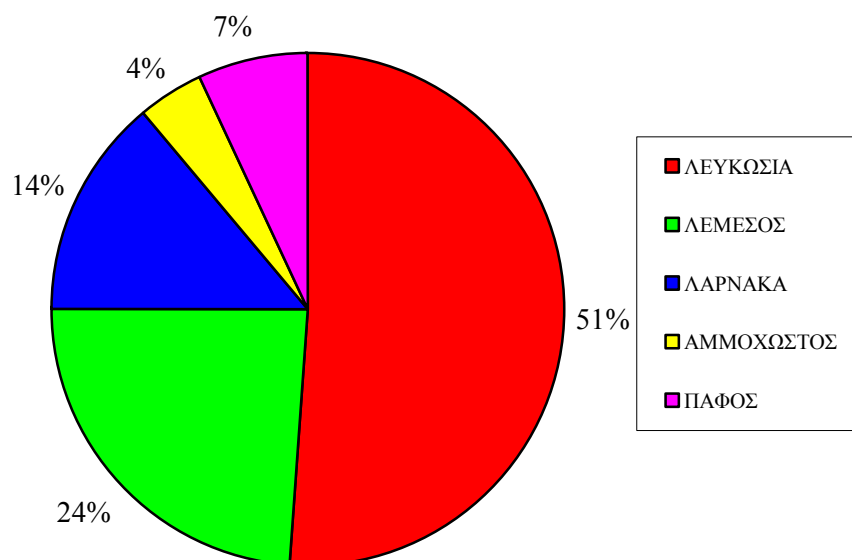
1.4.3. Επαρχία

Στο Σχεδιάγραμμα 3 εμφανίζονται παραστατικά πληροφορίες για την κατανομή των αποφοίτων του δείγματος κατά επαρχία. Διευκρινίζεται ότι η επαρχία διαμονής των αποφοίτων καθορίστηκε με βάση τη διεύθυνση τους κατά τη διάρκεια της έρευνας (30/9/98) και όχι με βάση τον τόπο καταγωγής τους.

Περισσότεροι από τους μισούς απόφοιτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (51%) που καλύφθηκαν στα πλαίσια της έρευνας ανέφεραν τη **Λευκωσία** ως επαρχία διαμονής τους κατά την 30/9/98. Στην **επαρχία Λεμεσού** δήλωσαν ότι έμεναν το 24% των πιο πάνω αποφοίτων, στην **επαρχία Λάρνακας** το 14%, στην **Αμμόχωστο** το 4% και τέλος στην **Πάφο** το 7%. Η κατανομή των αποφοίτων κατά επαρχία συνάδει με την αντίστοιχη κατανομή όσων εργάζονταν σε επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των “Πτυχιούχων”. Συγκεκριμένα, με βάση στοιχεία της “Απογραφής Επιχειρήσεων του 1995”, που έγινε από το Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, το 52% των

² Πληροφορίες από τη μελέτη της Αρχής “Οι Νέοι Απόφοιτοι και η Αγορά Εργασίας - Μεταβολές και Τάσεις”

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑ

απασχολούμενων σε επαγγέλματα “Πτυχιούχων” κατοικούσαν στην επαρχία Λευκωσίας, το 25% στην επαρχία Λεμεσού, το 12% στην επαρχία Λάρνακας, το 3% στην επαρχία Αμμοχώστου και το 8% στην επαρχία Πάφου.

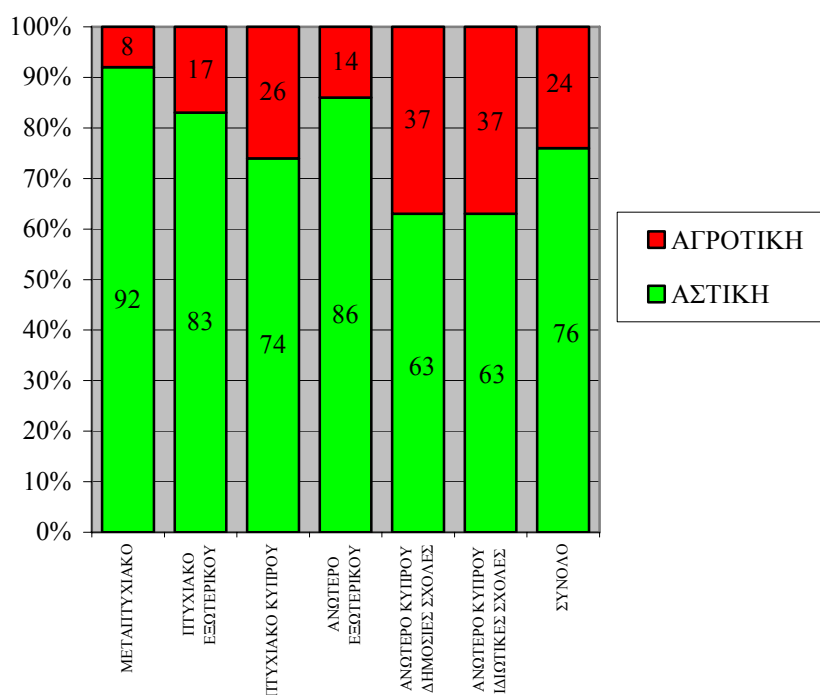
Οι πληροφορίες αυτές φαίνονται σε μεγαλύτερη ανάλυση (και κατά επίπεδο σπουδών) στον πίνακα 1.2 του Παραρτήματος 1. Σύμφωνα λοιπόν με τον πίνακα 1.2 η κατανομή των αποφοίτων κατά επαρχία για τα διάφορα επίπεδα σπουδών παρουσιάζει περίπου την ίδια εικόνα με εκείνη για το σύνολο των αποφοίτων. Εξαιρέση αποτελούσαν οι απόφοιτοι ανωτέρου επιπέδου εξωτερικού όπου το μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων (39%) κατοικούσαν στην επαρχία Λεμεσού.

1.4.4. Περιοχή

Στο μέρος αυτό αναλύονται πληροφορίες για την περιοχή (αστική ή αγροτική) στην οποία κατοικούσαν οι απόφοιτοι Σχολών

Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που καλύφθηκαν από την έρευνα. Σύμφωνα με το Σχεδιάγραμμα 4 η **μεγάλη πλειοψηφία των αποφοίτων αυτών (76%) διέμεναν σε αστικές περιοχές**. Το γεγονός αυτό αποδίδεται από τη μια στη γενικότερη πληθυσμιακή κατανομή μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών και από την άλλη στο γεγονός ότι οι περισσότερες ευκαιρίες για απασχόληση πτυχιούχων εμφανίζονται στις αστικές περιοχές. Σε σχέση με το τελευταίο επισημαίνεται ότι η Δημόσια Υπηρεσία, οι Ημικρατικοί Οργανισμοί και οι περισσότερες Τράπεζες, που είναι οι κύριοι εργοδότες πτυχιούχων, βρίσκονται στις πόλεις.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗ

Εξετάζοντας την κατανομή των αποφοίτων του δείγματος κατά περιοχή, για τα διάφορα επίπεδα σπουδών, διαπιστώνεται ότι σχεδόν

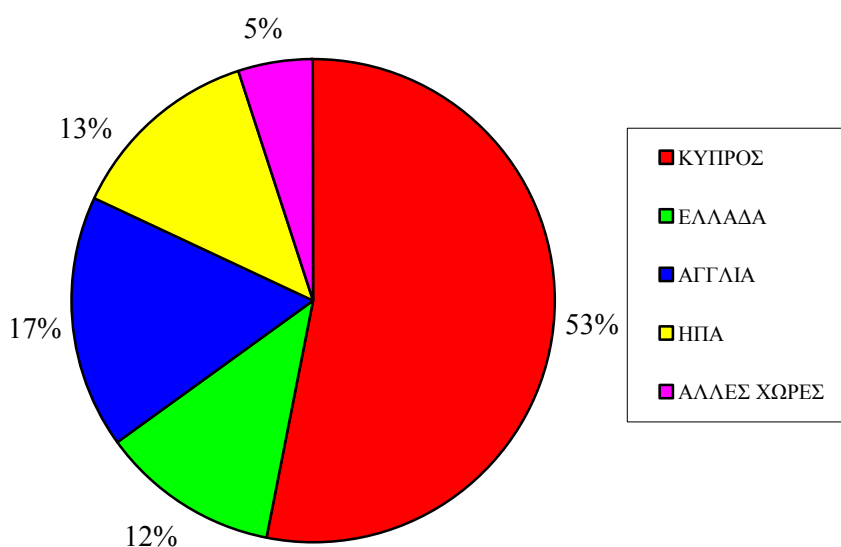
όλοι οι απόφοιτοι με Μεταπτυχιακά προσόντα (92%) κατοικούσαν σε αστικές περιοχές.

Οι πληροφορίες που αναφέρθηκαν στο μέρος αυτό παρουσιάζονται αναλυτικά στον πίνακα 1.3 του Παραρτήματος 1.

1.4.5. Χώρα σπουδών

Η πλειοψηφία των αποφοίτων του δείγματος σπούδασαν στην Κύπρο. Με βάση το Σχεδιάγραμμα 5 οι απόφοιτοι αυτοί αποτελούσαν το 53% του συνολικού αριθμού των αποφοίτων που καλύφθηκαν στα πλαίσια της έρευνας.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η Αγγλία συγκέντρωσε το 17% των αποφοίτων του δείγματος, οι ΗΠΑ το 13%, η Ελλάδα το 12% και διάφορες άλλες χώρες το 5%. Περισσότερες λεπτομέρειες για τη χώρα σπουδών των αποφοίτων του δείγματος φαίνονται στον πίνακα 1.4 του Παραρτήματος 4.

2. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναγνωρίσει το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι νέοι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην ανάπτυξη της οικονομίας και έχει εφαρμόσει διάφορες πολιτικές για διευκόλυνση της ένταξης τους στην αγορά εργασίας.

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται πληροφορίες για την απασχόληση και ανεργία των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε συσχέτισμό με διάφορους παράγοντες όπως το επίπεδο μόρφωσης, η ηλικία και το φύλο. Με βάση τις πληροφορίες αυτές εξάγονται συμπεράσματα για το πόσο μεγάλο είναι το πρόβλημα ένταξης των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας. Στη συνέχεια εξετάζονται διάφορα μέτρα που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Ένωση για να βοηθήσει τους απόφοιτους αυτούς να ενταχθούν ομαλά στην αγορά εργασίας.

2.1. Απασχόληση και ανεργία των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι περισσότεροι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης λόγω από τη μια της διάρκειας των σπουδών και από την άλλη της αυξημένης τάσης για συνέχιση για μεταπτυχιακές σπουδές συμπληρώνουν τις σπουδές τους σε σχετικά μεγάλη ηλικία. Επίσης, τα τελευταία χρόνια σε ορισμένες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρατηρείται μια τάση για αύξηση του ποσοστού των ατόμων που ξεκινούν τις σπουδές τους σε μεγάλη ηλικία. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι σύμφωνα με στοιχεία που περιέχονται στην έκδοση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής “Youth in the European Union : From education to working life” το 19% των νέων φοιτητών σε Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Μεγάλης Βρετανίας κατά το 1992, ήταν 30 χρονών και πάνω. Εξάλλου, στην ίδια έκδοση υποστηρίζεται ότι οι περισσότεροι νέοι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης το 1995, σε ορισμένες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήταν ηλικίας μεταξύ 25 και 29 χρονών.

Με βάση τα πιο πάνω φαίνεται ότι η μεγάλη πλειοψηφία των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1995 ήταν μεταξύ 25 και 34 χρονών.

Ο πληθυσμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιλάμβανε το **1997**, με βάση στοιχεία της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας “Eurostat”, γύρω στα **56,5³ εκατομμύρια νέους ηλικίας 25-34 χρονών**. Από αυτούς 41 εκατομμύρια εργάζονταν, 5,5 εκατομμύρια ήταν άνεργοι και 10 εκατομμύρια βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας. Επίσης, εκτιμάται ότι το **20% των ατόμων ηλικίας 25-34 χρονών (περίπου 11 εκατομμύρια) ήταν κάτοχοι πτυχίων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης**.

Για να διαπιστωθεί το μέγεθος του προβλήματος της ομαλής ένταξης των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης γίνεται ανάλυση των πληροφοριών για το **ποσοστό ανεργίας κατά επίπεδο μόρφωσης και ομάδα ηλικίας**.

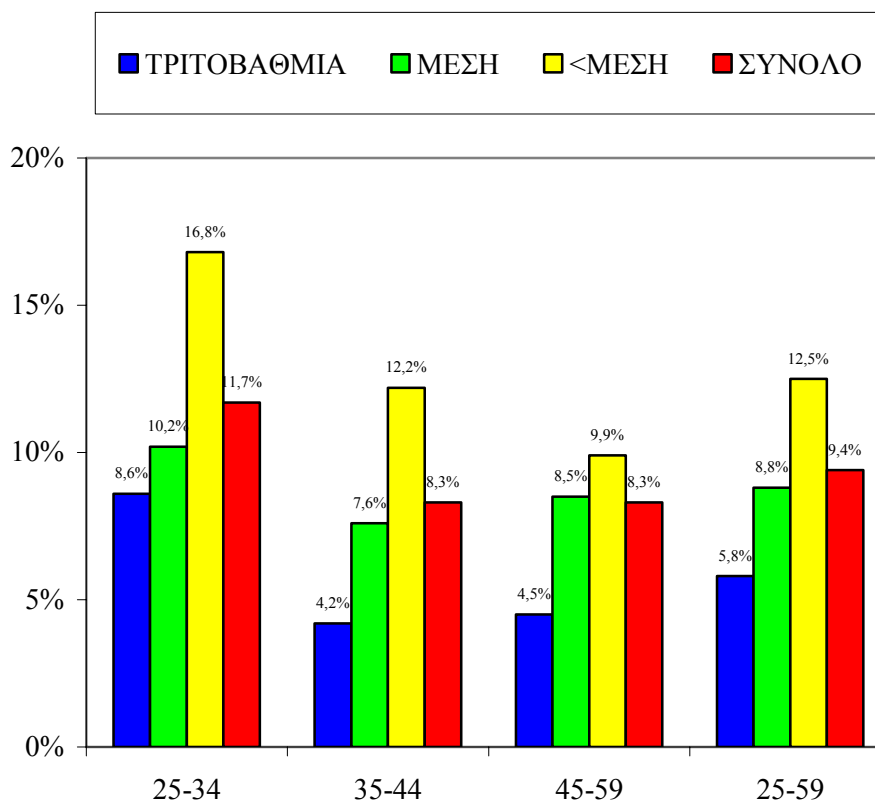
Στο Σχεδιάγραμμα 6 παρουσιάζονται παραστατικά πληροφορίες για το πιο πάνω θέμα που περιέχονται στην έκδοση της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας “Labour Force Survey – Results 1997”. Τα επίπεδα μόρφωσης για τα οποία γίνεται ανάλυση είναι:

- Τριτοβάθμια
- Μέση
- < Μέση (Περιλαμβάνει τα άτομα που δεν μπόρεσαν να αποφοιτήσουν από Σχολές Μέσης Παιδείας. Δηλαδή στην κατηγορία αυτή ταξινομούνται οι απόφοιτοι Γυμνασίου και Δημοτικού καθώς και όσοι διέκοψαν τη φοίτηση τους είτε σε Σχολές Μέσης Παιδείας ή στο Δημοτικό)

Σύμφωνα λοιπόν με το Σχεδιάγραμμα 6 το ποσοστό ανεργίας των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης βρίσκεται σε χαμηλότερο επίπεδο σε όλες τις ομάδες ηλικίας. Μάλιστα **όσο πιο ψηλό είναι το επίπεδο μόρφωσης τόσο πιο χαμηλό είναι το ποσοστό ανεργίας**. Ειδικότερα, σε ότι αφορά τους νέους απόφοιτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ηλικίας 25-34 χρονών) επισημαίνεται ότι το ποσοστό

³ Πηγή : “Labour Force Survey – Results 1997” Eurostat

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ
ΕΝΩΣΗ ΤΟ 1997 ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ

Πηγή : Labour Force Survey – Results 1997

ανεργίας (8,6%) είναι ελαφρά χαμηλότερο από εκείνο των αποφοίτων Μέσης Παιδείας (10,2%) και πολύ χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό για τα άτομα που δεν κατάφεραν να αποφοιτήσουν από Σχολές Μέσης Παιδείας (16,8%).

Με βάση τα πιο πάνω φαίνεται ότι οι νέοι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, **εξασφαλίζουν ευκολότερα εργασία** από ότι άλλοι νέοι με χαμηλότερα ακαδημαϊκά προσόντα.

Ωστόσο, αν εξετασθεί η ανεργία των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά ομάδα ηλικίας διαπιστώνεται ότι το ποσοστό ανεργίας των νέων αποφοίτων (8,6%) είναι περίπου διπλάσιο από τα αντίστοιχα ποσοστά ανεργίας των μεγαλύτερων σε ηλικία αποφοίτων. Με άλλα λόγια **οι νέοι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης** στις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης **αντιμετωπίζουν μεγαλύτερες δυσκολίες για εργοδότηση** ενώ με την πάροδο του χρόνου και την απόκτηση σχετικών εμπειριών φαίνεται ότι εξασφαλίζουν ευκολότερα εργασία.

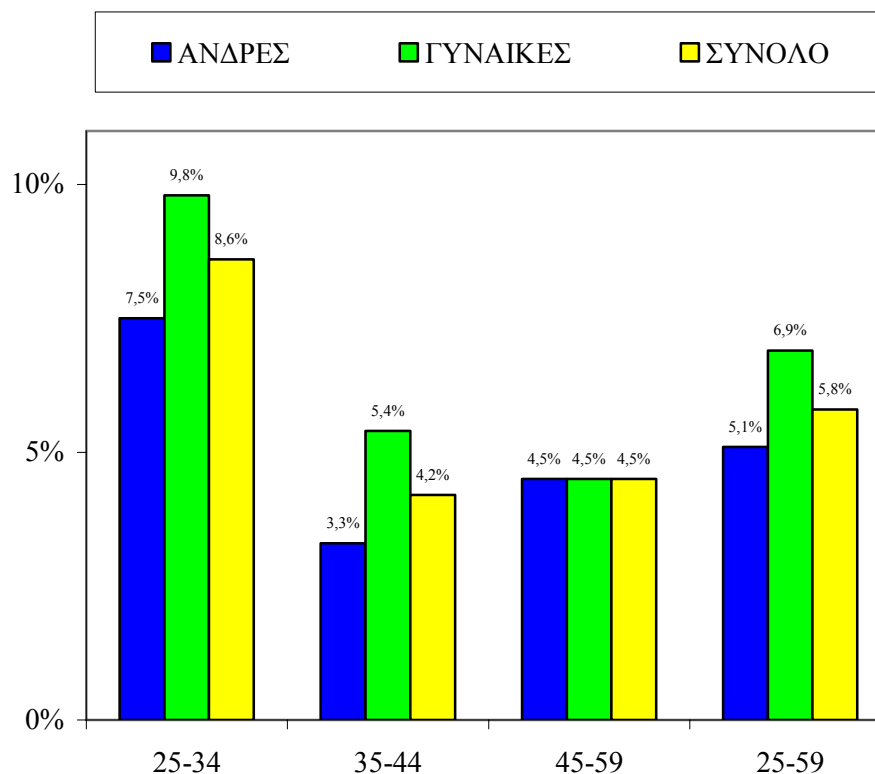
Εξάλλου, σύμφωνα με στοιχεία που περιέχονται στην έκδοση της Ευρωπαϊκής Στατιστικής Υπηρεσίας “Labour Force Survey – Results 1997”, παρουσιάζονται πολύ μεγάλες διαφορές στο ποσοστό ανεργίας των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά χώρα. Ιδιαίτερα έντονο πρόβλημα εργοδότησης των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εμφανίζεται στην Ισπανία και Ιταλία όπου τα ποσοστά ανεργίας το 1997 ήταν 22,2% και 18,8% αντίστοιχα. Αντίθετα στο Λουξεμβούργο δεν φαίνεται να παρουσιάζεται σοβαρό πρόβλημα απασχόλησης (1,9%) ενώ χαμηλά ποσοστά ανεργίας εμφανίζονται στη Μεγάλη Βρετανία (3,3%), στην Ολλανδία (3,7%), στην Ιρλανδία (3,9%), στη Σουηδία (4,1%) και στην Αυστρία και Πορτογαλία (4,2%).

Στο Σχεδιάγραμμα 7 παρουσιάζονται παραστατικά πληροφορίες αναφορικά με το **ποσοστό ανεργίας** των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1997 **κατά φύλο και ηλικία**.

Σύμφωνα λοιπόν με το Σχεδιάγραμμα 7 **το ποσοστό ανεργίας των ανδρών αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ηλικίας 25-34 χρονών (7,5%) ήταν χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό γυναικών αποφοίτων (9,8%)**. Η ίδια περίπου διαφορά εμφανίζεται και στα ποσοστά ανεργίας των αποφοίτων ηλικίας 35-44 χρονών ενώ για τους μεγαλύτερους σε ηλικία απόφοιτους (45-59 χρονών) το ποσοστό ανεργίας των ανδρών είναι το ίδιο με εκείνο των γυναικών (4,5%).

Το μεγαλύτερο πρόβλημα εργοδότησης που αντιμετωπίζουν οι νέες γυναίκες απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ίσως να οφείλεται σε πρακτικές δυσκολίες των γυναικών, που αφορούν την μητρότητα και

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟ 1997 ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ
ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑ

Πηγή : Labour Force Survey – Results 1997

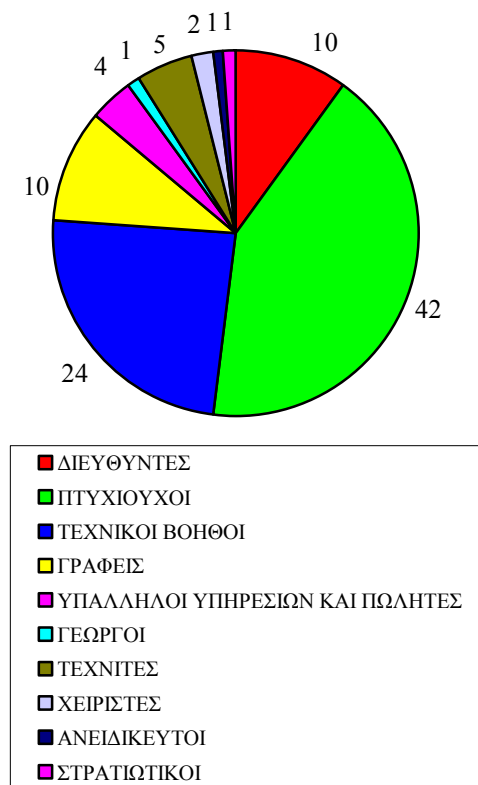
τη φροντίδα του νοικοκυριού. Ωστόσο με την πάροδο του χρόνου οι δυσκολίες αυτές φαίνεται να εξασθενίζουν με αποτέλεσμα οι μεγαλύτερες σε ηλικία απόφοιτοι να αντιμετωπίζουν το ίδιο πρόβλημα απασχόλησης όπως και οι άνδρες απόφοιτοι.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η **κατά επαγγελματική κατηγορία κατανομή των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης**, επειδή από τη μια φανερώνει τις επαγγελματικές τους επιλογές και από την άλλη υποδηλώνει το βαθμό ετεροαπασχόλησης, δηλαδή σε

ποιο βαθμό οι νέοι απόφοιτοι εργάζονταν σε επαγγέλματα άσχετα με την εκπαίδευσή τους.

Στο Σχεδιάγραμμα 8 παρουσιάζονται οι επαγγελματικές κατηγορίες στις οποίες εργάζονταν οι νέοι απόφοιτοι (ηλικίας 25-34 χρονών) Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1995.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΤΙΣ
ΟΠΟΙΕΣ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΝ ΟΙ ΝΕΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟ 1995

Πηγή : Key data on education in the European Union

Οι περισσότεροι νέοι απόφοιτοι (42%) εργάζονταν σε επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας “Πτυχιούχοι”. Επίσης, σημαντικό ποσοστό (24%) απασχολούνταν ως “Τεχνικοί Βοηθοί” και 10%

κατείχαν **διευθυντικές θέσεις**. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι το υπόλοιπο 24% εργάζονταν σε επαγγελματικές κατηγορίες, όπως γραφείς, υπάλληλοι υπηρεσιών και τεχνίτες, που δεν έχουν σχέση με τις σπουδές τους. Δηλαδή εμφανίζεται πρόβλημα ετεροαπασχόλησης των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, γεγονός που εμποδίζει την πλήρη αξιοποίηση τους.

Με βάση την ανάλυση που έγινε στο κεφάλαιο αυτό εξάγονται τα πιο κάτω κύρια συμπεράσματα σε σχέση με την απασχόληση και ανεργία των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση :

- Οι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ανεξάρτητα από ηλικία εξασφαλίζουν ευκολότερα εργασία από ότι οι απόφοιτοι με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο.
- Ωστόσο, οι νέοι απόφοιτοι (ηλικίας 25-34 χρονών) αντιμετωπίζουν σοβαρότερο πρόβλημα εργοδότησης από ότι οι μεγαλύτεροι σε ηλικία απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Από τους νέους απόφοιτους αντιμετωπίζουν σοβαρότερο πρόβλημα ομαλής ένταξης στην αγορά εργασίας οι γυναίκες απόφοιτοι καθώς και οι απόφοιτοι σε κάποιες χώρες.
- Παρατηρείται πρόβλημα ετεροαπασχόλησης των νέων αποφοίτων με αποτέλεσμα να μην αξιοποιούνται στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό οι γνώσεις που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

2.2. Μέτρα διευκόλυνσης ένταξης των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας

Το **Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)** στοχεύει στη βελτίωση των προοπτικών απασχόλησης εκείνων των ατόμων που αντιμετωπίζουν τα σοβαρότερα προβλήματα για εξεύρεση εργασίας. Με τον τρόπο αυτό το **ΕΚΤ** προσφέρει βοήθεια σε εκατομμύρια κατοίκους της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ομαλή ένταξη στην αγορά εργασίας και κατά συνέπεια στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

Το **ΕΚΤ** χρηματοδοτεί σε μεγάλο βαθμό προγράμματα που αναλαμβάνονται από τις διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες και αποσκοπούν στη βελτίωση των προοπτικών εργοδότησης.

Συγκεκριμένα, κατά την περίοδο 1994-1999 εκτιμάται ότι δαπανήθηκαν για τους σκοπούς του **ΕΚΤ** συνολικά γύρω στα 47 δις ECU⁴ σε όλες τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ποσό αυτό αντιστοιχούσε στο 10% περίπου του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μέσα στα πλαίσια των προσπαθειών για αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας κάθε χώρα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει προχωρήσει στην ετοιμασία **Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση**. Το Σχέδιο αυτό προβλέπει τέσσερις πυλώνες ενεργειών, που συνοψίζουν τη δράση, την οποία καθορίζουν οι εικοσιδύο κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι τέσσερις πυλώνες ενεργειών είναι:

- **Βελτίωση ικανότητας επαγγελματικής ένταξης**
- **Ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος**
- **Ενθάρρυνση της ικανότητας προσαρμογής των επιχειρήσεων και των εργαζομένων τους**
- **Ενίσχυση των πολιτικών για την ισότητα των ευκαιριών**

Στα **Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση** προτείνονται συγκεκριμένα προγράμματα, τα οποία χρηματοδοτούνται από το **ΕΚΤ**. Ορισμένα από τα προγράμματα αυτά αποσκοπούν στην ομαλή ένταξη των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας. Επίσης, υπάρχουν προγράμματα που αν και δεν αναφέρονται ειδικά στους νέους απόφοιτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εντούτοις φαίνεται ότι η εφαρμογή τους θα συμβάλει ουσιαστικά στην απασχόληση των αποφοίτων αυτών.

⁴ Πηγή : “ The European Social Fund - an Overview of the Programming Period 1994-1999”, Employment and Social Affairs, European Commission.

Τέτοια προγράμματα είναι:

- Στην **Αυστρία** χρηματοδοτήθηκαν προγράμματα που αποσκοπούσαν μεταξύ άλλων στην προώθηση των σχέσεων των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με τις επιχειρήσεις και στην ίδρυση κέντρων για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων που να ασχολούνται με την έρευνα σε θέματα τεχνολογίας. Επίσης, επιχορηγήθηκαν απόφοιτοι πανεπιστημίων σε κλάδους σπουδών συναφείς με τεχνολογικά θέματα, για την απόκτηση μεταπτυχιακών προσόντων.
- Στο **Βέλγιο** το ΕΚΤ πρόσφερε υποστήριξη σε μέτρα για την προαγωγή της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης. Οι ενέργειες που λήφθηκαν επικεντρώθηκαν μεταξύ άλλων στην κατάρτιση τεχνικών και στην εργοδότηση προσωπικού από ερευνητικά ιδρύματα.
- Στη **Φιλανδία** για τη μεταφορά γνώσεων σε θέματα τεχνολογίας από τη θεωρία στην πράξη δημιουργήθηκαν με τη βοήθεια του ΕΚΤ Κέντρα παροχής εξειδικευμένων γνώσεων (Centres of Expertise model). Τα Κέντρα αυτά λειτουργούν ως δίκτυα συνεργασίας Πανεπιστημίων, Πολυτεχνείων και άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η βοήθεια που προσφέρει το **ΕΚΤ** συνίσταται στη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων κατάρτισης που παρέχονται σε αυτά τα Κέντρα για το προσωπικό των Μικρομεσαίων επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν νέα τεχνολογία και αναπτύσσουν δίκτυα συνεργασίας.
- Στην **Πορτογαλία** προγραμματίζεται η ένταξη και κατάρτιση νέων σε θέματα διεύθυνσης επιχειρήσεων. Το πρόγραμμα αυτό στοχεύει στην κατάρτιση και εργοδότηση ως Συμβούλων Διεύθυνσης σε Μικρομεσαίες επιχειρήσεις, νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στον κλάδο των ανθρωπιστικών σπουδών.
- Στην **Ελλάδα** χρηματοδοτείται η πρακτική άσκηση των φοιτητών τόσο των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) όσο και των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών

Ιδρυμάτων (ΑΕΙ). Επίσης, λειτουργούν τα **γραφεία διαμεσολάβησης – διασύνδεσης σε ΑΕΙ – ΤΕΙ**, στόχος των οποίων είναι η παροχή βοήθειας σε φοιτητές και νέους πτυχιούχους για την εύρεση εργασίας, η αναζήτηση θέσεων πρακτικής άσκησης, αλλά και η σύνδεση της έρευνας των Πανεπιστημίων με τις επιχειρήσεις. Εξάλλου, αναλαμβάνονται δράσεις από το **Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΚΕΠ)**, που διευκολύνουν την επαγγελματική ένταξη νέων ερευνητών με τη γνωριμία μεταπτυχιακών φοιτητών με τις επιχειρήσεις. Επίσης, ο **Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)** επιχορηγεί για 11 μήνες την πρακτική εξάσκηση των νέων ανέργων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (μέχρι 30) στον κλάδο σπουδών τους, σε επιχειρήσεις που υποβάλλουν σχετική αίτηση. Προγραμματίζεται επίσης η λειτουργία των **Κέντρων Πληροφόρησης Νέων Επιχειρηματιών**, τα οποία στοχεύουν στην παροχή πληροφοριών και υποστήριξης σε νέους ανθρώπους που προτίθενται να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση. Επίσης, εφαρμόζονται προγράμματα από τα Πανεπιστήμια και τα τεχνικά Κολλέγια για τη **“Συμπληρωματική Εκπαίδευση για απόφοιτους ΑΕΙ – ΤΕΙ”**. Στόχος των προγραμμάτων αυτών είναι να προσφέρουν πρόσθετες γνώσεις και δεξιότητες σε απόφοιτους Πανεπιστημίων και Κολεγίων με τον προγραμματισμό και εφαρμογή μικρής διάρκειας μαθημάτων σε εξειδικευμένες δεξιότητες.

3. Η ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μια γενική περιγραφή του συστήματος Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου. Επίσης, αναφέρονται τα μέτρα που λαμβάνονται από διάφορους φορείς για τη διευκόλυνση της ομαλής ένταξης των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας της Κύπρου.

3.1. Γενική περιγραφή του συστήματος Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου

Η Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση (Τριτοβάθμια) στην Κύπρο αποτελείται από το Πανεπιστήμιο Κύπρου, τις Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και τις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Στη συνέχεια γίνεται σύντομη αναφορά για το καθένα από τα πιο πάνω συστατικά μέρη της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου.

3.1.1. Πανεπιστήμιο Κύπρου

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου ιδρύθηκε το 1989 και δέκτηκε τους πρώτους φοιτητές τη σχολική χρονιά 1992-1993. Από τη σχολική χρονιά 1997-1998 ξεκίνησαν να προσφέρονται από το Πανεπιστήμιο Μεταπτυχιακές σπουδές.

Στο Πανεπιστήμιο Κύπρου λειτουργούν οι ακόλουθες τέσσερις Σχολές:

- **Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών**

Στη Σχολή αυτή υπάγονται τα τμήματα Επιστημών της Αγωγής, Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Ξένων Γλωσσών και Τουρκικών σπουδών.

- **Σχολή Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών**

Στη Σχολή αυτή υπάγονται τα τμήματα Μαθηματικών και Στατιστικής, Πληροφορικής και Φυσικών Επιστημών.

- **Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης**

Στη Σχολή αυτή υπάγονται το τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Διοίκησης επιχειρήσεων καθώς και το τμήμα Οικονομικών.

- **Φιλοσοφική Σχολή**

Στη Σχολή αυτή υπάγονται τα τμήματα Βυζαντινών και Νεοελληνικών σπουδών, Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Κλασικών σπουδών και Φιλοσοφίας.

Η διάρκεια σπουδών για τις πτυχιακές σπουδές είναι τέσσερα χρόνια ενώ για τις Μεταπτυχιακές ποικίλλει ανάλογα με το είδος του πτυχίου (Μάστερ ή Διδακτορικό) και διάφορες άλλες ακαδημαϊκές απαιτήσεις. Κατά συνέπεια το 1996 είχαμε τους πρώτους απόφοιτους του Πανεπιστημίου Κύπρου, των οποίων το οδοιπορικό σταδιοδρομίας κατά την περίοδο 1996-1998 εξετάζεται από τη μελέτη αυτή.

3.1.2. Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Οι Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης είναι το Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο (ΑΤΙ), το Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ), η Νοσηλευτική Σχολή και το Δασικό Κολέγιο. Οι σχολές αυτές που υπάγονται σε διαφορετικά Υπουργεία προσφέρουν ανώτερη μη πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Στη συνέχεια γίνεται σύντομη αναφορά στην καθεμιά από αυτές τις σχολές.

Το **Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο**, που υπάγεται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, προσφέρει εκπαίδευση στο επίπεδο του τεχνικού μηχανικού για τους κλάδους της πολιτικής μηχανικής, της μηχανολογίας μηχανικής, της ηλεκτρολογίας μηχανικής, της ναυτομηχανικής και των ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Το **Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο** που επίσης, υπάγεται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, προσφέρει ανώτερου επιπέδου εκπαίδευση σε ειδικεύσεις της ξενοδοχειακής βιομηχανίας.

Η **Νοσηλευτική Σχολή** που υπάγεται στο Υπουργείο Υγείας παρέχει ανώτερου επιπέδου εκπαίδευση σε διάφορες ειδικεύσεις του κλάδου της νοσηλευτικής.

Το **Δασικό Κολέγιο** που υπάγεται στο Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος προσφέρει ανώτερη εκπαίδευση στην ειδίκευση της δασολογίας.

3.1.3. Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Οι Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης προσφέρουν εκπαίδευση σε μεγάλο αριθμό ειδικεύσεων. Υπάρχουν αρκετές ιδιωτικές σχολές οι κυριότερες των οποίων είναι:

- Cyprus College
- Intercollege
- Frederick Polytechnic
- Philips College

Με βάση σχετική νομοθεσία έχουν συσταθεί συμβούλια για αξιολόγηση τόσο των κλάδων σπουδών όσο και των πτυχίων που προσφέρονται από τις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Οι επιτροπές αυτές έχουν πρόσφατα ολοκληρώσει το έργο τους και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης έχουν δημοσιοποιηθεί για ενημέρωση των ενδιαφερομένων.

Στην παρούσα μελέτη, που αφορά τους απόφοιτους του 1996, το επίπεδο σπουδών των αποφοίτων Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που κάλυψε η έρευνα θεωρήθηκε εκ των πραγμάτων ότι είναι ανώτερο μη πανεπιστημιακό.

3.2. Μέτρα διευκόλυνσης ένταξης των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας της Κύπρου

Στην Κύπρο λαμβάνονται διάφορα μέτρα από αρμόδιους φορείς που στοχεύουν στην ομαλή ένταξη των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας. Τα μέτρα αυτά εντάσσονται στα πλαίσια Σχεδίων που εφαρμόζονται από διάφορες υπηρεσίες.

Σχέδιο Στελέχωσης Επιχειρήσεων μέσω αξιοποίησης ανέργων αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Το Σχέδιο αυτό εφαρμόζεται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.

Σκοπός του Σχεδίου είναι αφενός η ικανοποίηση των αναγκών των επιχειρήσεων για στελέχωση με κατάλληλα καταρτισμένα άτομα και αφετέρου η εργοδότηση ανέργων, νέων αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και απόκτηση από αυτούς εργασιακής πείρας και συμπληρωματικών γνώσεων.

Πρόγραμμα Προπαρασκευής Αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για είσοδο στην αγορά εργασίας

Και το πρόγραμμα αυτό διοργανώνεται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.

Σκοπός του προγράμματος είναι η υποβοήθηση αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης να αξιοποιήσουν, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, τα προσόντα και τις ικανότητες τους κατά την αναζήτηση εργασίας.

Μεταπτυχιακό πρόγραμμα στη Διεύθυνση Επιχειρήσεων του Μεσογειακού Ινστιτούτου Διεύθυνσης (M.I.M)

Το πρόγραμμα οργανώνεται από το M.I.M, που είναι το διεθνές σκέλος του Κέντρου Παραγωγικότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Γενικός στόχος του προγράμματος είναι η προσφορά στους συμμετέχοντες αποφοίτους Πανεπιστημίων ενός πλαισίου εννοιών, αναλυτικών μεθόδων και τεχνικών, που θα τους βοηθήσουν να εκτελέσουν αποτελεσματικά τα διευθυντικά τους καθήκοντα. Μέσα στα πλαίσια του προγράμματος παρέχεται θεωρητική και πρακτική εξάσκηση σε απόφοιτους Πανεπιστημίων για στελέχωση επιχειρήσεων σε διευθυντικές θέσεις.

Πρακτική Κατάρτιση Φοιτητών ΑΤΙ και ΑΞΙΚ

Η πρακτική κατάρτιση των φοιτητών του Ανώτερου Τεχνολογικού Ινστιτούτου (ΑΤΙ) και του Ανώτερου Ξενοδοχειακού Ινστιτούτου Κύπρου (ΑΞΙΚ) επιχορηγείται από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.

Σκοπός της πρακτικής κατάρτισης είναι η απόκτηση πρακτικών γνώσεων από τους φοιτητές των πιο πάνω Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με στόχο την ομαλή ένταξη τους στην αγορά εργασίας.

Σχέδιο Αυτοεργοδότησης Αποφοίτων Πανεπιστημίων και Ανωτέρων Σχολών

Το Σχέδιο αυτό που εφαρμόζεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1983.

Βασικός σκοπός του Σχεδίου είναι η δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης για άνεργους και υποαπασχολούμενους αποφοίτους πανεπιστημίων και ανωτέρων σχολών, μέσω της παροχής οικονομικών κινήτρων για αυτοεργοδότηση. Μέσω του Σχεδίου προσφέρονται δάνεια με ευνοϊκούς όρους, για συγκεκριμένα σχέδια αυτοεργοδότησης που προτείνουν οι ίδιοι οι ενδιαφερόμενοι και που ικανοποιούν βασικά κριτήρια, όπως της βιωσιμότητας και της δυνατότητας για απασχόληση του αιτητή πάνω σε πλήρη και μόνιμη βάση.

4. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση σπουδών των αναμενόμενων αποφοίτων του 1996 περίπου ένα (30/9/97) και δυο χρόνια (30/9/98) μετά την αναμενόμενη αποφοίτησή τους.

Όπως αναφέρθηκε στην εισαγωγή, στην περίπτωση των Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξωτερικού καλύφθηκαν οι φοιτητές που με βάση το χρόνο έναρξης και τη διάρκεια των σπουδών αναμένονταν να αποφοιτήσουν μέσα στο 1996. Γι αυτό είναι ενδεχόμενο αριθμός αναμενόμενων αποφοίτων εξωτερικού να μη συμπληρώνει τις σπουδές του ή ακόμη να τις διακόπτει.

Επίσης πρέπει να σημειωθεί ότι **αριθμός αποφοίτων συνεχίζουν τις σπουδές τους** είτε σε ανώτερο επίπεδο (για παράδειγμα οι απόφοιτοι πτυχιακού επιπέδου για απόκτηση μεταπτυχιακών προσόντων) ή σε άλλο κλάδο σπουδών στο ίδιο επίπεδο σπουδών.

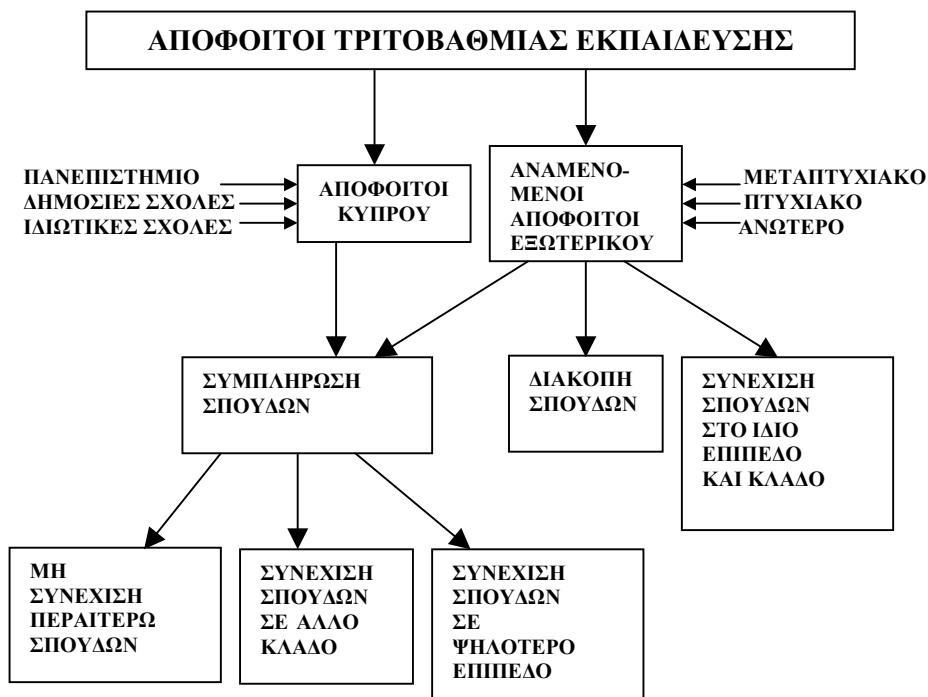
Εξάλλου, επιχειρείται **σύγκριση με την αντίστοιχη κατάσταση σπουδών των αποφοίτων του 1990 και 1993** για να διαπιστωθεί κατά πόσο υπάρχει τάση για διαφοροποίηση των δεδομένων ιδιαίτερα σε ότι αφορά τη μη συμπλήρωση των σπουδών.

Τέλος, αναλύονται πληροφορίες αναφορικά με την **επιστροφή στην Κύπρο** των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξωτερικού.

4.1. Κατάσταση σπουδών αποφοίτων

Στο Σχεδιάγραμμα 9 παρουσιάζεται διάγραμμα ροών αναφορικά με την κατάσταση σπουδών των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

Σύμφωνα λοιπόν με το Σχεδιάγραμμα 9 μέρος των αναμενόμενων αποφοίτων εξωτερικού συμπληρώνουν τις σπουδές τους μέσα στα καθορισμένα χρονικά πλαίσια, ορισμένοι συνεχίζουν τις σπουδές τους στο ίδιο επίπεδο και κλάδο και τέλος κάποιοι άλλοι διακόπτουν τις σπουδές τους. Βέβαια, σε ότι αφορά την περίπτωση των Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου όλοι συμπληρώνουν τις σπουδές τους αφού στην περίπτωση αυτή αναφερόμαστε σε απόφοιτους.

Στη συνέχεια οι απόφοιτοι (δηλαδή όσοι συμπληρώνουν τις σπουδές τους) μπορούν είτε να μη συνεχίσουν για περαιτέρω σπουδές είτε να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε άλλο κλάδο σπουδών είτε να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε ψηλότερο επίπεδο.

Στον Πίνακα 4 παρουσιάζονται αναλυτικές πληροφορίες για την κατάσταση σπουδών των αποφοίτων του 1996 τόσο την 30/9/97 όσο και την 30/9/98.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ	30/9/97		30/9/98	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
1. ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ	3.174	92,6	3.321	96,9
1.1 Μη συνέχιση περαιτέρω σπουδών	2.248	65,6	2.711	79,1
1.2 Συνέχιση σπουδών σε άλλο κλάδο	58	1,7	31	0,9
1.3 Συνέχιση σπουδών σε ψηλότερο επίπεδο	868	25,3	579	16,9
2. ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟ	229	6,7	82	2,4
3. ΔΙΑΚΟΠΗ ΣΠΟΥΔΩΝ	22	0,7	22	0,7
ΣΥΝΟΛΟ	3.425	100,0	3.425	100,0

Σύμφωνα λοιπόν με τον πίνακα αυτό από τους 3.425 φοιτητές που θα αποφοιτούσαν το 1996 οι 3.174 ή ποσοστό 92,6% **συμπλήρωσαν τις σπουδές τους**, δηλαδή είχαν πάρει το πτυχίο τους, μέχρι την 30/9/97, ενώ μέχρι την 30/9/98 ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους 3.321 φοιτητές (96,9%).

Από τους 3.174 φοιτητές που είχαν συμπληρώσει τις σπουδές τους μέχρι την 30/9/97 οι 2.248 (65,6% του συνολικού αριθμού των αναμενόμενων αποφοίτων) **δεν συνέχισαν για περαιτέρω σπουδές**. Κατά την 30/9/98 ο αντίστοιχος αριθμός ήταν 2.711 άτομα (79,1%), δηλαδή εμφανίστηκε αύξηση. Εξάλλου, 58 απόφοιτοι συνέχιζαν κατά την 30/9/97 τις **σπουδές τους σε άλλο κλάδο σπουδών** (1,7%) και 868 **συνέχιζαν τις σπουδές τους σε ψηλότερο επίπεδο** (25,3%). Κατά την 30/9/98 ο αριθμός των αποφοίτων που συνέχιζαν τις σπουδές τους σε άλλο κλάδο μειώθηκε στα 31 άτομα (0,9%) και ο αριθμός των αποφοίτων που συνέχιζαν τις σπουδές τους σε ψηλότερο επίπεδο μειώθηκε στα 579 άτομα (16,9%).

Αξίζει να σημειωθεί ότι 229 φοιτητές ή ποσοστό **6,7%** του συνολικού αριθμού των αναμενόμενων αποφοίτων **συνέχιζαν τις σπουδές τους στο ίδιο επίπεδο και κλάδο την 30/9/97**. Ο αντίστοιχος αριθμός κατά

την 30/9/98 ήταν 82 άτομα (2,4%). Δηλαδή σημειώθηκε σημαντική μείωση. Τέλος, 22 φοιτητές (0,7%) είχαν διακόψει τις σπουδές τους τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98.

Οι πληροφορίες για την κατάσταση σπουδών των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98, παρουσιάζονται σε μεγαλύτερη λεπτομέρεια (κατά επίπεδο σπουδών) στους πίνακες 2.1 και 2.2 του Παραρτήματος 2.

4.1.1. Αναμενόμενοι απόφοιτοι εξωτερικού που δεν έχουν πάρει το πτυχίο τους

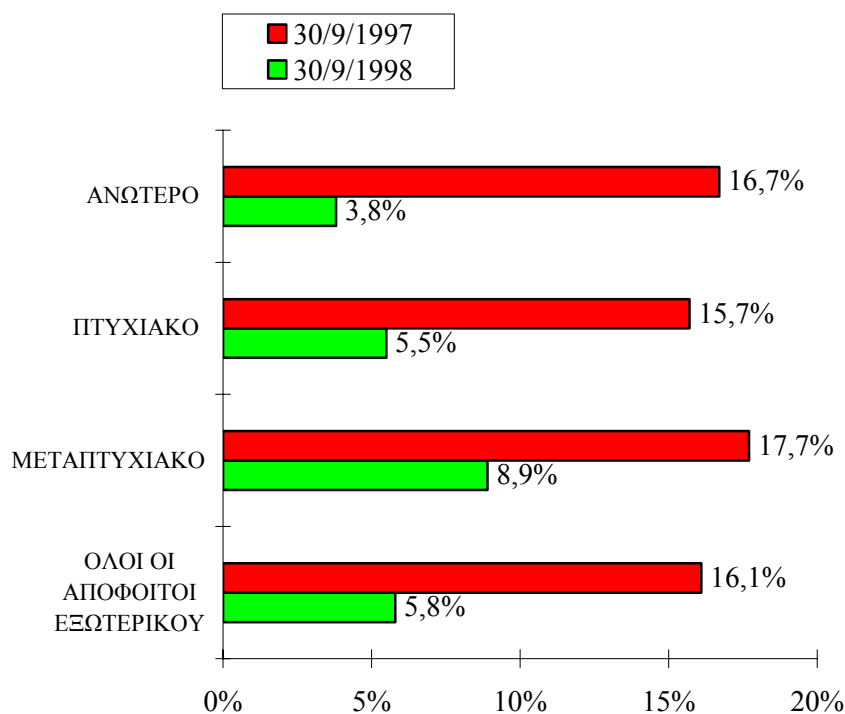
Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η ανάλυση των πληροφοριών για τους αναμενόμενους απόφοιτους εξωτερικού που καθυστερούν να πάρουν το πτυχίο τους.

Στο Σχεδιάγραμμα 10 φαίνεται το ποσοστό των αναμενόμενων αποφοίτων εξωτερικού του 1996 που δεν είχαν ακόμη πάρει το πτυχίο τους την 30/9/97 και την 30/9/98, κατά επίπεδο σπουδών. Σύμφωνα λοιπόν με το Σχεδιάγραμμα 10, ποσοστό **16,1% των αναμενόμενων αποφοίτων εξωτερικού δεν είχαν ακόμη πάρει το πτυχίο τους την 30/9/97**, δηλαδή ένα περίπου χρόνο μετά την αναμενόμενη αποφοίτησή τους. Ένα χρόνο μετά (30/9/98) το ποσοστό αυτό μειώθηκε σημαντικά στο 5,8%.

Το ποσοστό των αναμενόμενων αποφοίτων εξωτερικού του 1996 που δεν είχαν ακόμη πάρει το πτυχίο τους ένα χρόνο μετά (30/9/97) κατά επίπεδο σπουδών, ήταν 17,7% για το Μεταπτυχιακό επίπεδο, 16,7% για το Ανώτερο και 15,7% για το Πτυχιακό. Στις 30/9/98 τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 8,9% για το Μεταπτυχιακό επίπεδο, 5,5% για το πτυχιακό και 3,8% για το ανώτερο επίπεδο.

Σε ότι αφορά τους αναμενόμενους απόφοιτους Μεταπτυχιακού επιπέδου επισημαίνεται ότι η διάρκεια σπουδών δεν μπορεί εύκολα να καθορισθεί δεδομένου ότι η πλειοψηφία των ατόμων αυτών ασχολούνται με ερευνητικά προγράμματα η διάρκεια των οποίων καθορίζεται ανάλογα με τα αποτελέσματα της έρευνας αλλά και από άλλους παράγοντες όπως δυσκολίες στη χρηματοδότηση των προγραμμάτων αυτών.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΙΧΑΝ ΠΑΡΕΙ ΤΟ
ΠΤΥΧΙΟ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

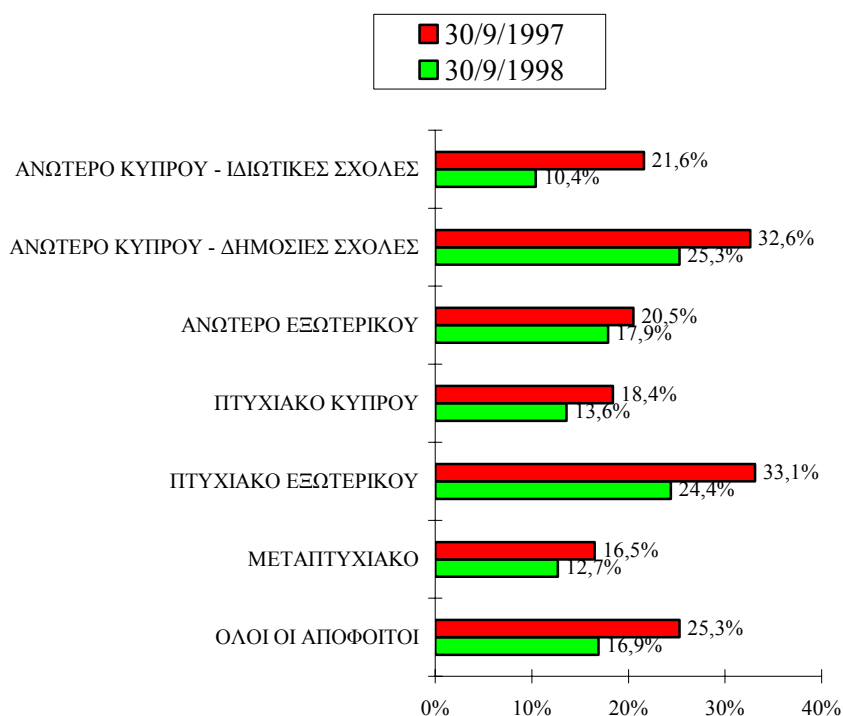
Τέλος, το γεγονός ότι σημαντικό ποσοστό αναμενόμενων αποφοίτων ανώτερου και πτυχιακού επιπέδου καθυστερούν για πάνω από ένα χρόνο να πάρουν το πτυχίο τους, είναι ίσως ενδεικτικό πιθανών αδυναμιών μερίδας αποφοίτων να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του κλάδου σπουδών τους.

4.1.2. Απόφοιτοι που συνεχίζουν τις σπουδές τους σε ανώτερο επίπεδο

Αριθμός αποφοίτων αφού πάρουν το πτυχίο τους συνεχίζουν σε ανώτερο επίπεδο σπουδών για απόκτηση περαιτέρω προσόντων.

Στο Σχεδιάγραμμα 11 φαίνεται παραστατικά το ποσοστό των αποφοίτων που συνέχιζαν τις σπουδές τους σε ανώτερο επίπεδο τόσο την 30/9/97 όσο και την 30/9/98 κατά επίπεδο σπουδών.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 11
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΝ
ΤΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΤΟΥΣ ΣΕ ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Εξετάζοντας τις πληροφορίες που φαίνονται στο Σχεδιάγραμμα 11 διαπιστώνεται ότι:

- Το ποσοστό των αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου (πτυχιακό Κύπρου) που συνέχισαν για Μεταπτυχιακές σπουδές ένα χρόνο μετά (18,4%) είναι σημαντικά χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό για τους απόφοιτους Πανεπιστημίων του εξωτερικού (33,1%). Η διαφορά που εμφανίζεται οφείλεται στο γεγονός ότι το Πανεπιστήμιο Κύπρου δεν πρόσφερε μέχρι πρόσφατα Μεταπτυχιακά προγράμματα σε αντίθεση με τα Πανεπιστήμια του εξωτερικού. Αυτό καθιστούσε δυσκολότερη την προσπάθεια αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου για εξασφάλιση θέσης σε

Μεταπτυχιακά προγράμματα πανεπιστημίων του εξωτερικού.

- Περίπου το **1/3 των αποφοίτων Πανεπιστημίων του εξωτερικού (πτυχιακό εξωτερικού)** συνέχιζαν, ένα χρόνο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους (30/9/97), για Μεταπτυχιακές σπουδές. Το ποσοστό αυτό μειώνεται στο 24,4% για το δεύτερο χρόνο μετά (30/9/98) επειδή προφανώς μέρος των αποφοίτων συμπλήρωσαν μέχρι τότε τις Μεταπτυχιακές σπουδές τους.
- Το **32,6% των αποφοίτων Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (Ανώτερο Κύπρου – Δημόσιες Σχολές)** συνέχιζαν, ένα περίπου χρόνο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους, τη φοίτηση τους σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού. Οι περισσότεροι από τους απόφοιτους αυτούς είναι απόφοιτοι του Ανώτερου Τεχνολογικού Ινστιτούτου (Α.Τ.Ι).
- Αξίζει να σημειωθεί ότι το **16,5% των αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου**, ανέφεραν ότι ένα χρόνο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους συνέχιζαν σε ανώτερο επίπεδο σπουδών. Αυτό ίσως οφείλεται στο γεγονός ότι αριθμός αποφοίτων που πήραν το Μεταπτυχιακό δίπλωμα (Master) συνέχισαν για απόκτηση Διδακτορικού προσόντος. Το αντίστοιχο ποσοστό για το δεύτερο χρόνο μετά την αποφοίτηση είναι 12,7%.
- Τέλος αναφέρεται ότι το **20,5% των αποφοίτων ανώτερου επιπέδου εξωτερικού**, συνέχιζαν τις σπουδές τους σε υψηλότερο επίπεδο ένα περίπου χρόνο μετά (30/9/97). Το αντίστοιχο ποσοστό για την 30/9/98 ήταν 17,9%. Εξάλλου σημειώνεται ότι το 21,6% των αποφοίτων Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (Ανώτερο Κύπρου – Ιδιωτικές Σχολές) συνέχιζαν τις σπουδές τους σε ανώτερο επίπεδο την 30/9/97. Το αντίστοιχο ποσοστό κατά την 30/9/98 ήταν 10,4%. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι ορισμένοι κλάδοι που λειτουργούν στις πιο πάνω Σχολές προσφέρονται τόσο σε διετή όσο και σε τετραετή κύκλο σπουδών. Οι απόφοιτοι στους διετείς κύκλους σπουδών που

προχώρησαν για ακόμη δυο χρόνια για να εξασφαλίσουν πτυχίο στους τετραετείς κύκλους σπουδών, θεωρήθηκε ότι συνέχιζαν τις σπουδές τους σε ανώτερο επίπεδο.

4.1.3. Σύγκριση με δεδομένα για τους απόφοιτους 1990 και 1993

Στο μέρος αυτό επιχειρείται σύγκριση με αντίστοιχες πληροφορίες για την κατάσταση σπουδών των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του 1990 και 1993.

Οι πληροφορίες αυτές φαίνονται αναλυτικά στη μελέτη της Αρχής “Οι Νέοι Απόφοιτοι και η Αγορά Εργασίας - Μεταβολές και Τάσεις”.

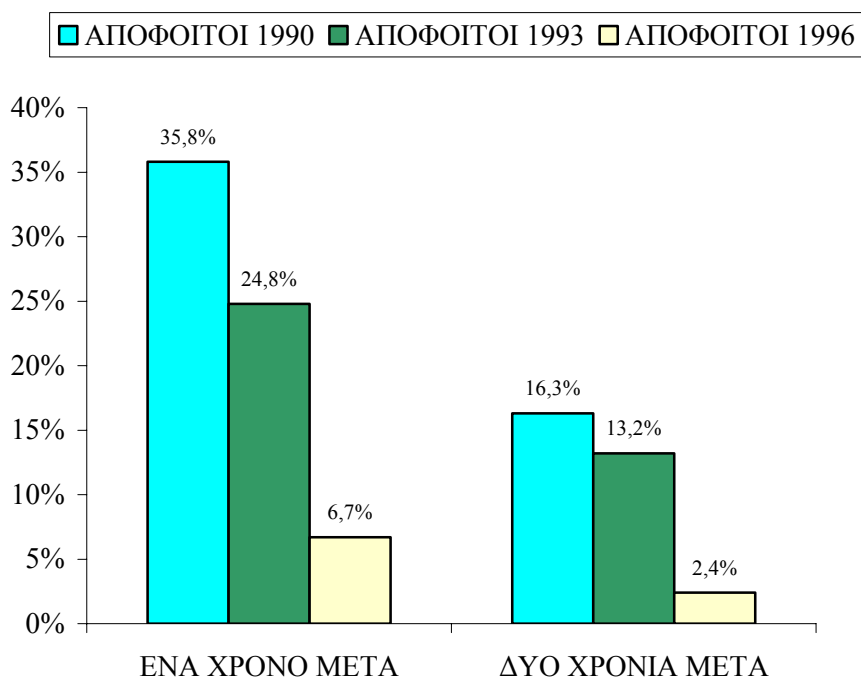
Στο Σχεδιάγραμμα 12 παρουσιάζονται παραστατικά τα ποσοστά των αναμενόμενων αποφοίτων του 1990, 1993 και 1996 που δεν είχαν πάρει ακόμη το πτυχίο τους για ένα και δύο χρόνια μετά την αναμενόμενη αποφοίτησή τους.

Από εξέταση των στοιχείων του Σχεδιαγράμματος 12 διαπιστώνεται **διαχρονική τάση για μείωση του ποσοστού των αναμενόμενων αποφοίτων που καθυστερούν να πάρουν το πτυχίο τους.** Συγκεκριμένα, ενώ το 35,8% των αναμενόμενων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του 1990 καθυστέρησαν για τουλάχιστον ένα χρόνο να πάρουν το πτυχίο τους, το ποσοστό αυτό μειώθηκε στο 24,8% για τους αναμενόμενους απόφοιτους του 1993 και στο 6,7% για τους αναμενόμενους απόφοιτους του 1996.

Ανάλογη μείωση εμφανίσθηκε και στο ποσοστό των αναμενόμενων αποφοίτων που καθυστερούν για τουλάχιστον δυο χρόνια να πάρουν το πτυχίο τους (16,3% για τους αναμενόμενους απόφοιτους του 1990, 13,2% για τους αναμενόμενους απόφοιτους του 1993 και μόνο 2,4% για τους αναμενόμενους απόφοιτους του 1996).

Η μείωση που εμφανίσθηκε σε σχέση με τους απόφοιτους του 1996 αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι σε αυτούς περιλαμβάνονται και οι πρώτοι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου Κύπρου.

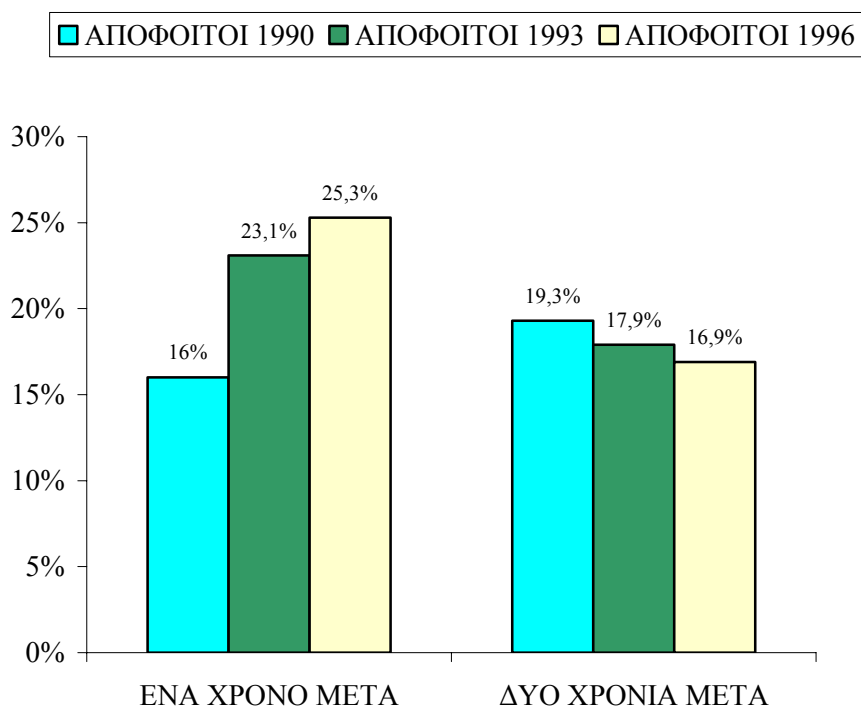
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΠΑΡΕΙ ΤΟ ΠΤΥΧΙΟ ΤΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΕΤΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί αισθητά, σε σύγκριση με τους αποφοίτους του 1990 και 1993, το ποσοστό των αναμενόμενων αποφοίτων εξωτερικού στο σύνολο των αποφοίτων. Ωστόσο, η ισχυρή τάση που εμφανίστηκε μπορεί να αποδοθεί και σε άλλους παράγοντες όπως η **διαφοροποίηση του τρόπου λειτουργίας πανεπιστημίων του εξωτερικού** σε σχέση με την παράταση των σπουδών καθώς και η άνοδος του κόστους σπουδών.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η διαχρονική σύγκριση των ποσοστών των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που συνεχίζουν τις σπουδές τους σε υψηλότερο επίπεδο. Στο Σχεδιάγραμμα 13 φαίνονται παραστατικά πληροφορίες σε σχέση με το πιο πάνω θέμα.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 13
ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΕ ΨΗΛΟΤΕΡΟ
ΕΠΙΠΕΔΟ

Από τα στοιχεία του Σχεδιαγράμματος προκύπτει τάση για αύξηση του ενδιαφέροντος των αποφοίτων για περαιτέρω σπουδές τον πρώτο χρόνο μετά την αποφοίτηση. Η εξέλιξη αυτή ίσως οφείλεται στο γεγονός ότι, σε αντίθεση με τους απόφοιτους του 1990 και 1993, στους απόφοιτους του 1996 που συνεχίζουν τις σπουδές τους σε ψηλότερο επίπεδο περιλήφθηκαν και οι απόφοιτοι Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που προχώρησαν για απόκτηση πτυχίου στον τετραετή κύκλο σπουδών.

Σε ότι αφορά το δεύτερο χρόνο μετά την αποφοίτηση εμφανίζεται τάση για μικρή μείωση στο ποσοστό των αποφοίτων που συνέχισαν για περαιτέρω σπουδές. Το γεγονός αυτό αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι όσοι απόφοιτοι Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης προχώρησαν για απόκτηση πτυχίου στον τετραετή

κύκλο σπουδών είχαν συμπληρώσει μέχρι την 30/9/98 τις σπουδές τους.

4.2. Επιστροφή αποφοίτων εξωτερικού στην Κύπρο

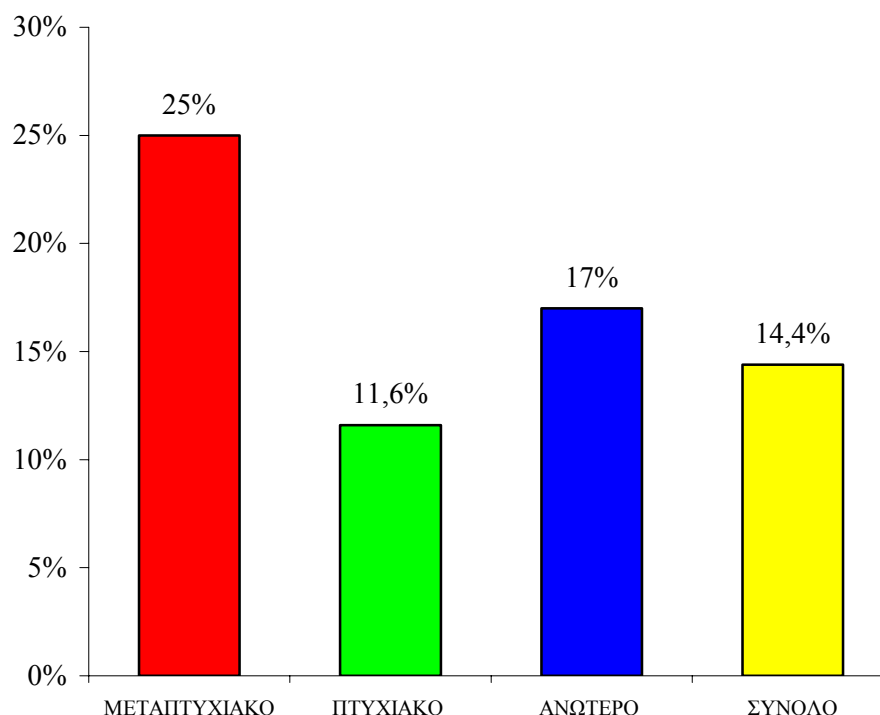
Αριθμός αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξωτερικού για διάφορους λόγους δεν επιστρέφουν στην Κύπρο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους. Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται πληροφορίες για την επιστροφή των αποφοίτων εξωτερικού στην Κύπρο, για τους λόγους που αριθμός αποφοίτων παραμένει στο εξωτερικό και για το χρόνο επιστροφής στην Κύπρο μετά την αποφοίτησή τους.

Σύμφωνα με τον πίνακα 2.3 του Παραρτήματος 2, από τους 978 αποφοίτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξωτερικού που είχαν συμπληρώσει τις σπουδές τους μέχρι την 30/9/98 οι 837 ή **ποσοστό 85,6% επέστρεψαν στην Κύπρο** ενώ οι υπόλοιποι 141 ή ποσοστό 14,4% παρέμειναν στο εξωτερικό.

Το ποσοστό των αποφοίτων εξωτερικού που δεν επέστρεψαν στην Κύπρο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους κατά επίπεδο, απεικονίζεται στο Σχεδιάγραμμα 14.

Μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων με Μεταπτυχιακά προσόντα παραμένουν στο εξωτερικό μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα ποσοστά αποφοίτων των άλλων επιπέδων σπουδών. Συγκεκριμένα, το **¼ των αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου παρέμειναν στο εξωτερικό** μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τους απόφοιτους πτυχιακού επιπέδου είναι 11,6% και για τους απόφοιτους ανώτερου επιπέδου 17%. Λόγω των πολύ εξειδικευμένων γνώσεων που αποκτούν οι απόφοιτοι Μεταπτυχιακού επιπέδου είναι κάποτε πιο δύσκολο να εξεύρουν ικανοποιητική για τους ίδιους απασχόληση στην Κύπρο. Στο εξωτερικό δυνατόν να τους παρουσιάζονται πιο διευρυμένες και καλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης παρά στην Κύπρο. Βέβαια, περισσότερη ανάλυση για τους λόγους για τους οποίους αριθμός αποφοίτων παραμένουν στο εξωτερικό γίνεται στην επόμενη παράγραφο.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΟΥ
ΔΕΝ ΕΠΕΣΤΡΕΨΑΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΜΕΤΑ ΤΗ
ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΟ

4.2.1. Λόγοι μη επιστροφής αποφοίτων εξωτερικού στην Κύπρο

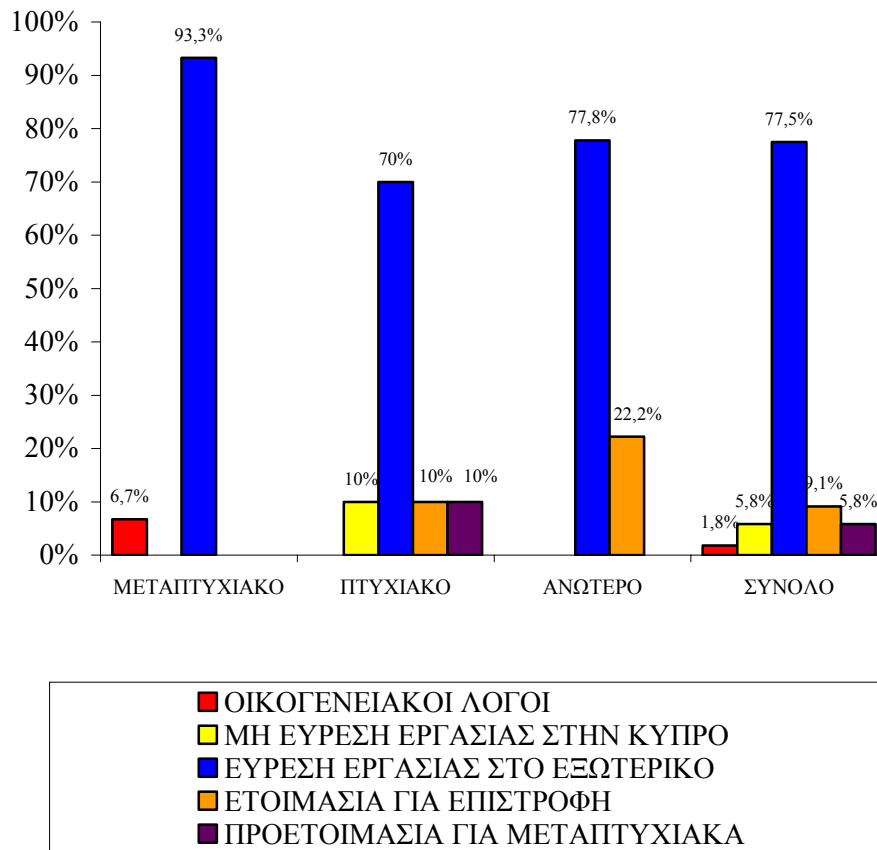
Η μεγάλη πλειοψηφία των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξωτερικού που δεν επέστρεψαν στην Κύπρο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους ανέφεραν ως λόγο την εύρεση εργασίας στο εξωτερικό.

Σύμφωνα με τον πίνακα 2.4 του Παραρτήματος 2 από τους 141 απόφοιτους εξωτερικού που δεν επέστρεψαν στην Κύπρο οι 109 ή ποσοστό **77,5%** πρόβαλαν ως λόγο την **εξασφάλιση εργασίας στο εξωτερικό**. Άλλοι λόγοι που αναφέρθηκαν ήταν η ετοιμασία για επιστροφή (9,1%), η μη εύρεση εργασίας στην Κύπρο (5,8%), η

προετοιμασία για Μεταπτυχιακά (5,8%) και οικογενειακοί λόγοι (1,8%).

Στο Σχεδιάγραμμα 15 φαίνονται παραστατικά οι λόγοι για τους οποίους δεν επέστρεψε στην Κύπρο μερίδα αποφοίτων εξωτερικού κατά επίπεδο σπουδών.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 15
ΛΟΓΟΙ ΜΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΠΟΥΔΩΝ**

Η εύρεση εργασίας στο εξωτερικό αναφέρθηκε ως ο κυριότερος λόγος μη επιστροφής στην Κύπρο από τους αποφοίτους και των τριών επιπέδων σπουδών. Ωστόσο, στην περίπτωση των αποφοίτων με

Μεταπτυχιακά προσόντα σχεδόν όλοι οι απόφοιτοι ανέφεραν το λόγο αυτό (93,6%). Αντίθετα, σημαντικό ποσοστό αποφοίτων των άλλων επιπέδων σπουδών δήλωσαν άλλους λόγους όπως η ετοιμασία για επιστροφή στην Κύπρο και η προετοιμασία για Μεταπτυχιακά.

Συμπερασματικά, επισημαίνεται ότι η εύρεση εργασίας στο εξωτερικό που ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στις επαγγελματικές επιδιώξεις των αποφοίτων εξωτερικού, ιδιαίτερα των αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου, **αποτελεί τον κυριότερο λόγο για τον οποίο μερίδα αποφοίτων εξωτερικού δεν επιστρέφει στην Κύπρο.**

4.2.2. Χρόνος επιστροφής αποφοίτων εξωτερικού στην Κύπρο

Από τους 837 αποφοίτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξωτερικού που επέστρεψαν στην Κύπρο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους οι 614 ή **ποσοστό 73,4% επέστρεψαν σε λιγότερο από ένα μήνα μετά την αποφοίτησή τους.** Εξάλλου, 182 απόφοιτοι ή ποσοστό 21,7% επέστρεψαν μεταξύ 1-3 μηνών μετά την αποφοίτησή, 23 μεταξύ 4-6 μηνών (2,7%) και 18 (2,2%) σε πάνω από ένα χρόνο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους. Οι πληροφορίες αυτές φαίνονται σε μεγαλύτερη ανάλυση κατά επίπεδο σπουδών στον Πίνακα 5.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5
ΧΡΟΝΟΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΤΗΝ
ΚΥΠΡΟ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΧΡΟΝΟΣ ΕΠΙΣΤΡΟ- ΦΗΣ	ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ							
	ΜΕΤΑΠΤΥ- ΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑ- ΚΟ		ΑΝΩΤΕΡΟ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
< 1 ΜΗΝΑ	75	64,4	484	77,6	55	56,8	614	73,4
1-3 ΜΗΝΕΣ	33	28,9	116	18,5	33	34,1	182	21,7
4-6 ΜΗΝΕΣ	0	0,0	16	2,6	7	6,8	23	2,7
> 1 ΧΡΟΝΟ	8	6,7	8	1,3	2	2,3	18	2,2
ΣΥΝΟΛΟ	116	100,0	624	100,0	97	100,0	837	100,0

Σύμφωνα λοιπόν με τον πίνακα αυτό, πιο σύντομα επέστρεψαν στην Κύπρο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους οι απόφοιτοι Πτυχιακού επιπέδου. Συγκεκριμένα, το 77,6% των αποφοίτων Πτυχιακού επιπέδου που επέστρεψαν στην Κύπρο το έπραξαν σε λιγότερο από ένα μήνα μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τα άλλα επίπεδα σπουδών είναι 64,4% για τους απόφοιτους Μεταπτυχιακού επιπέδου και 56,8% για τους απόφοιτους ανώτερου επιπέδου.

Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσοστό των αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου που καθυστερούν πάνω από ένα χρόνο να επιστρέψουν στην Κύπρο (6,7%) είναι ψηλότερο από τα αντίστοιχα ποσοστά για τους αποφοίτους πτυχιακού και ανώτερου επιπέδου.

5. ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΕΚΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται πληροφορίες για τους απόφοιτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου που δεν συνέχισαν για περαιτέρω σπουδές καθώς και για τους απόφοιτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξωτερικού που δεν συνέχισαν για περαιτέρω σπουδές και επέστρεψαν στην Κύπρο.

Ο αριθμός των αποφοίτων αυτών ανερχόταν **κατά την 30/9/97 σε 2.163 άτομα** ενώ ο αντίστοιχος αριθμός **κατά την 30/9/98 ήταν 2.570 άτομα**.

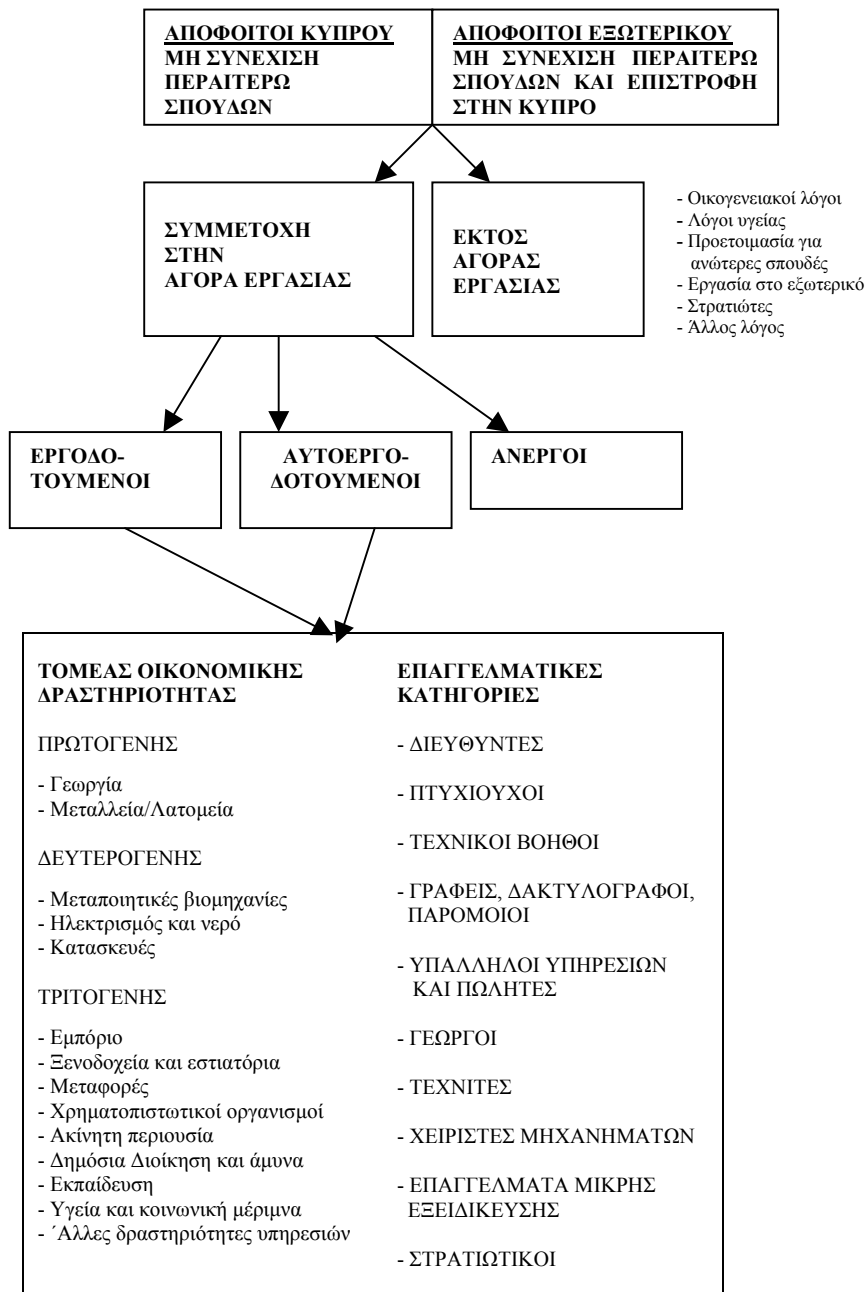
Οι πληροφορίες που αναλύονται αφορούν τη συμμετοχή ή μη των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας της Κύπρου, το ποσοστό αποφοίτων που είναι άνεργοι ή εργάζονται (εργοδοτούνται ή αυτοεργοδοτούνται), τις επαγγελματικές και τομειακές επιλογές των αποφοίτων, τις απολαβές των αποφοίτων, το βαθμό ικανοποίησης των αποφοίτων από την εργασία τους καθώς και πληροφορίες για την πρώτη τους εργασία και τον τρόπο με τον οποίο οι απόφοιτοι αντιμετωπίζουν την κατάρτιση.

Τέλος, σημειώνεται ότι, όπου είναι δυνατόν, γίνονται **συγκρίσεις με αντίστοιχες πληροφορίες για τους απόφοιτους του 1990 και 1993** με στόχο τον εντοπισμό οποιωνδήποτε τάσεων αναφορικά με την ένταξη των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας.

Η συμμετοχή των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας της Κύπρου παρουσιάζεται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 16.

Στο Σχεδιάγραμμα αυτό φαίνονται οι διάφορες ροές των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που αφορούν τη συμμετοχή τους ή μη στην αγορά εργασίας της Κύπρου μετά την οριστική συμπλήρωση των σπουδών τους.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 16
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΡΟΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

5.1. Απόφοιτοι που βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας

Στην αγορά εργασίας θεωρείται ότι βρίσκονται όσοι απόφοιτοι ενδιαφέρονται για εργασία. Δηλαδή όσοι **εργάζονται ή είναι άνεργοι και ενδιαφέρονται να απασχοληθούν**. Αντίθετα, οι απόφοιτοι που δεν ενδιαφέρονται ή δεν μπορούν για διάφορους λόγους να εργαστούν στην Κύπρο θεωρείται ότι βρίσκονται εκτός αγοράς εργασίας.

Οι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που βρίσκονταν **εκτός αγοράς εργασίας** αποτελούσαν **πολύ μικρό μέρος του συνολικού αριθμού των αποφοίτων**.

Συγκεκριμένα, μόνο 75 απόφοιτοι ή ποσοστό 3,5% βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας την 30/9/97 ενώ κατά την 30/9/98 ο αντίστοιχος αριθμός αποφοίτων ήταν 98 (3,8%).

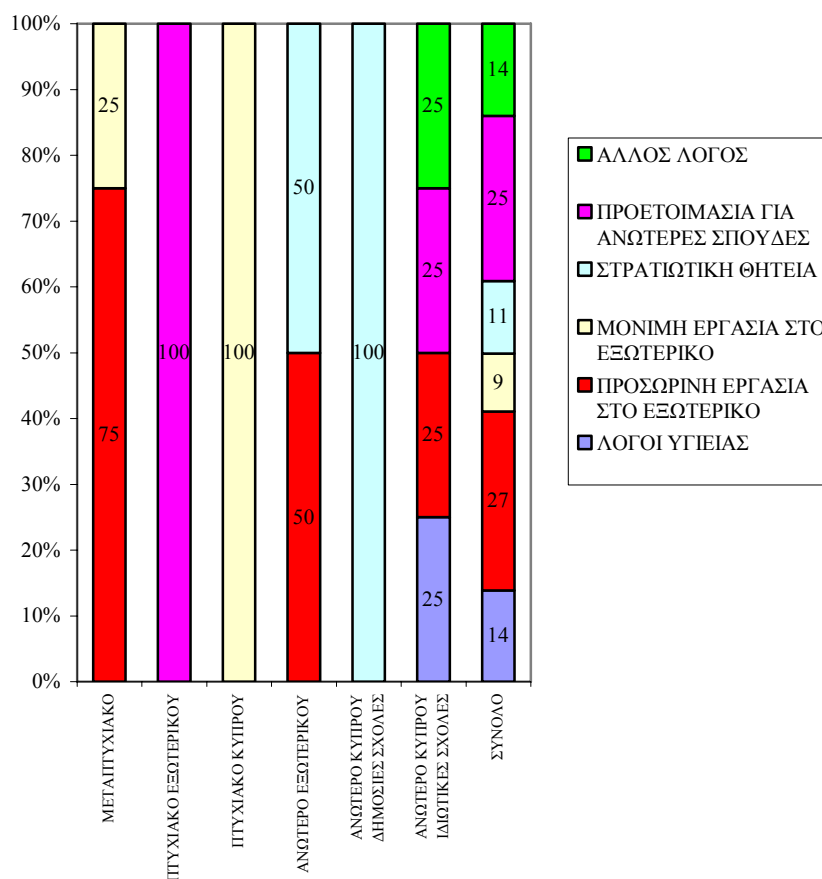
Εξετάζοντας **το ποσοστό των αποφοίτων που βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας κατά επίπεδο σπουδών** διαπιστώνεται ότι:

- Σημαντικά μεγαλύτερο μέρος των **αποφοίτων με Μεταπτυχιακά προσόντα (10,5%)** βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας κατά την 30/9/97. Παρόλο που το γεγονός αυτό μπορεί να θεωρηθεί ανησυχητικό εντούτοις θα πρέπει πρώτα να εξετασθούν οι λόγοι που οδήγησαν στην εξέλιξη αυτή πριν εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα. Σημειώνεται ότι κατά την 30/9/98 το ποσοστό αυτό μειώθηκε στο 4,4%.
- Σε ότι αφορά τα άλλα επίπεδα σπουδών επισημαίνεται ότι το ποσοστό αποφοίτων που δεν συμμετέχουν στην αγορά εργασίας κυμαίνεται από 1,2% μέχρι 5,9%. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την 30/9/98 όλοι οι απόφοιτοι ανώτερου επιπέδου εξωτερικού συμμετείχαν στην αγορά εργασίας παρόλο που ένα χρόνο προηγουμένως ποσοστό 5,9% ανέφεραν ότι βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας.

Οι πληροφορίες για τους αποφοίτους που δεν συμμετέχουν στην αγορά εργασίας την 30/9/97 και την 30/9/98 κατά επίπεδο σπουδών φαίνονται αναλυτικά στους πίνακες 3.1 και 3.2 του Παραρτήματος 3.

Οι λόγοι για τους οποίους αριθμός αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ήταν εκτός αγοράς εργασίας την 30/9/97 κατά επίπεδο σπουδών φαίνονται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 17.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 17
ΛΟΓΟΙ ΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΝ 30/9/97 ΚΑΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η εύρεση προσωρινής εργασίας στο εξωτερικό φέρεται να είναι ο κυριότερος λόγος για μη συμμετοχή στην αγορά εργασίας της Κύπρου κατά την 30/9/97. Ο λόγος αυτός αναφέρθηκε από το 27% των αποφοίτων που βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας την πιο πάνω ημερομηνία. Φαίνεται, ότι μέρος των αποφοίτων δεν εξασφάλισαν

εργασία στην Κύπρο ανάλογη με τις επαγγελματικές τους επιδιώξεις και έτσι αναζήτησαν προσωρινή εργασία στο εξωτερικό.

Αυτό ισχύει κυρίως για τους απόφοιτους με Μεταπτυχιακά προσόντα. Συγκεκριμένα, όλοι οι απόφοιτοι Μεταπτυχιακού επιπέδου που βρίσκονταν εκτός της αγοράς εργασίας της Κύπρου κατά την 30/9/97 εργάζονταν στο εξωτερικό είτε προσωρινά (75%) ή μόνιμα (25%).

Σημειώνεται ότι εκτός από τους απόφοιτους με Μεταπτυχιακά προσόντα που εξασφάλισαν εργασία στο εξωτερικό αφού πρώτα επέστρεψαν στην Κύπρο υπάρχει ακόμη μεγαλύτερος αριθμός αποφοίτων του ίδιου επιπέδου που για τον ίδιο λόγο δεν επιστρέφει καθόλου στην Κύπρο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην αξιοποιούνται άμεσα και στον επιθυμητό βαθμό προς όφελος της Κυπριακής οικονομίας οι γνώσεις σημαντικής μερίδας του πιο μορφωμένου μέρους του νέου ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου.

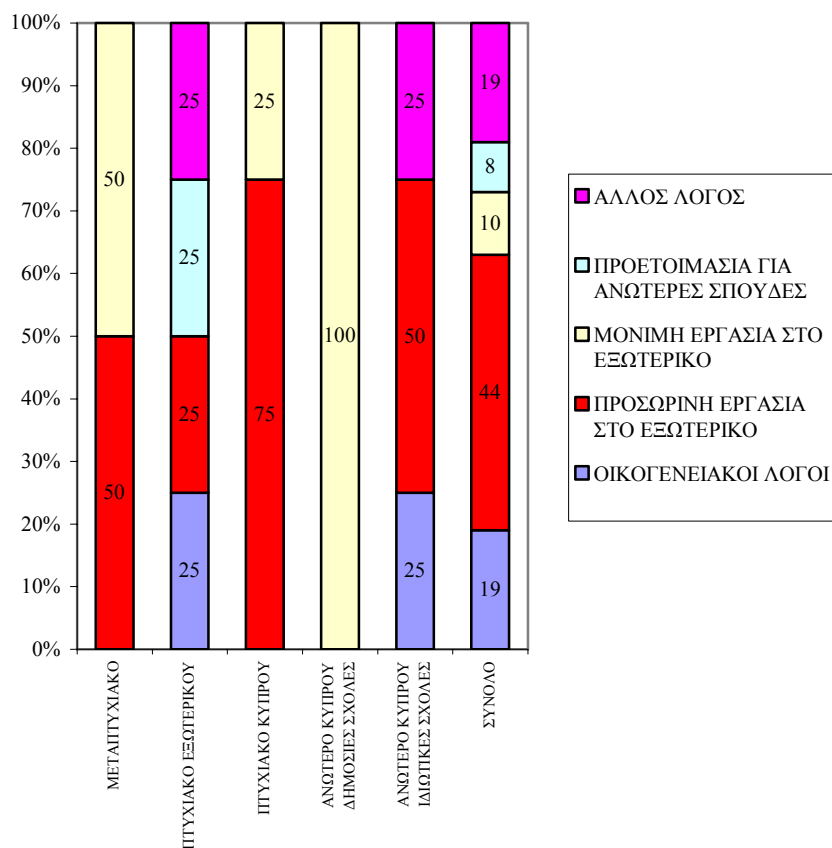
Δεύτερος σε σπουδαιότητα λόγος ήταν η προετοιμασία για ανώτερες σπουδές που αναφέρθηκε από το 25% των αποφοίτων που βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας στις 30/9/97. Ωστόσο, σημειώνεται ότι στην περίπτωση των αποφοίτων Πανεπιστημίων εξωτερικού (πτυχιακό εξωτερικού) η προετοιμασία για περαιτέρω σπουδές αποτελεί το μόνο λόγο για μη συμμετοχή στην αγορά εργασίας.

Τέλος, επισημαίνεται ότι το 14% των αποφοίτων που βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας αντιμετώπιζαν πρόβλημα υγείας, το ίδιο ποσοστό ανέφεραν κάποιο άλλο λόγο, το 11% υπηρετούσαν τη στρατιωτική τους θητεία και το 9% εργάζονταν μόνιμα στο εξωτερικό.

Τα στοιχεία που αναφέρθηκαν προηγουμένως για τους λόγους μη συμμετοχής στην αγορά εργασίας φαίνονται σε μεγαλύτερη ανάλυση στον πίνακα 3.3 του Παραρτήματος 3.

Οι πληροφορίες αναφορικά με τους λόγους μη συμμετοχής αριθμού αποφοίτων στην αγορά εργασίας την 30/9/98 κατά επίπεδο σπουδών φαίνονται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 18 και αναλυτικά στον πίνακα 3.4 του Παραρτήματος 3.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 18
ΛΟΓΟΙ ΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΝ 30/9/98 ΚΑΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Από τα στοιχεία του Σχεδιαγράμματος 18 δεν προκύπτει οποιαδήποτε σημαντική διαφοροποίηση των λόγων μη συμμετοχής στην αγορά εργασίας την 30/9/98 κατά επίπεδο σπουδών σε σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία κατά την 30/9/97.

Αναλύοντας τους λόγους μη συμμετοχής στην αγορά την 30/9/98 διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

- Η εργασία στο εξωτερικό (προσωρινή ή μόνιμη) εξακολουθεί να αποτελεί τον κυριότερο λόγο μη συμμετοχής στην αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα, το 44%

των αποφοίτων που βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας την 30/9/98 εργάζονταν προσωρινά στο εξωτερικό και το 10% εργάζονταν μόνιμα στο εξωτερικό.

- Όπως αναμενόταν η προετοιμασία για ανώτερες σπουδές δυο χρόνια μετά την αποφοίτηση δεν αποτελεί σημαντικό λόγο για μη συμμετοχή στην αγορά εργασίας αφού ο λόγος αυτός αναφέρθηκε από το 8% των αποφοίτων που δεν συμμετείχαν στην αγορά εργασίας την 30/9/98.
- Εξάλλου, επισημαίνεται ότι το 19% των αποφοίτων που δεν ήταν στην αγορά εργασίας την 30/9/98 ανέφεραν ως κυριότερο λόγο οικογενειακές υποχρεώσεις και το ίδιο ποσοστό κάποιο άλλο λόγο.

5.2. Απόφοιτοι που βρίσκονταν εντός αγοράς εργασίας

Οι απόφοιτοι που ενδιαφέρονται να εργαστούν, δηλαδή **εργάζονται ή είναι άνεργοι**, θεωρείται ότι συμμετέχουν (βρίσκονται) στην αγορά εργασίας της Κύπρου. Το ποσοστό των αποφοίτων που βρίσκονται στην αγορά εργασίας ονομάζεται **ποσοστό συμμετοχής**.

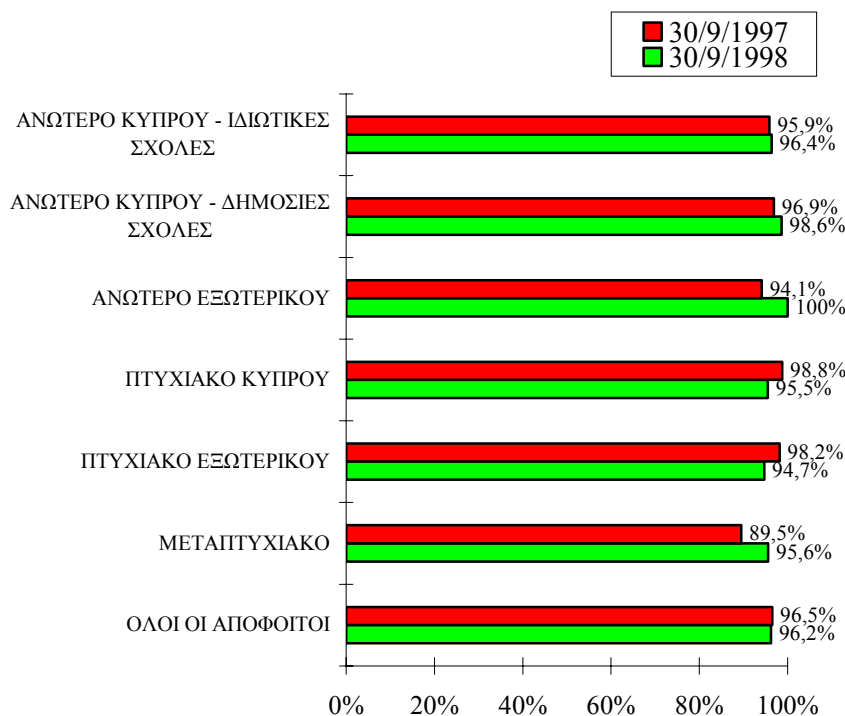
Το ποσοστό συμμετοχής των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του 1996 ήταν **96,5% κατά την 30/9/97** και **96,2% κατά την 30/9/98**. Αν ληφθεί υπόψη ότι οι περισσότεροι απόφοιτοι που δεν συμμετείχαν στην αγορά εργασίας της Κύπρου είτε εργάζονταν στο εξωτερικό ή προετοιμάζονταν για ανώτερες σπουδές τότε συμπεραίνεται ότι σχεδόν όλοι οι απόφοιτοι Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του 1996 εντάχθηκαν ή ενδιαφέρονται να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

Επισημαίνεται ότι η απόκτηση ανώτερης μόρφωσης θεωρείται ως επένδυση για το μέλλον και έτσι όλοι οι απόφοιτοι επιδιώκουν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν εξασφαλίζοντας σχετική με την ειδίκευση τους εργασία.

Το ποσοστό συμμετοχής κατά επίπεδο σπουδών τόσο την 30/9/97 όσο και την 30/9/98 φαίνεται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 19.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 19
ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 1996 ΚΑΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Βάση: Οι απόφοιτοι που βρίσκονταν εκτός και εντός της αγοράς εργασίας της Κύπρου

Το ποσοστό συμμετοχής ήταν πάνω από 94% για όλα σχεδόν τα επίπεδα σπουδών τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98. Εξάιρεση, αποτελούσαν οι απόφοιτοι με Μεταπτυχιακά προσόντα στην περίπτωση των οποίων το ποσοστό συμμετοχής κατά την 30/9/97 ήταν 89,5%. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε και στο κεφάλαιο 5.1 οι απόφοιτοι Μεταπτυχιακού επιπέδου που δεν συμμετείχαν στην αγορά εργασίας της Κύπρου εργάζονταν μόνιμα ή προσωρινά στο εξωτερικό.

Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι όλοι οι απόφοιτοι ανώτερου επιπέδου εξωτερικού συμμετείχαν στην αγορά εργασίας κατά την 30/9/98 παρόλο που ένα χρόνο προηγουμένως (30/9/97) το ποσοστό συμμετοχής ήταν 94,1%.

Πιο αναλυτικά στοιχεία αναφορικά με τη συμμετοχή των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας κατά επίπεδο σπουδών, παρατίθενται στους πίνακες 3.1 και 3.2 του Παραρτήματος 3.

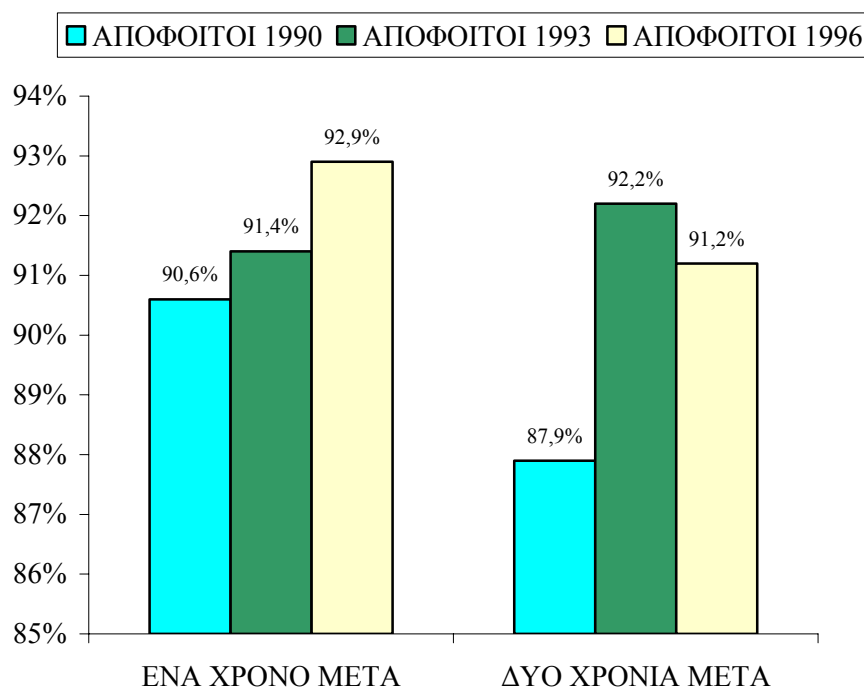
Το ποσοστό συμμετοχής για τους απόφοιτους του 1996 υπολογίστηκε με βάση τον αριθμό των αποφοίτων που βρίσκονταν εκτός και εντός της αγοράς εργασίας της Κύπρου χωρίς να περιλαμβάνονται οι απόφοιτοι εξωτερικού που δεν επέστρεψαν στην Κύπρο. Ωστόσο, στην περίπτωση των αποφοίτων του 1990 και 1993 η βάση υπολογισμού των ποσοστών συμμετοχής περιλάμβανε και τους απόφοιτους εξωτερικού που δεν επέστρεψαν στην Κύπρο. Με άλλα λόγια οι απόφοιτοι Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξωτερικού που δεν επέστρεψαν στην Κύπρο θεωρήθηκε ότι βρίσκονταν εκτός της αγοράς εργασίας της Κύπρου. Κατά συνέπεια για να μπορεί να γίνει σύγκριση του βαθμού συμμετοχής των αποφοίτων του 1990, 1993 και 1996 στην αγορά εργασίας, που εκφράζεται μέσα από το ποσοστό συμμετοχής, θα πρέπει να γίνει υπολογισμός του ποσοστού αυτού για τους απόφοιτους του 1996 με βάση τον αριθμό των αποφοίτων που βρίσκονταν εκτός και εντός της αγοράς εργασίας της Κύπρου, περιλαμβανομένων και των αποφοίτων εξωτερικού που δεν επέστρεψαν στην Κύπρο.

Το ποσοστό συμμετοχής για τους απόφοιτους του 1996 υπολογιζόμενο με τον πιο πάνω τρόπο διαμορφώνεται στο 92,9% κατά την 30/9/97 και στο 91,2% κατά την 30/9/98. Στο Σχεδιάγραμμα 20 παρουσιάζεται το ποσοστό συμμετοχής για ένα και δυο χρόνια μετά την αποφοίτηση για τους απόφοιτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του 1990, 1993 και 1996.

Εξετάζοντας τις πληροφορίες του Σχεδιαγράμματος 20 διαπιστώνεται ότι το ποσοστό συμμετοχής των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας διατηρήθηκε στο ίδιο υψηλό επίπεδο. Η μόνη διαφοροποίηση που εμφανίστηκε αφορά την αναστροφή της τάσης για αύξηση του ποσοστού συμμετοχής για το δεύτερο χρόνο μετά την ένταξη στην αγορά εργασίας. Συγκεκριμένα, το ποσοστό συμμετοχής για το δεύτερο χρόνο μετά την ένταξη στην αγορά εργασίας που αυξήθηκε από 87,9% για τους απόφοιτους του 1990 στο 92,2% για τους απόφοιτους του 1993, σημείωσε μικρή μείωση στην περίπτωση των αποφοίτων του 1996 (91,2%).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 20
ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΤΟΣ
ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ

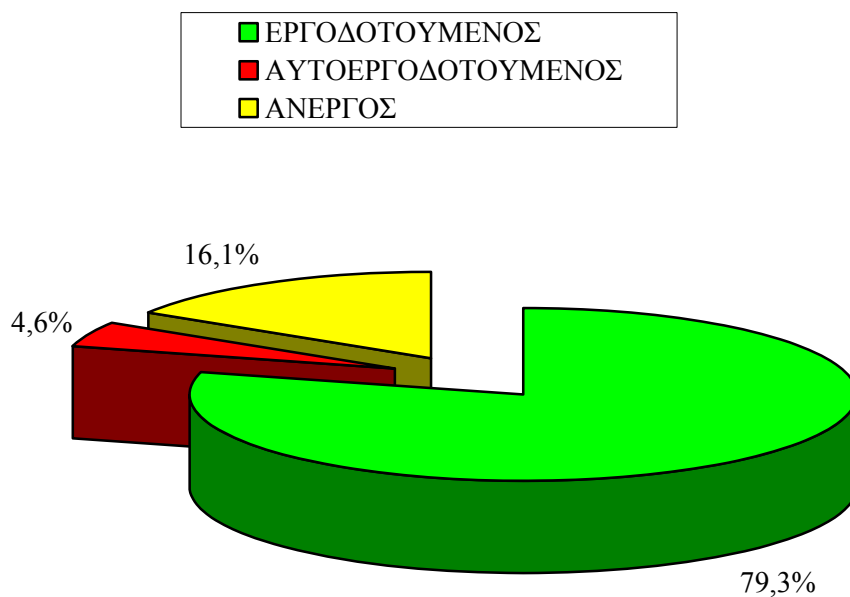
Βάση: Οι απόφοιτοι που βρίσκονταν εκτός και εντός της αγοράς εργασίας της Κύπρου, περιλαμβανομένων των αποφοίτων εξωτερικού που δεν επέστρεψαν στην Κύπρο

Η ποσοστιαία κατανομή των αποφοίτων με βάση την επαγγελματική τους κατάσταση την 30/9/97 φαίνεται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 21 και αναλυτικά στον πίνακα 3.5 του Παραρτήματος 3.

Οι περισσότεροι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που βρίσκονταν στην αγορά εργασίας κατά την 30/9/97 (1.656 από σύνολο 2.088 ή ποσοστό 79,3%) εργοδοτούνταν σε διάφορες επιχειρήσεις. Επίσης, 97 απόφοιτοι ή ποσοστό 4,6% ήταν αυτοεργοδοτούμενοι. Τέλος, 336 απόφοιτοι (16,1%) ανέφεραν ότι ήταν άνεργοι.

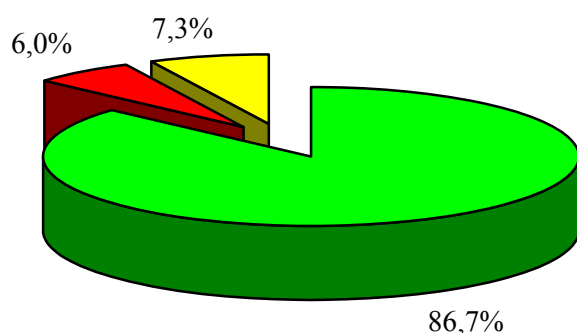
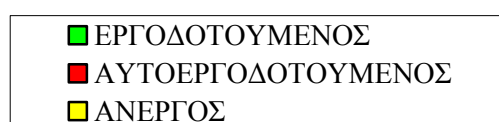
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 21
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΗΝ 30/9/97

Ένα χρόνο μετά (30/9/98) το ποσοστό των αποφοίτων που ήταν άνεργοι μειώθηκε από 16,1% σε 7,3% (179 από 2.472 αποφοίτους που βρίσκονταν στην αγορά εργασίας). Παράλληλα, το ποσοστό των αποφοίτων που ήταν εργοδοτούμενοι διαφόρων επιχειρήσεων αυξήθηκε από 79,3% σε 86,7% (2.144 από σύνολο 2.472 αποφοίτων) και των αυτοεργοδοτούμενων από 4,6% σε 6% (148 από σύνολο 2.144 αποφοίτων).

Οι πληροφορίες που αναφέρθηκαν πιο πάνω παρουσιάζονται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 22 και αναλυτικά στον πίνακα 3.6 του Παραρτήματος 3.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 22
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΗΝ 30/9/98

5.2.1. Απόφοιτοι που παρέμειναν άνεργοι

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται πληροφορίες σε σχέση με το **ποσοστό ανεργίας** μεταξύ των νέων αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για ένα και δυο χρόνια μετά την αναμενόμενη για το 1996 αποφοίτησή τους.

Το ποσοστό ανεργίας ένα περίπου χρόνο μετά την αναμενόμενη αποφοίτηση (30/9/97) ήταν **16,1%** σε σύγκριση με 3,2% για το σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της Κύπρου για το Σεπτέμβριο του 1997⁵. Δηλαδή το **ποσοστό ανεργίας των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ήταν πενταπλάσιο από το γενικό ποσοστό ανεργίας**. Η διαφορά που εμφανίζεται οφείλεται σε κάποιο βαθμό στο γεγονός ότι σημαντικό ποσοστό αποφοίτων εξωτερικού συμπλήρωσαν με καθυστέρηση τις σπουδές τους και έτσι

⁵ Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών “Εργατικές Στατιστικές, 1997”

δεν είχαν, μέχρι την 30/9/97, αρκετό χρόνο στη διάθεση τους για εύρεση εργασίας. Ωστόσο, η μεγάλη διαφορά είναι ενδεικτική χαμηλότερης, σε σύγκριση με την προσφορά, ζήτησης για νέους και κατά συνέπεια άπειρους απόφοιτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Παρόλο που το **ποσοστό ανεργίας για το δεύτερο χρόνο (30/9/98) μειώθηκε σημαντικά (7,3%)** εντούτοις εξακολουθούσε να είναι ψηλότερο από το γενικό ποσοστό ανεργίας για το Σεπτέμβριο του 1998 (3,2%)⁶. Το γεγονός της καθυστερημένης εργοδότησης των νέων αποφοίτων θα πρέπει να προβληματίσει τους αρμόδιους φορείς για τη λήψη πρόσθετων μέτρων που θα μειώσουν την **ανεργία τριβής** και θα επιταχύνουν την ομαλή ένταξη των νέων αποφοίτων στην αγορά εργασίας.

Στη συνέχεια αναλύονται πληροφορίες για το **ποσοστό ανεργίας κατά επίπεδο σπουδών τόσο την 30/9/97 όσο και την 30/9/98** για να διαπιστωθεί σε ποια επίπεδα σπουδών παρουσιάζεται το σοβαρότερο πρόβλημα εργοδότησης νέων αποφοίτων.

Στο Σχεδιάγραμμα 23 εμφανίζονται στοιχεία για το ποσοστό ανεργίας των αναμενόμενων αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του 1996 κατά επίπεδο σπουδών τόσο την 30/9/97 όσο και την 30/9/98.

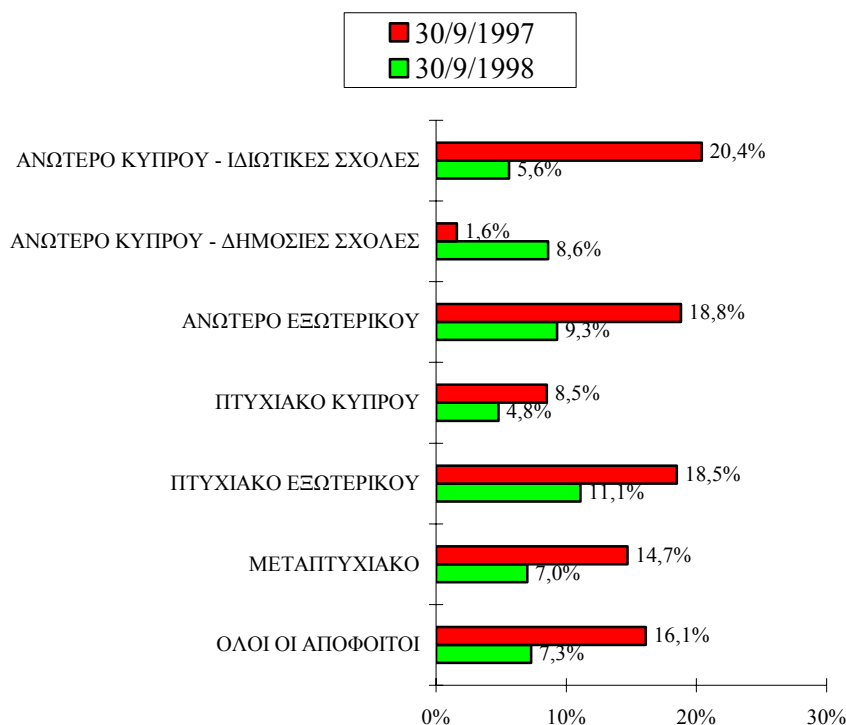
Αναλύοντας τις πληροφορίες του Σχεδιαγράμματος 23 διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

- **Το ποσοστό ανεργίας των νέων αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου** ήταν σημαντικά χαμηλότερο από το ποσοστό ανεργίας των αποφοίτων Πανεπιστημίων του εξωτερικού τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98. Ωστόσο επισημαίνεται ότι οι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου Κύπρου στον κλάδο σπουδών “Επιστήμες της Αγωγής”, που αποτελούσαν σημαντικό μέρος των αποφοίτων, εξασφάλισαν αμέσως εργασία ως δάσκαλοι Σχολών Δημοτικής Εκπαίδευσης. Στο γεγονός αυτό αποδίδεται κατά κύριο λόγο η ευκολότερη, σε σύγκριση με τους απόφοιτους Πανεπιστημίων του εξωτερικού, εργοδότηση των αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου.

⁶ Πηγή : Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών “Εργατικές Στατιστικές, 1998”

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 23
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΠΟΥΔΩΝ

Βάση : Όσοι απόφοιτοι βρίσκονταν στην αγορά εργασίας

- Το ποσοστό ανεργίας των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης πτυχιακού και ανωτέρου επιπέδου εξωτερικού ήταν ψηλότερο από το ποσοστό ανεργίας για το σύνολο των αποφοίτων κατά την 30/9/97. Αυτό ίσως να οφείλεται στο γεγονός ότι σημαντική μερίδα αποφοίτων εξωτερικού καθυστέρησαν να συμπληρώσουν τις σπουδές τους και δεν είχαν αρκετό χρόνο στη διάθεση τους για εξασφάλιση εργασίας μέχρι την 30/9/97. Παρόλο που ένα χρόνο μετά (30/9/98) παρουσιάζεται σημαντική μείωση του ποσοστού ανεργίας, εντούτοις το ποσοστό ανεργίας για τους απόφοιτους αυτούς εξακολουθούσε να είναι ψηλότερο από το ποσοστό ανεργίας για το σύνολο των αποφοίτων. Φαίνεται, ότι οι απόφοιτοι αυτοί αντιμετωπίζουν συγκριτικά το σοβαρότερο πρόβλημα εύρεσης εργασίας.**

- **Ενώ το ποσοστό ανεργίας των αποφοίτων Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου** (Ανώτερο Κύπρου – Δημόσιες Σχολές) την 30/9/97 βρισκόταν σε πολύ χαμηλό επίπεδο (1,6%), ένα χρόνο μετά παρουσίασε σημαντική αύξηση φθάνοντας το 8,6%. Επίσης, σημειώνεται ότι μόνο στην περίπτωση των πιο πάνω αποφοίτων εμφανίστηκε αύξηση στο ποσοστό ανεργίας από τον πρώτο στο δεύτερο χρόνο. Επισημαίνεται, ότι σημαντικό ποσοστό αποφοίτων Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου, κυρίως απόφοιτοι του ΑΤΙ, συνέχισαν τις σπουδές τους σε ανώτερο επίπεδο. Όπως είναι γνωστό πανεπιστήμια του εξωτερικού, ιδιαίτερα της Αγγλίας, προσφέρουν στους απόφοιτους του ΑΤΙ θέση στο δεύτερο χρόνο σπουδών. Έτσι, οι περισσότεροι απόφοιτοι ΑΤΙ του 1996 που συμπλήρωσαν τις σπουδές τους σε πανεπιστήμια του εξωτερικού περί τα μέσα του 1998 ήταν άνεργοι κατά την 30/9/98 λόγω του λίγου χρόνου που είχαν για εύρεση εργασίας.
- **Το ποσοστό ανεργίας μεταξύ των αποφοίτων Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου** (Ανώτερο Κύπρου – Ιδιωτικές Σχολές) την 30/9/97 ήταν το ψηλότερο σε σύγκριση με τα άλλα επίπεδα σπουδών (20,4%). Ωστόσο, ένα χρόνο μετά εμφανίστηκε σημαντική μείωση με αποτέλεσμα να φθάσει το 5,6%. Φαίνεται, ότι οι σοβαρές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι απόφοιτοι των πιο πάνω Σχολών για εργοδότηση μέσα στον πρώτο χρόνο μετά την αποφοίτησή τους δεν εμφανίζονται τον δεύτερο χρόνο.

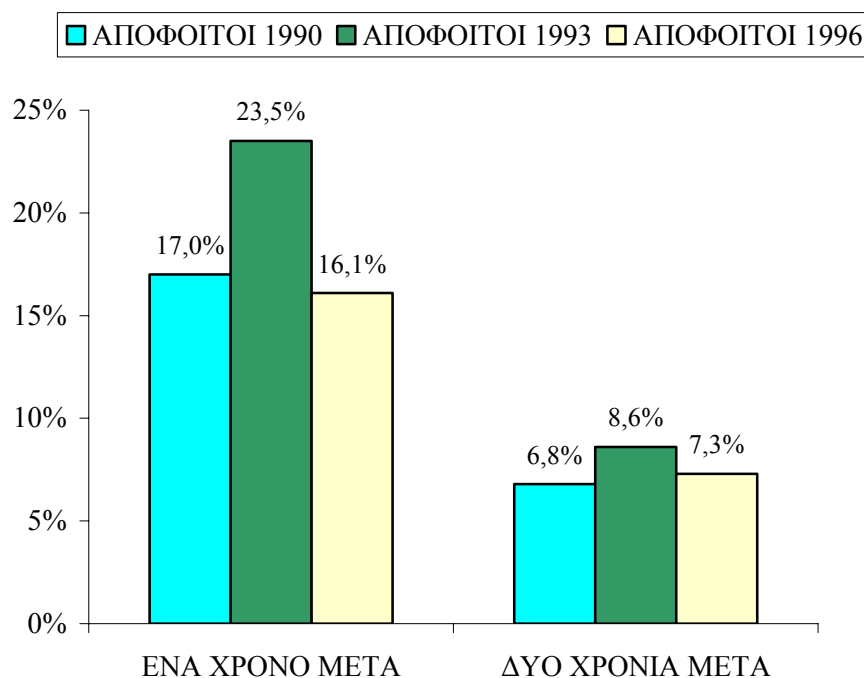
Οι πληροφορίες που παρουσιάστηκαν στο μέρος αυτό φαίνονται αναλυτικά στους πίνακες 3.5 και 3.6 του Παραρτήματος 3.

Στη συνέχεια γίνεται **σύγκριση των ποσοστών ανεργίας** των αποφοίτων του 1996 για ένα και δυο χρόνια μετά την αποφοίτησή, με τα αντίστοιχα ποσοστά για τους απόφοιτους του 1990 και 1993.

Στο Σχεδιάγραμμα 24 παρουσιάζονται παραστατικά πληροφορίες για το ποσοστό ανεργίας των αποφοίτων του 1990, 1993 και 1996 τόσο για τον πρώτο όσο και για το δεύτερο χρόνο μετά την αποφοίτησή.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 24 ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΤΑ ΕΤΟΣ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗΣ

Βάση: Όσοι απόφοιτοι βρίσκονταν στην αγορά εργασίας

Από εξέταση των στοιχείων του Σχεδιαγράμματος 24 φαίνεται να παρουσιάζεται **αναστροφή της τάσης για αύξηση του ποσοστού ανεργίας τόσο για τον πρώτο χρόνο όσο και για το δεύτερο χρόνο μετά την αποφοίτηση**. Συγκεκριμένα το ποσοστό ανεργίας για τον πρώτο χρόνο μετά την αποφοίτηση αυξήθηκε από 17% για τους απόφοιτους του 1990 σε 23,5% για τους απόφοιτους του 1993 ενώ μειώθηκε σημαντικά (16,1%) για τους απόφοιτους του 1996. Παρόμοια εικόνα εμφανίστηκε και για το δεύτερο χρόνο μετά την αποφοίτηση.

Η αναστροφή της τάσης που παρουσιάστηκε οφείλεται κατά κύριο λόγο στην ανάπτυξη του Τριτογενή τομέα των Υπηρεσιών που σημειώθηκε τα τελευταία χρόνια και είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αρκετών νέων θέσεων εργασίας. Παράδειγμα αποτελεί η ανάπτυξη της πληροφορικής (διαδίκτυο, νέα λογισμικά συστήματα)

που οδήγησε στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων των οποίων η μεγάλη πλειοψηφία των απασχολουμένων είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Ωστόσο υπενθυμίζεται ότι στους απόφοιτους του 1996 περιλαμβάνονται και οι πρώτοι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου Κύπρου σημαντικό ποσοστό των οποίων εξασφαλίζουν αμέσως εργασία ως δάσκαλοι Δημοτικής Εκπαίδευσης.

5.2.2. Απόφοιτοι που εργάζονται

Οι περισσότεροι απόφοιτοι Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που βρίσκονταν στην αγορά εργασίας τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98 εξασφάλισαν εργασία είτε ως εργοδοτούμενοι διαφόρων επιχειρήσεων ή ως αυτοεργοδοτούμενοι.

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται πληροφορίες για το ποσοστό απασχόλησης, τις επαγγελματικές και τομεακές επιλογές καθώς και τις απολαβές των αποφοίτων που εργάζονται. Η ανάλυση αφορά τόσο τον πρώτο χρόνο όσο και το δεύτερο χρόνο μετά την αποφοίτηση και γίνεται κατά επίπεδο σπουδών.

Ποσοστό απασχόλησης

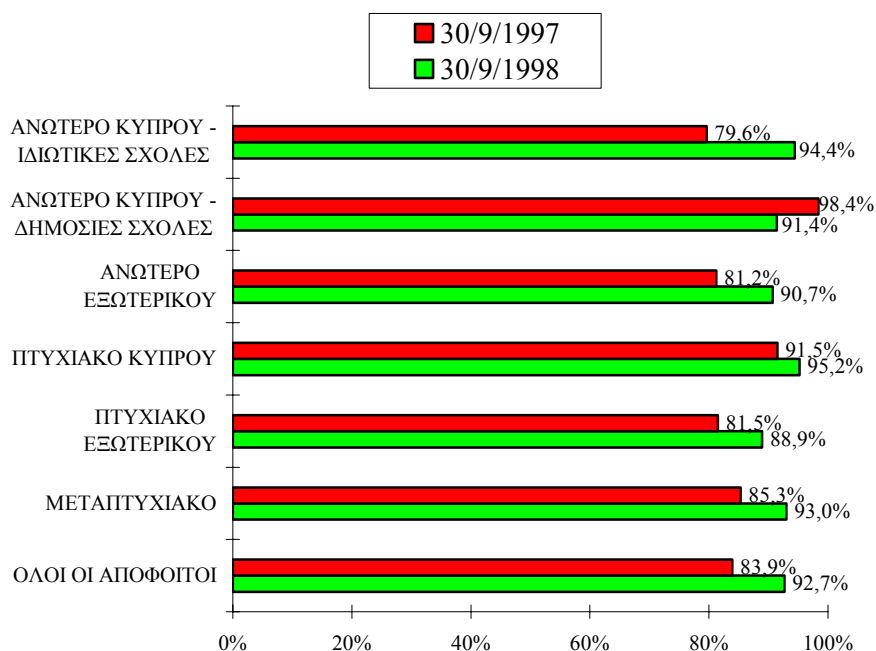
Το 83,9% των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που βρίσκονταν στην αγορά εργασίας την 30/9/97 απασχολούνταν είτε ως εργοδοτούμενοι επιχειρήσεων ή ως αυτοεργοδοτούμενοι. Το ποσοστό απασχόλησης κατά την 30/9/98 αυξήθηκε στο 92,7%.

Στο Σχεδιάγραμμα 25 παρουσιάζονται παραστατικά πληροφορίες αναφορικά με το ποσοστό απασχόλησης κατά επίπεδο σπουδών τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98.

Το ποσοστό απασχόλησης παρουσίασε αύξηση κατά την 30/9/98 σε σύγκριση με το ποσοστό απασχόλησης κατά την 30/9/97 για όλα τα επίπεδα σπουδών με εξαίρεση το επίπεδο “Ανώτερο Κύπρου – Δημόσιες Σχολές”.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 25 ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Βάση : Όσοι απόφοιτοι βρίσκονταν στην αγορά εργασίας

Στην προκειμένη περίπτωση το ποσοστό απασχόλησης μειώθηκε από 98,4% στο 91,4%. Η εξέλιξη αυτή όπως αναφέρθηκε και στο υποκεφάλαιο 5.2.1 οφείλεται στο γεγονός ότι οι περισσότεροι απόφοιτοι του ΑΤΙ που συνέχισαν και συμπλήρωσαν τις σπουδές τους σε ανώτερο επίπεδο περί τα μέσα του 1998 δεν μπόρεσαν, λόγω του περιορισμένου χρόνου που είχαν στη διάθεση τους, να εξασφαλίσουν εργασία μέχρι την 30/9/98.

Η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης για τα άλλα επίπεδα σπουδών είναι αναμενόμενη δεδομένου ότι με την πάροδο του χρόνου και την απόκτηση σχετικών εμπειριών είναι ευκολότερη η εξεύρεση εργασίας από τους νέους απόφοιτους. Για παράδειγμα η ενημέρωση των αποφοίτων για τις απαιτήσεις των διαφόρων οργανισμών και επιχειρήσεων βελτιώνει την απόδοσή τους στις συνεντεύξεις για πρόσληψη, διευκολύνοντας έτσι την εργοδότησή τους.

Το ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων με Μεταπτυχιακά προσόντα είναι ψηλότερο από τα αντίστοιχα ποσοστά για τους αποφοίτους των άλλων επιπέδων σπουδών του εξωτερικού (πτυχιακό εξωτερικού και ανώτερο εξωτερικού). Φαίνεται ότι η απόκτηση πρόσθετων ακαδημαϊκών προσόντων βελτιώνει τις πιθανότητες για εξεύρεση εργασίας.

Σε ότι αφορά τους απόφοιτους Κύπρου επισημαίνεται ότι το ψηλότερο ποσοστό απασχόλησης εμφανίζεται για τους απόφοιτους του Πανεπιστημίου Κύπρου. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι οι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου Κύπρου στον κλάδο σπουδών “Επιστήμες της Αγωγής”, που αποτελούσαν σημαντικό μέρος των αποφοίτων, εξασφαλίζουν αμέσως εργασία ως δάσκαλοι Σχολών Στοιχειώδους Εκπαίδευσης.

Μέρος των αποφοίτων εργάζονταν σε επιχειρήσεις στις οποίες ήταν οι ίδιοι ιδιοκτήτες, δηλαδή ήταν **αυτοεργοδοτούμενοι**. Το ποσοστό των αποφοίτων που αυτοεργοδοτούνταν αυξήθηκε από **4,6% κατά την 30/9/97 σε 6% κατά την 30/9/98**.

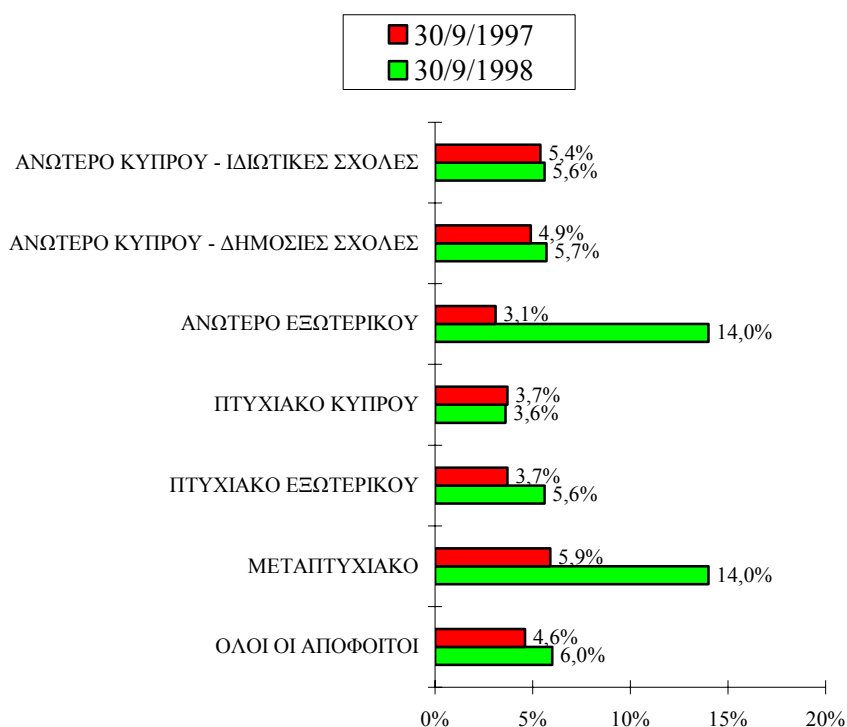
Ωστόσο, παρατηρούνται σημαντικές διαφορές στο ποσοστό αυτοεργοδότησης κατά επίπεδο σπουδών όπως παρουσιάζεται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 26.

Το ποσοστό αυτοεργοδότησης για τους απόφοιτους με **Μεταπτυχιακά προσόντα (14%)** και για τους απόφοιτους ανωτέρων μη πανεπιστημιακών σχολών εξωτερικού (ανώτερο εξωτερικού) κατά την 30/9/98 (14%) ήταν σημαντικά ψηλότερο από τα αντίστοιχα ποσοστά για τα άλλα επίπεδα σπουδών. Φαίνεται ότι σημαντικό ποσοστό αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου δημιουργούν δικές τους επιχειρήσεις με στόχο την όσο το δυνατό καλύτερη αξιοποίηση των εξειδικευμένων γνώσεων που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Σε ότι αφορά τους απόφοιτους **Ανώτερου επιπέδου εξωτερικού** επισημαίνεται ότι σημαντικό ποσοστό (25% περίπου) αποφοίτησαν από τον κλάδο σπουδών “Υπηρεσίες” στον οποίο περιλαμβάνονται τα διάφορα τουριστικά/ξενοδοχειακά επαγγέλματα.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 26
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΤΟΕΡΓΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Βάση : Όσοι απόφοιτοι βρίσκονταν στην αγορά εργασίας

Φαίνεται, ότι μεγάλος αριθμός από τους αποφοίτους αυτούς δημιούργησαν τη δική τους επιχείρηση (ξενοδοχείο, εστιατόριο, ζαχαροπλαστείο κ.α).

Οι πληροφορίες που παρατίθενται στις προηγούμενες παραγράφους παρουσιάζονται σε μεγαλύτερη ανάλυση στους πίνακες 3.5 και 3.6 του Παραρτήματος 3.

Επαγγελματικές επιλογές

Η κατανομή των αποφοίτων που εργάζονταν κατά επαγγελματική κατηγορία και επίπεδο σπουδών αντιπροσωπεύει σε μεγάλο βαθμό τις επαγγελματικές επιλογές των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης τόσο ένα χρόνο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους

(30/9/97) όσο και δυο χρόνια μετά (30/9/98). Η εξέταση των επιλογών αυτών, ιδιαίτερα σε συσχετισμό με το επίπεδο σπουδών, επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων για το βαθμό σχετικότητας της απασχόλησης των αποφοίτων με τις σπουδές τους.

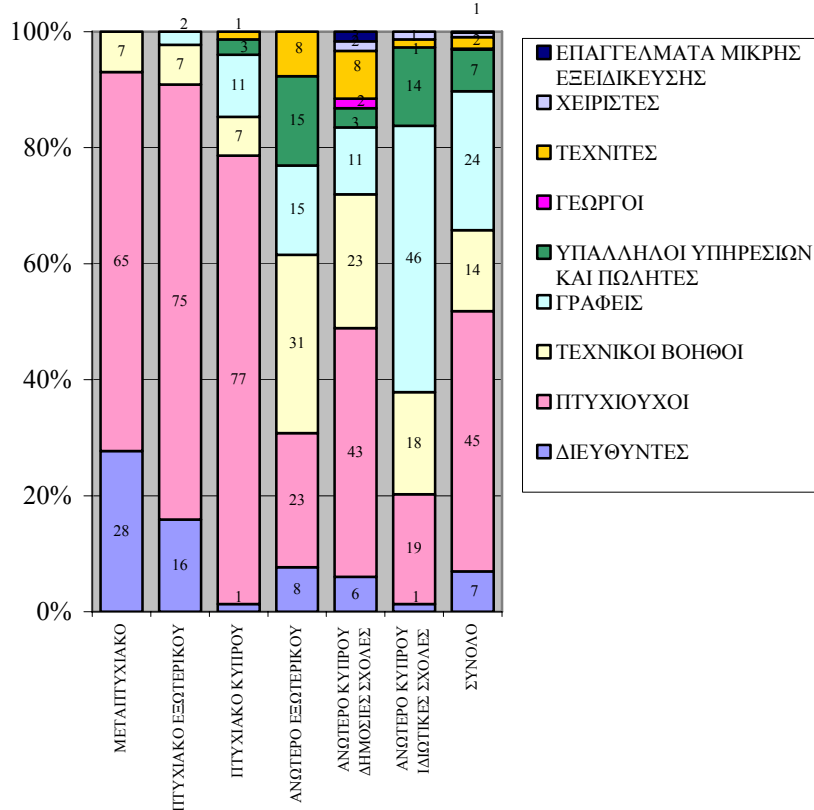
Στο Σχεδιάγραμμα 27 φαίνονται παραστατικά οι επαγγελματικές επιλογές των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης 1996 κατά επίπεδο σπουδών για ένα περίπου χρόνο (30/9/97) μετά την αποφοίτησή τους.

Οι περισσότεροι απόφοιτοι (45%) εργάζονταν σε επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των “Πτυχιούχων” όπως, πολιτικοί μηχανικοί, οικονομολόγοι, χημικοί, καθηγητές, δάσκαλοι, προγραμματιστές ηλεκτρονικών υπολογιστών, ιατροί κ.α. Δεύτερη σε σειρά προτίμησης επαγγελματική κατηγορία ήταν εκείνη των “Γραφέων” σε επαγγέλματα της οποίας απασχολούνταν το 24% των αποφοίτων ένα χρόνο μετά την αποφοίτησή τους. Εξάλλου, σημειώνεται ότι το 14% των αποφοίτων εργάζονταν ως “Τεχνικοί βοηθοί”, το 7% ως “Υπάλληλοι Υπηρεσιών και Πωλητές”, το 7% ως “Διευθυντές” και μικρότερα ποσοστά σε άλλες επαγγελματικές κατηγορίες.

Αν συσχετισθούν οι επαγγελματικές επιλογές των αποφοίτων με το επίπεδο σπουδών προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Το ποσοστό των αποφοίτων με Μεταπτυχιακά προσόντα που εργάζονταν ως “Διευθυντές” την 30/9/97 (28%) είναι σημαντικά ψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο των αποφοίτων (7%). Φαίνεται ότι οι επιχειρήσεις προτιμούν να εργοδοτούν σε διευθυντικές θέσεις άτομα με Μεταπτυχιακά προσόντα που έχουν ψηλότερου επιπέδου και πιο εξειδικευμένες γνώσεις. Επίσης, σημειώνεται και το ψηλότερο ποσοστό αυτοεργοδότησης των αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου. Εξάλλου, η πλειοψηφία των πιο πάνω αποφοίτων απασχολούνταν σε επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας “Πτυχιούχοι” (65%). Ωστόσο, αξίζει να αναφερθεί ότι 7% των αποφοίτων με Μεταπτυχιακά προσόντα εργάζονταν ως “Τεχνικοί βοηθοί”, δηλαδή σε επαγγέλματα που δεν ανταποκρίνονται στα ακαδημαϊκά τους προσόντα.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 27
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΙΣ 30/9/97

- Και στην περίπτωση των **αποφοίτων Πανεπιστημίων εξωτερικού** (Πτυχιακό εξωτερικού) ποσοστό 16% που είναι ψηλότερο από το σύνολο, εργοδοτούνταν σε διευθυντικές θέσεις. Παρόλο που η συντριπτική πλειοψηφία (75%) απασχολούνταν σε επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των “Πτυχιούχων” εντούτοις 7% εργάζονταν ως “Τεχνικοί βοηθοί” και 2% σε γραφειακά επαγγέλματα. Δηλαδή, περίπου το 10% των αποφοίτων Πανεπιστημίων εξωτερικού εργάζονταν ένα περίπου χρόνο μετά την αποφοίτησή τους (30/9/97) σε επαγγέλματα που δεν είχαν σχέση με τις σπουδές τους.

- Η πλειοψηφία των **αποφοίτων του Πανεπιστημίου της Κύπρου (77%)**, όπως και των αποφοίτων Πανεπιστημίων του εξωτερικού, απασχολούνταν σε επαγγέλματα της ευρύτερης επαγγελματικής κατηγορίας “Πτυχιούχοι”. Όμως, το ποσοστό των αποφοίτων που εργάζονταν σε διάφορες διευθυντικές θέσεις (1%) ήταν πολύ μικρότερο από τα αντίστοιχα ποσοστά για τους αποφοίτους με Μεταπτυχιακά προσόντα και τους αποφοίτους Πανεπιστημίων εξωτερικού (Πτυχιακό εξωτερικού). Αυτό αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι η πλειοψηφία των αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου, λόγω της εκπαίδευσης που απέκτησαν (“Επιστήμες της Αγωγής”), εργάζονταν ένα χρόνο μετά (30/9/97) ως δάσκαλοι δημοτικής εκπαίδευσης. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι το 22% των αποφοίτων Πανεπιστημίου Κύπρου που εργάζονταν την 30/9/97, απασχολούνταν σε διάφορα επαγγέλματα που δεν έχουν σχέση με την εκπαίδευση τους επειδή προφανώς δεν μπόρεσαν να εξασφαλίσουν εργασία σχετική με τα ακαδημαϊκά τους προσόντα.
- Οι περισσότεροι **απόφοιτοι Σχολών ανώτερου μη πανεπιστημιακού επιπέδου εξωτερικού** (Ανώτερο εξωτερικού) εργάζονταν κατά την 30/9/97 σε επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας “Τεχνικοί βοηθοί” (31%). Εξάλλου, 23% των αποφοίτων αυτών απασχολούνταν ως “Πτυχιούχοι” και 8% ως διευθυντικά στελέχη διάφορων επιχειρήσεων. Υπενθυμίζεται, ότι αριθμός αποφοίτων του επιπέδου αυτού συνέχισαν και συμπλήρωσαν τις σπουδές τους σε ανώτερο επίπεδο (πτυχιακό) γεγονός που τους επέτρεψε να εργαστούν σε επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των “Πτυχιούχων”. Επίσης, οι απόφοιτοι ορισμένων ειδικεύσεων που προσφέρονται σε ανώτερο μη πανεπιστημιακό επίπεδο όπως “Προγραμματιστές Ηλεκτρονικών Υπολογιστών” και “Διπλωματούχες Νοσοκόμες” μπορούν να εργαστούν σε επαγγέλματα της κατηγορίας των “Πτυχιούχων”. Τέλος, σημειώνεται ότι 15% των αποφοίτων εργάζονταν σε γραφειακά επαγγέλματα, το ίδιο ποσοστό εργάζονταν ως “Υπάλληλοι Υπηρεσιών και Πωλητές” και 8% ως “Τεχνίτες”. Επισημαίνεται, ότι κλάδοι σπουδών που

προσφέρονται στο επίπεδο αυτό επιτρέπουν στους απόφοιτους να εργαστούν σε επαγγέλματα των πιο πάνω επαγγελματικών κατηγοριών.

- Το 43% των **αποφοίτων Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου** (Ανώτερο Κύπρου – Δημόσιες Σχολές) εργάζονταν κατά την 30/9/97 σε επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των “Πτυχιούχων”. Επίσης, το 23% εργάζονταν ως “Τεχνικοί βοηθοί”, το 12% σε γραφειακά επαγγέλματα, το 3% ως “Υπάλληλοι Υπηρεσιών και Πωλητές” και το 2% ως “Γεωργοί”. Εξετάζοντας τις ειδικεύσεις που προσφέρονται από τις τέσσερις Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (ΑΤΙ, Νοσηλευτική Σχολή, ΑΞΙΚ και Δασικό Κολλέγιο) διαπιστώνεται ότι οι απόφοιτοι των Σχολών αυτών μπορούν να εργαστούν σε επαγγέλματα των πιο πάνω επαγγελματικών κατηγοριών. Εξάλλου, 6% των αποφοίτων εργοδοτούνταν σε διευθυντικές θέσεις ενώ το υπόλοιπο 12% απασχολούνταν σε επαγγέλματα που δεν έχουν σχέση με τις σπουδές τους (κυρίως ως “Τεχνίτες”).
- Σε ότι αφορά τους **απόφοιτους Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου** (Ανώτερο Κύπρου – Ιδιωτικές Σχολές) επισημαίνεται ότι οι περισσότεροι (46%) εργάζονταν σε γραφειακά επαγγέλματα. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι περισσότεροι απόφοιτοι των Σχολών αυτών συμπλήρωσαν τις σπουδές τους σε ειδικεύσεις συναφείς με γραφειακά επαγγέλματα. Εξάλλου, το 19% εργάζονταν ως “Πτυχιούχοι”, το 18% ως “Τεχνικοί βοηθοί” και το 14% ως “Υπάλληλοι Υπηρεσιών και Πωλητές”. Σημειώνεται, ότι στις Σχολές αυτές παρέχεται εκπαίδευση σε ειδικεύσεις συναφείς με επαγγέλματα των πιο πάνω επαγγελματικών κατηγοριών. Τέλος, αναφέρεται ότι μόλις 1% των αποφοίτων κατείχαν διευθυντικές θέσεις ενώ το ίδιο ποσοστό εργάζονταν ως “Τεχνίτες” και ως “Χειριστές”.

Αναλυτικότερες πληροφορίες για τις επαγγελματικές επιλογές των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης την 30/9/97 κατά επίπεδο σπουδών παρουσιάζονται στον πίνακα 3.7 του Παραρτήματος 3.

Εξετάζοντας τις επαγγελματικές επιλογές των αποφοίτων κατά την 30/9/98 και συγκρίνοντας τις με τις αντίστοιχες επιλογές κατά την 30/9/97, διαπιστώνεται ότι δεν παρατηρούνται οποιεσδήποτε ουσιαστικές διαφορές για το σύνολο των αποφοίτων.

Συγκεκριμένα, η κατανομή των αποφοίτων κατά επαγγελματική κατηγορία κατά την 30/9/98 είναι η ίδια με την αντίστοιχη κατανομή ένα χρόνο προηγουμένως (30/9/97). Για παράδειγμα το ποσοστό των αποφοίτων που εργάζονταν ως “Πτυχιούχοι”, “Τεχνικοί Βοηθοί” και “Γραφείς” παρέμεινε στο ίδιο επίπεδο (45%, 14% και 24% αντίστοιχα).

Οι πληροφορίες για τις επαγγελματικές επιλογές των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά επίπεδο σπουδών στις 30/9/98 φαίνονται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 28 και αναλυτικά στον πίνακα 3.8 του Παραρτήματος 3.

Αναλύοντας τις πληροφορίες του Σχεδιαγράμματος 28 σχετικά με τις επαγγελματικές επιλογές των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά επίπεδο σπουδών διαπιστώνονται κάποιες μικρές διαφοροποιήσεις σε σύγκριση με τις αντίστοιχες επιλογές κατά την 30/9/97.

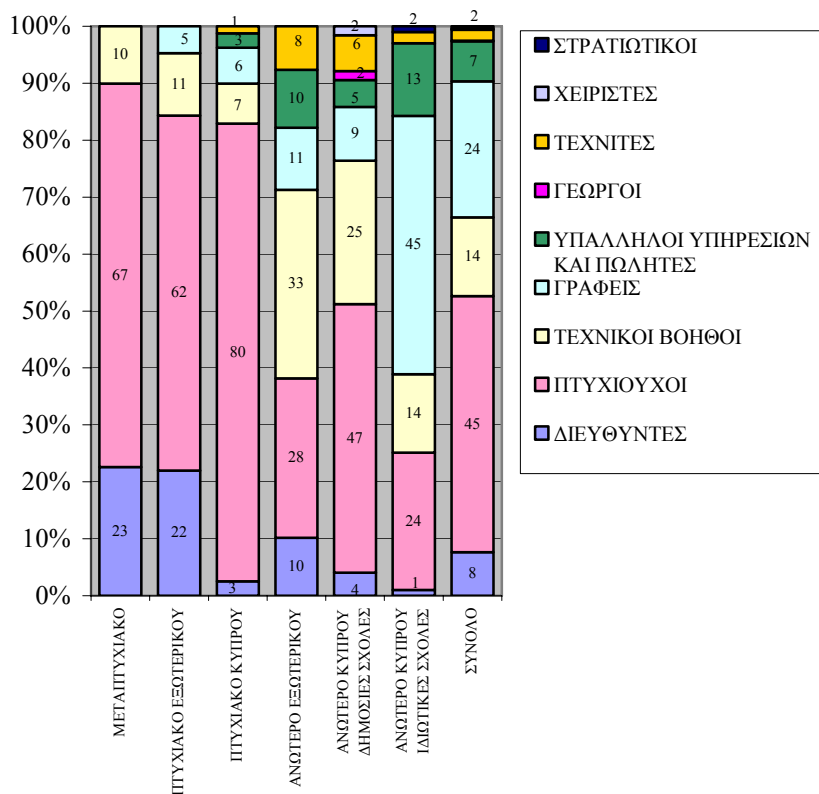
Η σημαντικότερη διαφοροποίηση που εμφανίσθηκε αφορά το ποσοστό των αποφοίτων Πανεπιστημίων του εξωτερικού (Πτυχιακό εξωτερικού) που κατείχαν διευθυντικές θέσεις.

Συγκεκριμένα, ενώ κατά την 30/9/97 το 16% των πιο πάνω αποφοίτων απασχολούνταν ως “Διευθυντές” ένα χρόνο μετά (30/9/97) το ποσοστό αυξήθηκε στο 22%.

Η αύξηση αυτή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι σημαντικό μέρος των αποφοίτων Πανεπιστημίων εξωτερικού που εργοδοτήθηκαν για πρώτη φορά μεταξύ 30/9/97 και 30/9/98 είναι απόφοιτοι που συνέχισαν και συμπλήρωσαν τις σπουδές τους σε ανώτερο (Μεταπτυχιακό) επίπεδο.

Οι απόφοιτοι αυτοί όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως προτιμούνται από τις επιχειρήσεις για εργοδότηση σε διευθυντικές θέσεις.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 28
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΙΣ 30/9/98

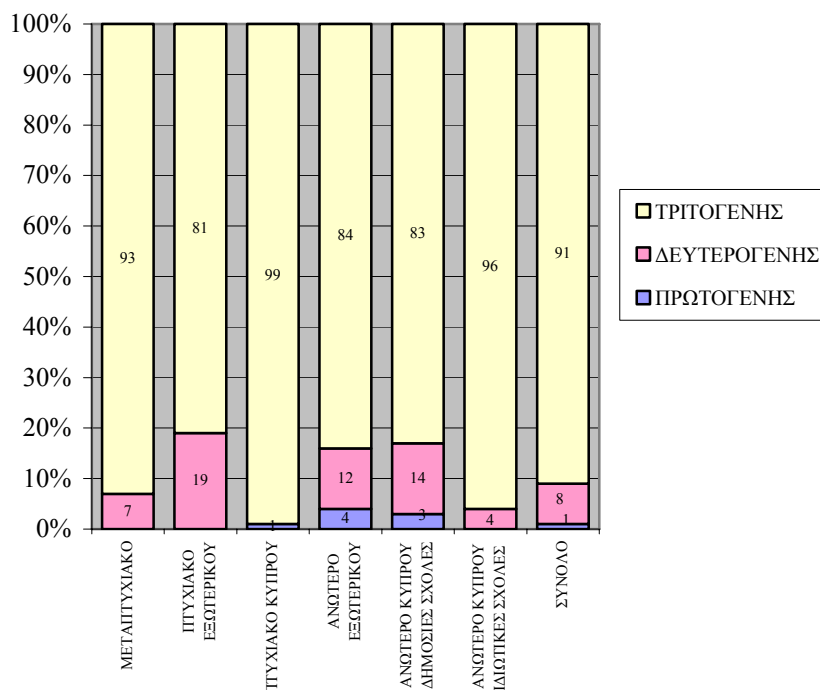

Τομεακές επιλογές

Στο μέρος αυτό αναλύονται πληροφορίες σχετικά με τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας στους οποίους εργάζονταν οι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά την 30/9/97 και κατά την 30/9/98.

Στο Σχεδιάγραμμα 29 παρουσιάζονται παραστατικά οι τομεακές επιλογές των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που εργάζονταν την 30/9/97 κατά επίπεδο σπουδών. Οι τομεακές επιλογές αναφέρονται στους ευρύτερους τομείς οικονομικής δραστηριότητας (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 29
ΤΟΜΕΑΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΚΑΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΙΣ 30/9/97

Η συντριπτική πλειοψηφία (91%) των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εργάζονταν ένα χρόνο μετά την αποφοίτησή τους (30/9/97) σε επιχειρήσεις του Τριτογενή τομέα. Ο τομέας αυτός καλύπτει μεγάλο φάσμα οικονομικών δραστηριοτήτων όπως το Εμπόριο, τα Ξενοδοχεία και εστιατόρια, τους Χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς (Τράπεζες), τη Δημόσια διοίκηση και άμυνα (Δημόσια Υπηρεσία), την Εκπαίδευση και διάφορους άλλους κλάδους παροχής υπηρεσιών. Μόνο 8% των αποφοίτων εργάζονταν σε επιχειρήσεις του Δευτερογενή τομέα, δηλαδή σε επιχειρήσεις της Μεταποίησης, των Κατασκευών και του Ηλεκτρισμού. Τέλος, ελάχιστοι απόφοιτοι (1%) εργάζονταν στον Πρωτογενή τομέα (Γεωργία και Μεταλλεία/Λατομεία).

Οι τομεακές επιλογές των αποφοίτων κατά επίπεδο σπουδών δεν διαφέρουν σημαντικά από τις τομεακές επιλογές του συνόλου των αποφοίτων. Ωστόσο, σημειώνεται ότι σημαντικό ποσοστό (19%) αποφοίτων Πανεπιστημίων εξωτερικού (πτυχιακό εξωτερικού) εργάζονταν σε επιχειρήσεις του Δευτερογενή τομέα και ότι σχεδόν όλοι (99%) οι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου Κύπρου (πτυχιακό Κύπρου) απασχολούνταν σε επιχειρήσεις του Τριτογενή τομέα.

Οι πληροφορίες σχετικά με τις τομεακές επιλογές των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης την 30/9/97 κατά επίπεδο σπουδών παρουσιάζονται σε μεγαλύτερη ανάλυση στον πίνακα 3.9 του Παραρτήματος 3.

Σύμφωνα λοιπόν με τον πίνακα αυτό οι περισσότεροι απόφοιτοι (24%) εργάζονταν κατά την 30/9/97 στον τομέα της Εκπαίδευσης. Σημαντικό ποσοστό αποφοίτων εργάζονταν στους τομείς των “Μεταφορών και Επικοινωνιών” (16%) και “Εμπορίου” (16%). Αξίζει να σημειωθεί το πολύ χαμηλό ποσοστό αποφοίτων που απασχολούνταν σε επιχειρήσεις του τομέα της Μεταποίησης (3%) γεγονός ενδεικτικό της χαμηλής ζήτησης για επιστημονικό προσωπικό από βιομηχανικές επιχειρήσεις. Μικρό ποσοστό αποφοίτων (5%) απασχολούνταν και σε Κατασκευαστικές επιχειρήσεις λόγω της ύφεσης που εμφανίστηκε το 1997 στον τομέα αυτό.

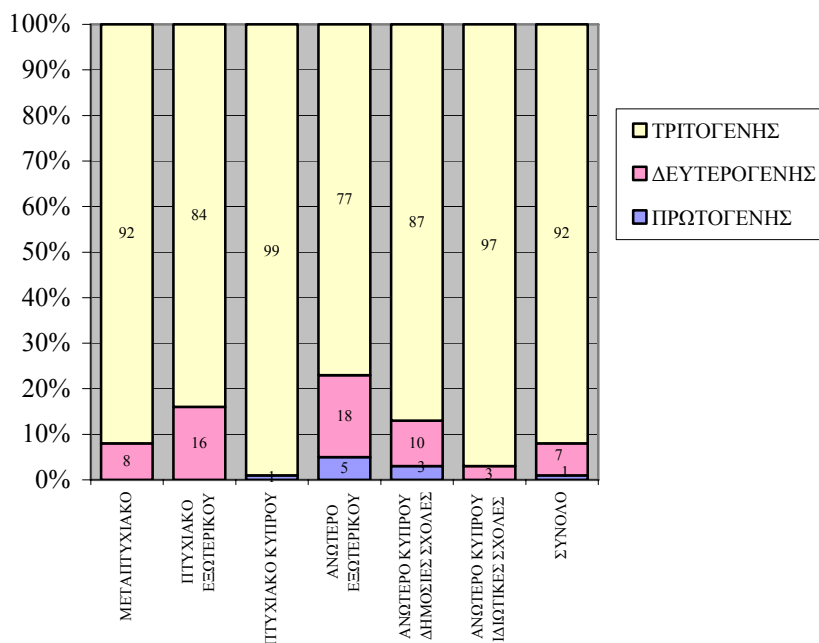
Εξετάζοντας, τις τομεακές επιλογές των αποφοίτων κατά επίπεδο σπουδών θα πρέπει να σημειωθεί το πολύ ψηλό ποσοστό αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου που εργάζονταν στον τομέα της Εκπαίδευσης (69%). Υπενθυμίζεται, ότι μεγάλος αριθμός αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου συμπλήρωσαν τις σπουδές τους στον κλάδο σπουδών “Επιστήμες της Αγωγής”, οι απόφοιτοι του οποίου εκπαιδεύονται για να εργαστούν ως δάσκαλοι Δημοτικής Εκπαίδευσης. Επίσης, σημειώνεται ότι σημαντικό ποσοστό αποφοίτων με Μεταπτυχιακά Προσόντα (24%) απασχολούνταν στον τομέα της εκπαίδευσης.

Τέλος, σημειώνεται ότι το 33% των αποφοίτων Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (Ανώτερο Κύπρου – Δημόσιες Σχολές) εργάζονταν στον τομέα της Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας. Μια από τις πιο πάνω σχολές είναι η Νοσηλευτική Σχολή

οι απόφοιτοι της οποίας εξασφαλίζουν εργασία ως νοσοκόμοι σε διάφορα νοσηλευτικά ιδρύματα.

Στο Σχεδιάγραμμα 30 παρουσιάζονται παραστατικά οι τομεακές επιλογές των αποφοίτων την 30/9/98 κατά επίπεδο σπουδών.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 30
ΤΟΜΕΑΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΚΑΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΙΣ 30/9/98

Εξετάζοντας τις πληροφορίες του Σχεδιαγράμματος 30 διαπιστώνεται ότι οι τομεακές επιλογές των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης την 30/9/98 δεν διαφέρουν ουσιαστικά από τις τομεακές τους επιλογές ένα χρόνο προηγουμένως (30/9/97). Απλώς, σημειώνεται η οριακή αύξηση στο ποσοστό των αποφοίτων που εργάζονταν σε επιχειρήσεις του Τριτογενή τομέα (από 91% στο 92%) και η ανάλογη μείωση στο ποσοστό που απασχολούνταν στο Δευτερογενή τομέα (από 8% σε 7%).

Αύξηση του ποσοστού των αποφοίτων που εργάζονταν στον Τριτογενή τομέα εμφανίστηκε για όλα τα επίπεδα σπουδών με εξαίρεση τους απόφοιτους Μεταπτυχιακού επιπέδου όπου παρουσιάστηκε οριακή μείωση και τους απόφοιτους Ανώτερου επιπέδου εξωτερικού όπου σημειώθηκε σημαντική μείωση (από 84% σε 77%).

Αναλυτικότερες πληροφορίες για τις τομεακές επιλογές των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά επίπεδο σπουδών την 30/9/98 φαίνονται στον πίνακα 3.10 του Παραρτήματος 3.

Απολαβές αποφοίτων

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται πληροφορίες σχετικά με τις απολαβές των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης τόσο την 30/9/97 όσο και την 30/9/98. Οι παράμετροι που επηρεάζουν το ύψος των απολαβών των αποφοίτων είναι το επίπεδο σπουδών, η επαγγελματική κατηγορία στην οποία εργάζονταν και το φύλο. Έτσι, η ανάλυση που ακολουθεί γίνεται σε σχέση με τις πιο πάνω παραμέτρους.

(i) Επίπεδο σπουδών

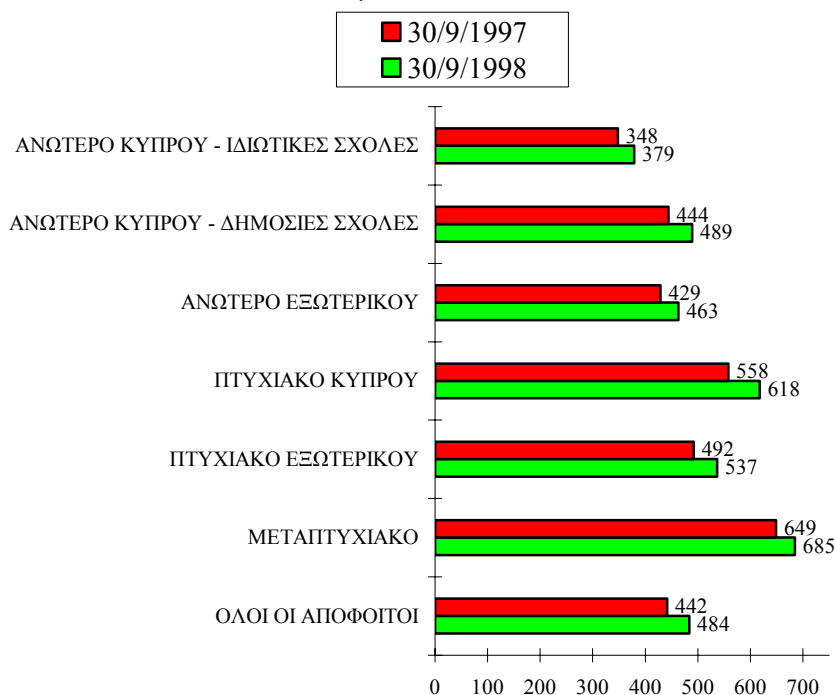
Στην παράγραφο αυτή εξετάζεται η σχέση μεταξύ του επιπέδου σπουδών και του ύψους των απολαβών των αποφοίτων. Για σκοπούς συγκρισιμότητας, αναλύονται πληροφορίες για το μέσο όρο μηνιαίων απολαβών των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που εργάζονταν και ανέφεραν το ύψος των απολαβών τους τόσο την 30/9/97 όσο και την 30/9/98 κατά επίπεδο σπουδών. Η ανάλυση αυτή φαίνεται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 31.

Σύμφωνα με το Σχεδιάγραμμα 31 ο μέσος όρος μηνιαίων απολαβών του συνόλου των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ήταν ένα περίπου χρόνο μετά την αποφοίτηση (30/9/97) γύρω στις **£442**. Ένα χρόνο μετά (30/9/98) ο μέσος όρος μηνιαίων απολαβών αυξήθηκε κατά 9,5% και έφθασε τις **£484**.

Τις ψηλότερες απολαβές τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98 είχαν οι **απόφοιτοι με Μεταπτυχιακά προσόντα** (£649 και £685 αντίστοιχα).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 31
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΑΠΟΛΑΒΩΝ (£)
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

Βάση : Όσοι απόφοιτοι εργάζονταν τόσο την 30/9/97 όσο και την 30/9/98

Σημαντικά ψηλότερες από το σύνολο των αποφοίτων ήταν και οι απολαβές των **αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου** (£558 την 30/9/97 και £618 την 30/9/98). Επισημαίνεται ότι μεγάλο ποσοστό αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου εργάζονταν ως δάσκαλοι δημοτικής εκπαίδευσης των οποίων ως γνωστό οι μισθοί είναι αρκετά ικανοποιητικοί.

Οι **πτυχιούχοι πανεπιστημίων του εξωτερικού** είχαν επίσης απολαβές ψηλότερες από το σύνολο των αποφοίτων. Εξάλλου, οι απολαβές των αποφοίτων ανωτέρου επιπέδου εξωτερικού και των Δημόσιων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου βρίσκονταν στο ίδιο περίπου επίπεδο με το σύνολο των αποφοίτων. Τις χαμηλότερες απολαβές είχαν οι απόφοιτοι Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (Ανώτερο Κύπρου – Ιδιωτικές

Σχολές). Συγκεκριμένα, ο μέσος όρος μηνιαίων απολαβών των πιο πάνω αποφοίτων ήταν £348 κατά την 30/9/97 και £379 κατά την 30/9/98.

Με βάση την προηγηθείσα ανάλυση μπορεί εύκολα να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι όσο **ψηλότερα ακαδημαϊκά προσόντα** έχουν οι απόφοιτοι τόσο πιο εύκολο είναι να εξασφαλίσουν εργασία με **ψηλότερες απολαβές**.

(ii) Επαγγελματική κατηγορία

Στην παράγραφο αυτή αναλύονται πληροφορίες σχετικά με τις απολαβές των αποφοίτων στις κυριότερες επαγγελματικές κατηγορίες που εργάζονταν οι απόφοιτοι τόσο την 30/9/97 όσο και την 30/9/98.

Μέσα από τη σύγκριση του μέσου όρου των μηνιαίων απολαβών κατά επαγγελματική κατηγορία, επιδιώκεται ο εντοπισμός των επαγγελματικών κατηγοριών στις οποίες οι απόφοιτοι είχαν τις ψηλότερες απολαβές.

Ο μέσος όρος μηνιαίων απολαβών των αποφοίτων κατά επαγγελματική κατηγορία τόσο την 30/9/97 όσο και την 30/9/98 παρουσιάζεται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 32.

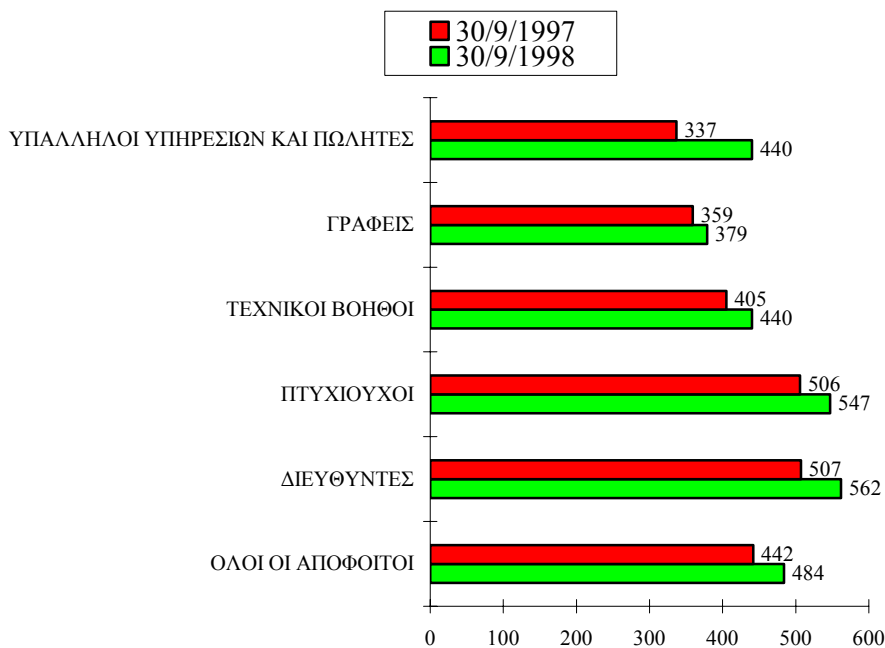
Τις **ψηλότερες απολαβές είχαν όσοι απόφοιτοι εργάζονταν σε διευθυντικές θέσεις** τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98. Συγκεκριμένα, ο μέσος όρος μηνιαίων απολαβών των αποφοίτων αυτών ήταν £507 κατά την 30/9/97 και £562 κατά την 30/9/98.

Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι ο μέσος όρος μηνιαίων απολαβών των αποφοίτων που εργάζονταν ως “Διευθυντές” δεν διέφερε σημαντικά από το μέσο όρο μηνιαίων απολαβών των αποφοίτων που απασχολούνταν σε επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των “Πτυχιούχων”.

Τις **χαμηλότερες απολαβές** είχαν κατά την 30/9/97 οι απόφοιτοι που εργάζονταν ως “Υπάλληλοι Υπηρεσιών και Πωλητές” (£337) ενώ κατά την 30/9/98 αμείβονταν χαμηλότερα όσοι απόφοιτοι απασχολούνταν σε **γραφειακά επαγγέλματα** (£379).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 32
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΑΠΟΛΑΒΩΝ (£)
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

Βάση : Όσοι απόφοιτοι εργάζονταν τόσο την 30/9/97 όσο και
 την 30/9/98

(iii) Φύλο

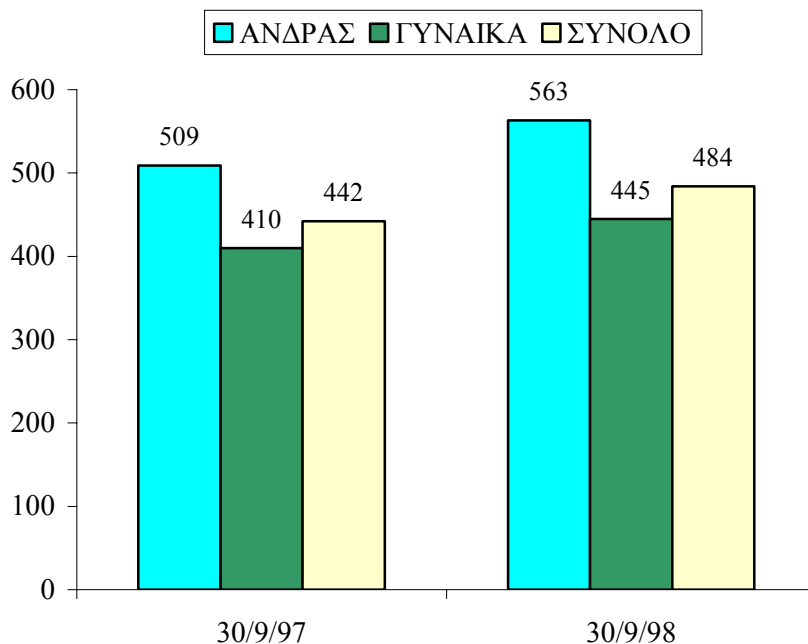
Στην παράγραφο αυτή αναλύονται πληροφορίες αναφορικά με το μέσο όρο μηνιαίων απολαβών των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά φύλο.

Επιδιώκεται να διαπιστωθεί κατά πόσο εμφανίσθηκε ανισομισθία μεταξύ ανδρών και γυναικών αποφοίτων καθώς και πως διαφοροποιείται διαχρονικά.

Στο Σχεδιάγραμμα 33 παρουσιάζονται παραστατικά πληροφορίες για τις απολαβές των αποφοίτων κατά φύλο τόσο την 30/9/97 όσο και την 30/9/98.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 33
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΑΠΟΛΑΒΩΝ (£)
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ

Βάση : Όσοι απόφοιτοι εργάζονταν τόσο την 30/9/97 όσο και
την 30/9/98

Με βάση λοιπόν το Σχεδιάγραμμα 33 φαίνεται να υπάρχει **ανισομισθία μεταξύ ανδρών και γυναικών** αποφοίτων τόσο ένα περίπου χρόνο μετά την αποφοίτηση (30/9/97) όσο και δυο χρόνια μετά (30/9/98). Συγκεκριμένα ο μέσος όρος μηνιαίων απολαβών για τους άνδρες απόφοιτους την 30/9/97 (£509) ήταν κατά 24% ψηλότερος από τον αντίστοιχο μισθό των γυναικών αποφοίτων (£410). Η μισθολογική διαφορά κατά την 30/9/98 αυξήθηκε οριακά στο 26,5%.

Ωστόσο, η ανισομισθία μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι οι περισσότεροι άνδρες απόφοιτοι εργάζονταν σε επαγγέλματα με ψηλότερες απολαβές. Για την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων θα πρέπει να γίνει σύγκριση μεταξύ των απολαβών των ανδρών και γυναικών αποφοίτων κατά επαγγελματική κατηγορία.

Στους πίνακες 3.11 και 3.12 του Παραρτήματος 3 παρουσιάζονται πληροφορίες για το μέσο όρο μηνιαίων απολαβών των αποφοίτων κατά επαγγελματική κατηγορία και φύλο την 30/9/97 και την 30/9/98.

Αναλύοντας τις πληροφορίες που περιέχονται στους πίνακες αυτούς φαίνεται ότι **σε όλες τις επαγγελματικές κατηγορίες ο μέσος όρος απολαβών των ανδρών αποφοίτων ήταν μεγαλύτερος από το μέσο όρο απολαβών των γυναικών αποφοίτων**, γεγονός που υποδηλώνει ανισομισθία μεταξύ ανδρών και γυναικών αποφοίτων. Η μεγαλύτερη διαφορά εμφανίζεται στους απόφοιτους που εργάζονταν σε γραφειακά επαγγέλματα και η μικρότερη στους απόφοιτους που εργάζονταν ως “Πτυχιούχοι”. Επισημαίνεται, ότι η μεγάλη πλειοψηφία των αποφοίτων που εργάζονται ως “Πτυχιούχοι” εργοδοτούνται από οργανισμούς όπου υπάρχει ισομισθία, όπως Τράπεζες, Δημόσια Υπηρεσία, Ημικρατικοί Οργανισμοί.

5.3. Ικανοποίηση των αποφοίτων από την εργασία τους

Στο υποκεφάλαιο αυτό αναλύονται πληροφορίες για το βαθμό ικανοποίησης των αποφοίτων από την εργασία τους, την επιθυμία για αλλαγή επαγγέλματος, το επάγγελμα στο οποίο θα ήθελαν να μετακινηθούν καθώς και τους λόγους αλλαγής επαγγέλματος.

5.3.1. Βαθμός ικανοποίησης από την εργασία

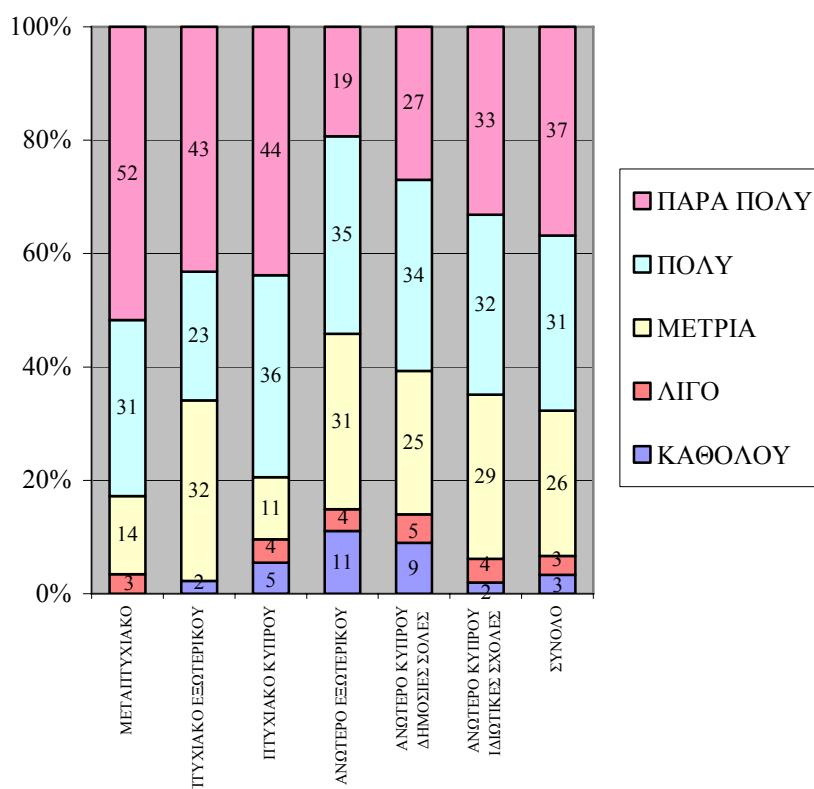
Ζητήθηκε από τους απόφοιτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που εργάζονταν είτε την 30/9/97 ή/και την 30/9/98 να αναφέρουν πόσο ικανοποιημένοι ήταν από την εργασία τους.

Επίπεδο σπουδών

Στο Σχεδιάγραμμα 34 φαίνονται παραστατικά πληροφορίες σχετικά με το βαθμό ικανοποίησης των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης από την εργασία τους κατά επίπεδο σπουδών στις 30/9/97.

Η πλειοψηφία των αποφοίτων ήταν πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι από την εργασία τους. Συγκεκριμένα, το 37% των αποφοίτων δήλωσαν ότι ήταν πάρα πολύ ικανοποιημένοι και το 31% ότι ήταν πολύ ικανοποιημένοι. Μικρό ποσοστό αποφοίτων (3%) ανέφεραν ότι δεν ήταν καθόλου ικανοποιημένοι και το ίδιο ποσοστό

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 34
ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΙΣ 30/9/97

ότι ήταν λίγο ικανοποιημένοι. Επίσης, το 26% των αποφοίτων ήταν μέτρια ικανοποιημένοι από την εργασία τους την 30/9/97.

Περισσότερο ικανοποιημένοι με την εργασία τους φαίνεται να ήταν οι απόφοιτοι Μεταπτυχιακού επιπέδου αφού το 52% ανέφεραν ότι ήταν πάρα πολύ ικανοποιημένοι και το 31% ότι ήταν πολύ ικανοποιημένοι. Επίσης, κανένας απόφοιτος με Μεταπτυχιακά προσόντα δεν ανέφερε ότι ήταν καθόλου ικανοποιημένος από την εργασία του. Επισημαίνεται, ότι σημαντικό ποσοστό αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου κατείχαν διευθυντικές θέσεις και ότι ο μέσος όρος μηνιαίων απολαβών τους ήταν ψηλότερος από τον αντίστοιχο μέσο όρο για τα άλλα επίπεδα σπουδών. Αρκετά ικανοποιημένοι από την εργασία τους

εμφανίστηκαν και οι απόφοιτοι πτυχιακού επιπέδου τόσο της Κύπρου όσο και του εξωτερικού. Τη μικρότερη ικανοποίηση από την εργασία τους φαίνεται ότι είχαν οι απόφοιτοι ανωτέρου επιπέδου τόσο της Κύπρου όσο και του εξωτερικού.

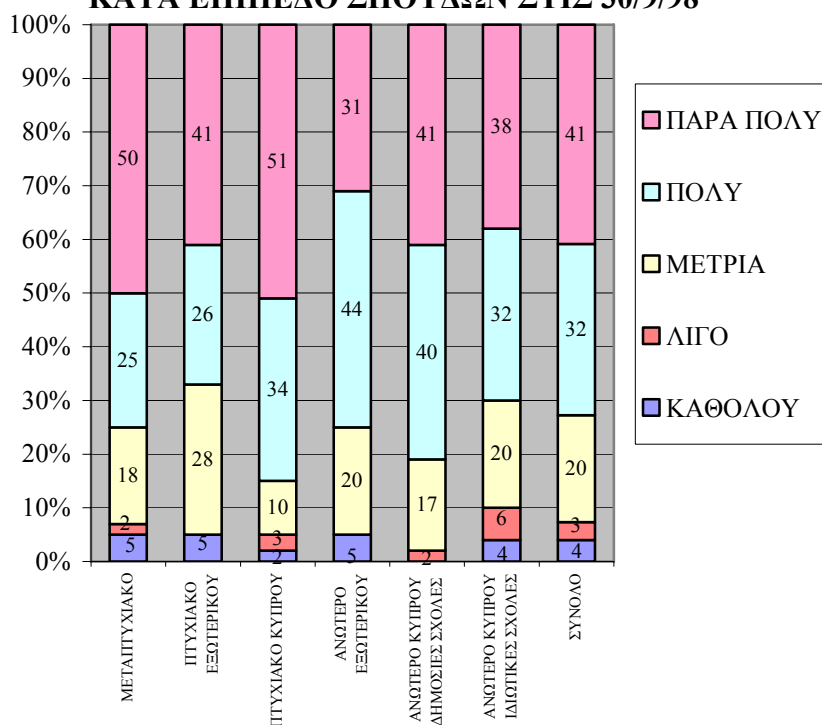
Με βάση τα πιο πάνω συμπεραίνεται ότι **όσο πιο ψηλό είναι το επίπεδο σπουδών τόσο μεγαλύτερη είναι η ικανοποίηση των αποφοίτων από την εργασία τους**. Αυτό ίσως οφείλεται στο γεγονός ότι μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων των ψηλότερων επιπέδων σπουδών εργάζονται σε επαγγέλματα που έχουν σχέση με τις σπουδές τους και έτσι δίνεται η ευκαιρία στα άτομα αυτά να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Επίσης, δεν μπορεί να παραβλεφθεί το γεγονός ότι όσο πιο ψηλό είναι το επίπεδο σπουδών τόσο πιο ψηλές είναι οι απολαβές των αποφοίτων.

Οι πληροφορίες σχετικά με το βαθμό ικανοποίησης των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης από την εργασία τους κατά επίπεδο σπουδών την 30/9/97 παρουσιάζονται αναλυτικότερα στον πίνακα 3.13 του Παραρτήματος 3.

Στο Σχεδιάγραμμα 35 παρουσιάζονται παραστατικά, πληροφορίες αναφορικά με το βαθμό ικανοποίησης των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης από την εργασία τους, κατά επίπεδο σπουδών την 30/9/98. Συγκρίνοντας τις πιο πάνω πληροφορίες με τις αντίστοιχες πληροφορίες για την 30/9/97 διαπιστώνονται τα ακόλουθα:

- Οι απόφοιτοι στο σύνολο τους παρουσιάζονται περισσότερο ικανοποιημένοι από την εργασία τους κατά την 30/9/98. Ειδικότερα, σημειώθηκε αύξηση στο ποσοστό των αποφοίτων που ήταν πάρα πολύ ικανοποιημένοι από 37% την 30/9/97 σε 41% την 30/9/98. Επίσης, εμφανίστηκε μικρή αύξηση και στο ποσοστό των αποφοίτων που ήταν πολύ ικανοποιημένοι (από 31% σε 32%). Γενικά φαίνεται, ότι με την πάροδο του χρόνου, δίνεται η ευκαιρία στους απόφοιτους να εξασφαλίσουν εργασία σε επαγγέλματα που από τη μια ανταποκρίνονται στα προσόντα τους και από την άλλη έχουν καλύτερους όρους και συνθήκες εργασίας (περιλαμβανομένου του μισθού).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 35
ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΙΣ 30/9/98

- Η εικόνα που παρουσιάστηκε για το σύνολο των αποφοίτων παρουσιάζει σημαντικές διαφορές κατά επίπεδο σπουδών. Έτσι, ενώ οι απόφοιτοι Πανεπιστημίου Κύπρου (πτυχιακό Κύπρου) ήταν περισσότερο ικανοποιημένοι από την εργασία τους την 30/9/98, οι απόφοιτοι με Μεταπτυχιακά προσόντα δήλωσαν ότι ήταν λιγότερο ικανοποιημένοι. Περισσότερο ικανοποιημένοι από την εργασία τους εμφανίστηκαν και οι απόφοιτοι ανώτερου επιπέδου τόσο της Κύπρου όσο και του εξωτερικού ενώ οι απόφοιτοι πανεπιστημίων του εξωτερικού (πτυχιακό εξωτερικού) ήταν περίπου το ίδιο ικανοποιημένοι από την εργασία τους.

Οι πληροφορίες για το βαθμό ικανοποίησης των αποφοίτων από την εργασία την 30/9/98 κατά επίπεδο σπουδών παρουσιάζονται σε μεγαλύτερη ανάλυση στον πίνακα 3.14 του Παραρτήματος 3.

Επαγγελματική κατηγορία

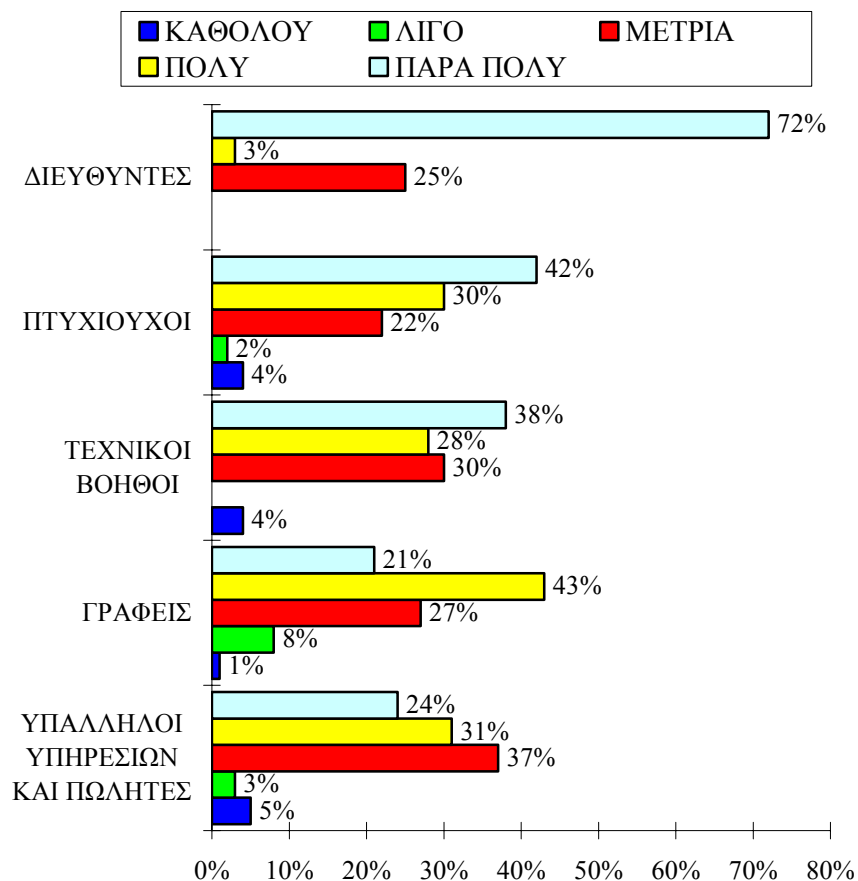
Στην παράγραφο αυτή εξετάζονται πληροφορίες για το βαθμό ικανοποίησης από την εργασία σε συνάρτηση με την επαγγελματική κατηγορία στην οποία εργάζονταν οι απόφοιτοι τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98. Η ανάλυση αυτή, που καλύπτει τις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες, στοχεύει στον εντοπισμό των επαγγελματικών κατηγοριών στις οποίες είναι περισσότερο ικανοποιημένοι από την εργασία οι απόφοιτοι.

Στο Σχεδιάγραμμα 36 παρουσιάζονται πληροφορίες για το βαθμό ικανοποίησης των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης από την εργασία για τις κύριες επαγγελματικές στις οποίες εργάζονταν οι απόφοιτοι κατά την 30/9/97.

Σύμφωνα με το Σχεδιάγραμμα 36 **οι απόφοιτοι που κατείχαν διάφορες διευθυντικές θέσεις την 30/9/97 ήταν με διαφορά οι περισσότερο ικανοποιημένοι από την εργασία τους απόφοιτοι.** Συγκεκριμένα, το 72% των αποφοίτων που εργάζονταν ως “Διευθυντές” ανέφεραν ότι ήταν πάρα πολύ ικανοποιημένοι. Τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 42% για τους απόφοιτους που εργάζονταν ως “Πτυχιούχοι”, 38% για τους “Τεχνικούς βοηθούς”, 24% για τους “Υπαλλήλους Υπηρεσιών και Πωλητές” και 21% για όσους απόφοιτους εργάζονταν σε γραφειακά επαγγέλματα. Η διαφορά αυτή μπορεί να αποδοθεί σε διάφορους παράγοντες όπως:

- Οι απασχολούμενοι ως “Διευθυντές” καθορίζουν τους στόχους και τη στρατηγική των επιχειρήσεων ή των τμημάτων των επιχειρήσεων που διευθύνουν και ασκούν εξουσία στους υφιστάμενους τους.
- Τα διευθυντικά στελέχη λαμβάνουν αποφάσεις για τη λειτουργία της επιχείρησης ή του τμήματος της επιχείρησης που διευθύνουν, γεγονός που τους επιτρέπει να εφαρμόσουν στην πράξη τις γνώσεις που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 36
ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΕΠΑΓ-
ΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΗΝ 30/9/97

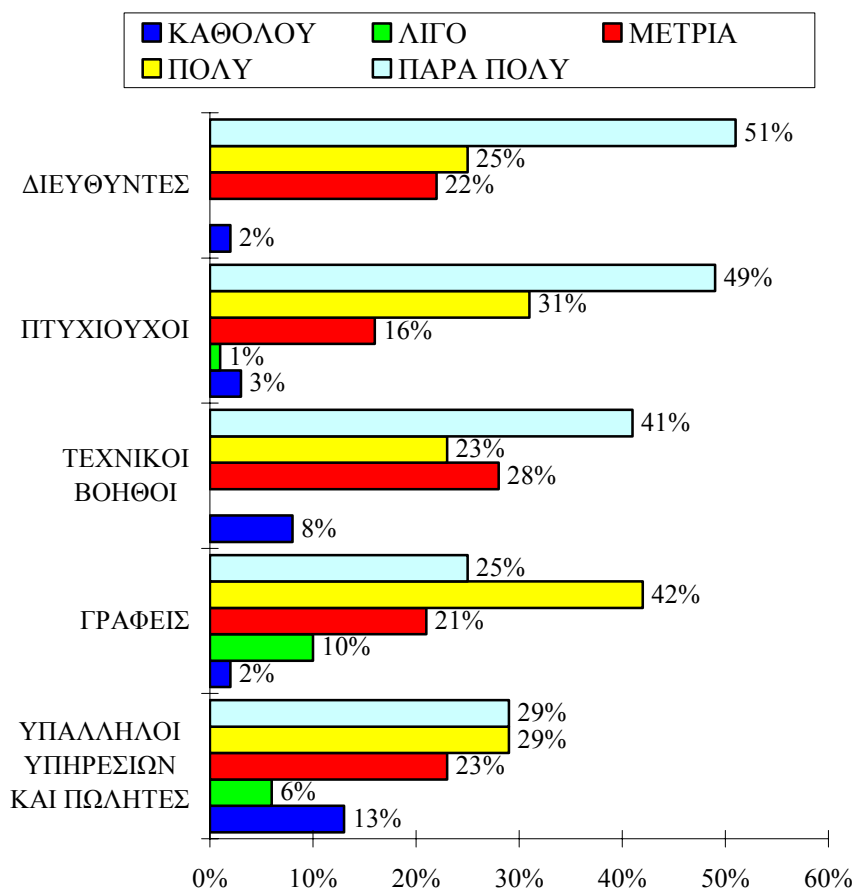

- Οι όροι και συνθήκες εργασίας είναι καλύτεροι από τους όρους και συνθήκες εργασίας σε άλλα επαγγέλματα.
- Οι απολαβές των αποφοίτων που κατείχαν διευθυντικές θέσεις την 30/9/97, όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενο κεφάλαιο, ήταν ψηλότερες από τις απολαβές των αποφοίτων που εργάζονταν σε άλλες επαγγελματικές κατηγορίες.

Οι πληροφορίες αναφορικά με το βαθμό ικανοποίησης των αποφοίτων από την εργασία κατά επαγγελματική κατηγορία την 30/9/97 παρουσιάζονται αναλυτικότερα στον πίνακα 3.15 του Παραρτήματος 3.

Ο βαθμός ικανοποίησης των αποφοίτων από την εργασία κατά την 30/9/98 στις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες φαίνεται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 37 και αναλυτικά στον πίνακα 3.16 του Παραρτήματος 3.

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 37
ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΕΠΑΓ-
ΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΗΝ 30/9/98**

Το ποσοστό των αποφοίτων που ήταν πάρα πολύ ικανοποιημένοι από την εργασία τους την 30/9/98 αυξήθηκε σε σύγκριση με το αντίστοιχο ποσοστό κατά την 30/9/97 σε όλες τις επαγγελματικές κατηγορίες με εξαίρεση εκείνη των “Διευθυντών”, όπου εμφανίσθηκε σημαντική μείωση (από 72% σε 52%).

Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι σημαντικό ποσοστό αποφοίτων που εργάζονταν ως “Υπάλληλοι Υπηρεσιών και Πωλητές” κατά την 30/9/98 δήλωσαν ότι είτε δεν ήταν **καθόλου ικανοποιημένοι με την εργασία τους** (13%) ή ήταν **λίγο ικανοποιημένοι** (6%). Οι συγκριτικά χειρότερες συνθήκες εργασίας που υπάρχουν σε αυτά τα επαγγέλματα καθώς και οι χαμηλότεροι μισθοί φέρεται να είναι οι κυριότεροι λόγοι για την εκτίμηση αυτή.

5.3.2. Επιθυμία αποφοίτων για αλλαγή επαγγέλματος

Ζητήθηκε από τους απόφοιτους που εργάζονταν την 30/9/98 να αναφέρουν κατά πόσο θα ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα. Οι πληροφορίες αναφορικά με την επιθυμία των αποφοίτων για αλλαγή επαγγέλματος κατά επίπεδο σπουδών φαίνονται αναλυτικά στον Πίνακα 6.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6
ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΙΑ ΑΛΛΑΓΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΝΑΙ		ΟΧΙ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	13	13	89	87	102	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	90	17	435	83	525	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	56	18	263	82	319	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	11	13	76	87	87	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	19	9	188	91	207	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	238	23	815	77	1.053	100
ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	427	19	1.866	81	2.293	100

Η μεγάλη πλειοψηφία των αποφοίτων που εργάζονταν στις 30/9/98 δεν ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα (81%). Μόνο το 19% επιθυμούσαν να εργοδοτηθούν σε κάποιο άλλο επάγγελμα.

Ωστόσο, η επιθυμία για αλλαγή επαγγέλματος διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το επίπεδο σπουδών. Έτσι, ενώ μόνο το 9% των αποφοίτων Δημόσιων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (Ανώτερο Κύπρου – Δημόσιες Σχολές) που εργάζονταν την 30/9/98 ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα το αντίστοιχο ποσοστό για τους απόφοιτους Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (Ανώτερο Κύπρου – Ιδιωτικές Σχολές) ήταν 23%. Σε ότι αφορά το τελευταίο επισημαίνεται ότι οι απολαβές των αποφοίτων αυτών ήταν σημαντικά χαμηλότερες σε σύγκριση με τις απολαβές των αποφοίτων των άλλων επιπέδων σπουδών.

Άλλος παράγοντας που επηρεάζει την επιθυμία των αποφοίτων να αλλάξουν επάγγελμα είναι και το πόσο ικανοποιημένοι είναι από την εργασία τους. Στον Πίνακα 7 παρουσιάζονται πληροφορίες για την επιθυμία των αποφοίτων για αλλαγή επαγγέλματος σε σχέση με το βαθμό ικανοποίησης από την εργασία τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7
ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΙΑ ΑΛΛΑΓΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ
ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΑΙ		ΟΧΙ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
ΚΑΘΟΛΟΥ	52	63	31	37	83	100
ΛΙΓΟ	70	92	6	8	76	100
ΜΕΤΡΙΑ	141	31	316	69	457	100
ΠΟΛΥ	77	11	648	89	725	100
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	87	9	854	91	941	100
ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	427	19	1.855	81	2.282*	100

* Η μικρή διαφορά που παρατηρείται στο σύνολο των αποφοίτων (2.282 αντί 2.293) οφείλεται στο γεγονός ότι μικρός αριθμός αποφοίτων δεν ανέφεραν το βαθμό ικανοποίησης από την εργασία τους κατά την 30/9/98.

Εξετάζοντας τα στοιχεία του πίνακα αυτού προκύπτει ότι **κατά κανόνα όσο πιο μεγάλος είναι ο βαθμός ικανοποίησης από την εργασία τόσο πιο χαμηλή είναι η επιθυμία για αλλαγή επαγγέλματος**. Εξαιρέση αποτέλεσαν οι απόφοιτοι που ήταν λίγο ικανοποιημένοι με την εργασία τους. Το ποσοστό των αποφοίτων αυτών που ήθελαν να αλλάξουν εργασία ήταν 92% σε σύγκριση με 63% για τους απόφοιτους που δεν ήταν καθόλου ικανοποιημένοι με την εργασία τους. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι έστω και μικρό ποσοστό αποφοίτων (9%) που ήταν πάρα πολύ ικανοποιημένοι με την εργασία τους την 30/9/98 ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα.

Τέλος, η επιθυμία για αλλαγή επαγγέλματος διαφέρει ανάλογα με την επαγγελματική κατηγορία στην οποία εργάζονταν οι απόφοιτοι την 30/9/98, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 8.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΙΑ ΑΛΛΑΓΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΗΝ 30/9/98

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΝΑΙ		ΟΧΙ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ	30	17	145	83	175	100
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ	87	8	945	92	1.032	100
ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ	94	30	222	70	316	100
ΓΡΑΦΕΙΣ	141	26	407	74	548	100
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	65	40	96	60	161	100
ΓΕΩΡΓΟΙ	0	0	3	100	3	100
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	0	0	45	100	45	100
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ	0	0	3	100	3	100
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ	10	100	0	0	10	100
ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	427	19	1.866	81	2.293	100

Σύμφωνα λοιπόν με τον πίνακα αυτό **το υψηλότερο ποσοστό αποφοίτων που ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα εργάζονταν την 30/9/98 ως “Υπάλληλοι Υπηρεσιών και Πωλητές”**. Συγκεκριμένα,

το 40% των αποφοίτων αυτών ανέφεραν ότι θα ήθελαν να εργοδοτηθούν σε άλλο επάγγελμα. Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι από τη μια ο μέσος όρος απολαβών των αποφοίτων που εργάζονταν στα πιο πάνω επαγγέλματα είναι χαμηλός και από την άλλη το περιεχόμενο των επαγγελμάτων αυτών δεν έχει καμιά σχέση με τον κλάδο σπουδών που ακολούθησε η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων. Επίσης, σημειώνεται ότι όλοι οι απόφοιτοι που εργάζονταν ως “Στρατιωτικοί” ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα, όμως ο μικρός αριθμός των αποφοίτων που ακολούθησαν το επάγγελμα του στρατιωτικού δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.

Το μικρότερο ποσοστό αποφοίτων που δήλωσαν επιθυμία για αλλαγή επαγγέλματος εργάζονταν σε επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των “Πτυχιούχων” (8%). Βέβαια, κανένας απόφοιτος που εργάζονταν είτε ως “Γεωργός” είτε ως “Χειριστής” είτε ως “Τεχνίτης” δεν ανέφερε ότι θα ήθελε να αλλάξει επάγγελμα, ωστόσο λόγω του μικρού αριθμού των αποφοίτων που εργάζονταν στα επαγγέλματα αυτά δεν μπορούν να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα.

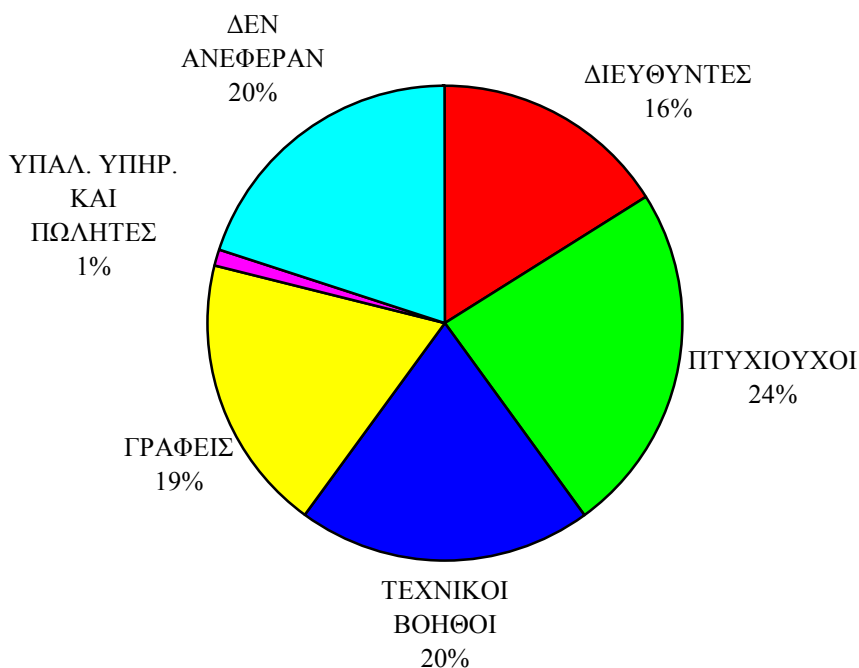
5.3.3. Επάγγελμα στο οποίο θα ήθελαν οι απόφοιτοι να μετακινηθούν

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται πληροφορίες σχετικά με το επάγγελμα στο οποίο θα ήθελαν να εργαστούν οι απόφοιτοι που ανέφεραν ότι επιθυμούσαν να αλλάξουν επάγγελμα.

Σύμφωνα με το Σχεδιάγραμμα 38 οι περισσότεροι απόφοιτοι που επιθυμούσαν να αλλάξουν επάγγελμα (24%), θα ήθελαν να εργαστούν σε κάποιο επάγγελμα της επαγγελματικής κατηγορίας των “Πτυχιούχων”.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το 20% των αποφοίτων δεν ανέφεραν σε ποιο επάγγελμα θα ήθελαν να εργαστούν. Απλώς εκείνο που τους ενδιέφερε ήταν να αλλάξουν επάγγελμα επειδή ίσως να ήταν πολύ δυσαρεστημένοι με την εργασία στην οποία εργάζονταν κατά την 30/9/98. Εξάλλου, 20% των αποφοίτων θα ήθελαν να εργαστούν ως “Τεχνικοί βοηθοί”, 19% ως “Γραφείς”, 16% ως “Διευθυντές” και 1% ως “Υπάλληλοι Υπηρεσιών και Πωλητές”.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 38
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΟΥ
ΕΠΕΛΕΞΑΝ ΓΙΑ ΝΑ ΕΡΓΑΣΤΟΥΝ ΟΙ
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΠΟΥ ΘΑ ΗΘΕΛΑΝ ΝΑ
ΑΛΛΑΞΟΥΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

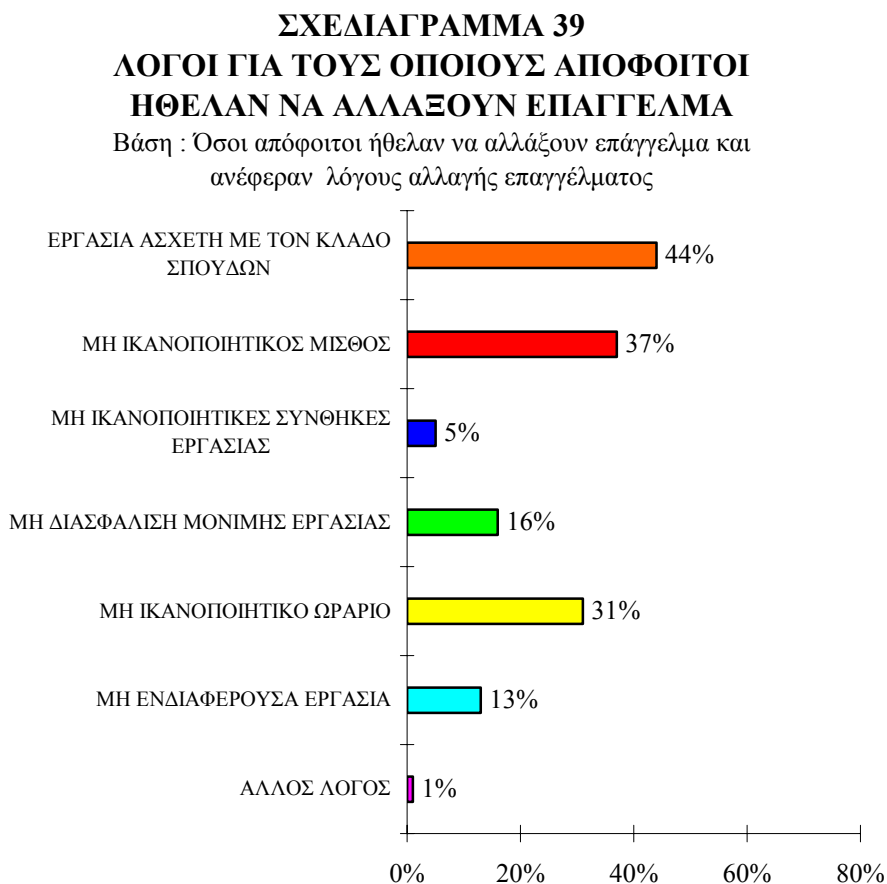
Οι πληροφορίες αυτές φαίνονται σε μεγαλύτερη ανάλυση (κατά επίπεδο σπουδών) στον πίνακα 3.17 του Παραρτήματος 3. Σύμφωνα με τον πίνακα αυτό οι επαγγελματικές επιλογές των αποφοίτων που θα ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα την 30/9/98 διαφέρουν σημαντικά ανάλογα με το επίπεδο σπουδών.

Έτσι, η πλειοψηφία των αποφοίτων με Μεταπτυχιακά προσόντα (60%) θα ήθελαν να εργαστούν ως “Διευθυντές” ενώ οι απόφοιτοι πτυχιακού επιπέδου τόσο της Κύπρου όσο και του εξωτερικού επέλεξαν κάποιο επάγγελμα της επαγγελματικής κατηγορίας “Πτυχιούχοι”. Τέλος, επισημαίνεται ότι σημαντικό ποσοστό αποφοίτων Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (26%), πτυχιακού εξωτερικού (18%) και πτυχιακού Κύπρου (14%)

δεν ανέφεραν σε ποια επαγγελματική κατηγορία θα επιθυμούσαν να εργαστούν.

5.3.4. Λόγοι αλλαγής επαγγέλματος

Στο Σχεδιάγραμμα 39 φαίνονται παραστατικά οι λόγοι για τους οποίους θα ήθελαν ορισμένοι απόφοιτοι που εργάζονταν την 30/9/98 να αλλάξουν εργασία.

Σημειώνεται, ότι δεν δόθηκε απάντηση, στην ερώτηση για τους λόγους αλλαγής επαγγέλματος, από όλους τους απόφοιτους που ανέφεραν ότι θα ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα την 30/9/98. Έτσι, η βάση υπολογισμού των ποσοστών του Σχεδιαγράμματος είναι οι απόφοιτοι που θα ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα την 30/9/98 και

ανέφεραν λόγους αλλαγής επαγγέλματος. Επίσης, αναφέρεται ότι οι απόφοιτοι μπορούσαν να δηλώσουν περισσότερους από ένα λόγο, για τον οποίο επιθυμούσαν να εργαστούν σε άλλο επάγγελμα.

Ο κυριότερος λόγος για τον οποίο θα ήθελαν οι απόφοιτοι να αλλάξουν επάγγελμα είναι το γεγονός ότι **η εργασία με την οποία ασχολούνταν την 30/9/98 δεν είχε σχέση με τον κλάδο σπουδών από τον οποίο αποφοίτησαν**. Ο λόγος αυτός δόθηκε από το **44%** των αποφοίτων που ήθελαν να εργαστούν σε κάποιο άλλο επάγγελμα και απάντησαν στη σχετική ερώτηση. Όπως είναι φυσικό οι νέοι απόφοιτοι Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης θέλουν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Κατά συνέπεια επιδιώκουν να εργαστούν σε επάγγελμα όπου μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις γνώσεις τους.

Δεύτερος σε σειρά σημασίας λόγος για τον οποίο οι απόφοιτοι θα ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα είναι **ο μη ικανοποιητικός μισθός**. Ο λόγος αυτός αναφέρθηκε από το **37%** των πιο πάνω αποφοίτων. Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι οι απόφοιτοι υποβάλλονται σε σημαντικές δαπάνες για να σπουδάσουν και έτσι αναμένουν ότι θα αμείβονται με ικανοποιητικό για τα προσόντα τους μισθό.

Το **μη ικανοποιητικό ωράριο εργασίας** αναφέρθηκε ως λόγος αλλαγής επαγγέλματος από το **31%** των αποφοίτων που θα ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα και απάντησαν στη σχετική ερώτηση.

Η **διασφάλιση μόνιμης εργασίας** φαίνεται ότι διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην επιλογή επαγγέλματος από μερίδα αποφοίτων. Έτσι, ορισμένοι απόφοιτοι που εργάζονται σε επάγγελμα όπου δεν διασφαλίζεται η μονιμότητα της εργασίας επιθυμούν να εργαστούν σε επάγγελμα που να τους εξασφαλίζει αυτή τη μονιμότητα. Ο λόγος αυτός δηλώθηκε από το **16%** των αποφοίτων.

Άλλοι λόγοι που αναφέρθηκαν ήταν η μη ενδιαφέρουσα εργασία (13%), οι μη ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας (5%) και κάποιος άλλος λόγος (1%).

Οι πληροφορίες αυτές παρουσιάζονται κατά επίπεδο σπουδών και επαγγελματική κατηγορία στην οποία εργάζονταν οι απόφοιτοι την 30/9/98 στους πίνακες 3.18 και 3.19 του Παραρτήματος 3 αντίστοιχα.

Επίπεδο σπουδών

Εξετάζοντας τους λόγους αλλαγής επαγγέλματος κατά επίπεδο σπουδών παρατηρούνται σημαντικές διαφορές σε σχέση με τη σημαντικότητα των λόγων αλλαγής.

Συγκεκριμένα, οι απόφοιτοι Πανεπιστημίων εξωτερικού (πτυχιακό εξωτερικού), ανώτερου εξωτερικού και Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (ανώτερο Κύπρου – ιδιωτικές σχολές) ανέφεραν ως κυριότερο λόγο που θα ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα το γεγονός ότι η εργασία τους ήταν άσχετη με τον κλάδο σπουδών. Αντίθετα, οι απόφοιτοι με Μεταπτυχιακά προσόντα θεωρούν ως κυριότερο λόγο για αλλαγή επαγγέλματος το μη ικανοποιητικό μισθό με τον οποίο αμείβονταν. Οι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου Κύπρου (πτυχιακό Κύπρου) ανέφεραν ως κυριότερο λόγο για αλλαγή επαγγέλματος το ότι η εργασία τους δεν είναι ενδιαφέρουσα. Εξάλλου, οι περισσότεροι απόφοιτοι Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (ανώτερο Κύπρου – δημόσιες σχολές) θα ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα επειδή το ωράριο τους δεν ήταν ικανοποιητικό.

Επαγγελματική κατηγορία στην οποία εργάζονταν την 30/9/98

Η επαγγελματική κατηγορία στην οποία εργάζονται οι απόφοιτοι έχει σχέση τόσο με την επιθυμία τους να αλλάξουν επάγγελμα όσο και με τους λόγους που τους ωθούν να θέλουν να εργαστούν σε άλλο επάγγελμα. Αναμένεται λοιπόν ότι οι λόγοι, που επηρεάζουν τους απόφοιτους να αλλάξουν επάγγελμα, διαφέρουν ανάλογα με το επάγγελμα στο οποίο εργάζονταν.

Εξετάζοντας, τα στοιχεία για τους λόγους αλλαγής επαγγέλματος κατά επαγγελματική κατηγορία στην οποία εργάζονταν οι απόφοιτοι την 30/9/98 διαπιστώνεται ότι υπάρχει συσχετισμός μεταξύ των λόγων για αλλαγή επαγγέλματος και του επαγγέλματος που εργάζονταν οι απόφοιτοι .

Συγκεκριμένα, οι περισσότεροι απόφοιτοι που εκτελούσαν διευθυντικά καθήκοντα την 30/9/98 και ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα (70%) ανέφεραν ως κυριότερο λόγο το ότι εκτελούσαν εργασία άσχετη με τον κλάδο σπουδών τους. Αυτό ίσως οφείλεται στο

γεγονός ότι οι πιο πάνω απόφοιτοι εργάζονταν σε επιχειρήσεις οι ασχολίες των οποίων ήταν άσχετες με τον κλάδο σπουδών τους. Για παράδειγμα φιλόλογος που εργάζεται ως Διευθυντής παραγωγής σε βιομηχανία ξύλινων επίπλων. Αξιίζει να σημειωθεί ότι κανένας απόφοιτος που εργαζόταν ως “Διευθυντής” δεν ανέφερε ως λόγο το μη ικανοποιητικό μισθό. Υπενθυμίζεται ότι οι απολαβές των αποφοίτων που εκτελούσαν διευθυντικά καθήκοντα ήταν οι ψηλότερες σε σύγκριση με τις απολαβές των αποφοίτων που εργάζονταν στις άλλες επαγγελματικές κατηγορίες.

Την απασχόληση σε εργασία άσχετη με τον κλάδο σπουδών θεωρούν ως κυριότερο λόγο για αλλαγή επαγγέλματος και οι απόφοιτοι που εργάζονταν ως “Στρατιωτικοί”, “Τεχνικοί βοηθοί”, “Γραφείς”, και ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα. Μάλιστα στην περίπτωση των Στρατιωτικών αυτός ήταν και ο μοναδικός λόγος για αλλαγή επαγγέλματος. Τέλος οι εργαζόμενοι απόφοιτοι ως “Υπάλληλοι Υπηρεσιών και Πωλητές” και ως “Πτυχιούχοι” που ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα, ανέφεραν ως κυριότερο λόγο το μη ικανοποιητικό μισθό.

5.4. Στοιχεία σε σχέση με την πρώτη εργασία των αποφοίτων

Στο υποκεφάλαιο αυτό αναλύονται πληροφορίες για την πρώτη εργασία των αποφοίτων, δηλαδή σε πόσο χρόνο μετά την αποφοίτηση ή/και επιστροφή στην Κύπρο βρήκαν οι απόφοιτοι εργασία, από που πληροφορήθηκαν για την εργασία αυτή και τη συμβολή των γνώσεων που απέκτησαν στην εκτέλεση της εργασίας τους.

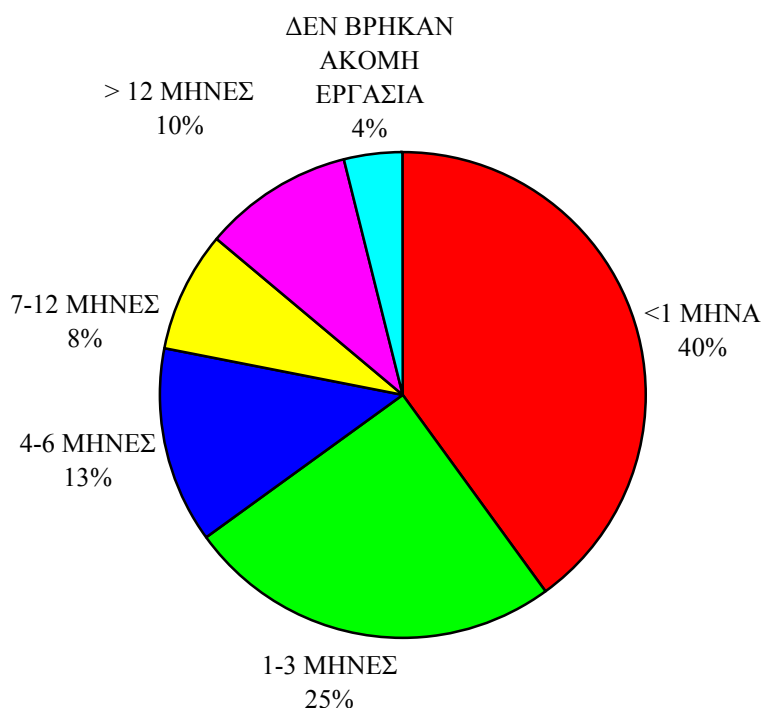
5.4.1. Χρόνος εύρεσης πρώτης εργασίας

Στο μέρος αυτό εξετάζονται πληροφορίες για το σε πόσο χρόνο μετά την αποφοίτηση ή/και επιστροφή στην Κύπρο βρήκαν οι απόφοιτοι την πρώτη τους εργασία. Υπενθυμίζεται ότι αριθμός αποφοίτων εξωτερικού καθυστερεί να επιστρέψει στην Κύπρο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους. Επίσης, σημειώνεται ότι η σχετική ερώτηση υποβλήθηκε στους αποφοίτους που εντάχθηκαν στην αγορά εργασίας, δηλαδή σε όσους αναζήτησαν εργασία μετά την αποφοίτηση τους.

Στο Σχεδιάγραμμα 40 παρουσιάζονται παραστατικά πληροφορίες για το σε πόσο χρόνο μετά την αποφοίτηση ή/και επιστροφή στην Κύπρο βρήκαν οι απόφοιτοι την πρώτη τους εργασία.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 40
ΧΡΟΝΟΣ ΕΥΡΕΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ
ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗ Η/ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ
ΚΥΠΡΟ

Βάση : Όσοι απόφοιτοι εντάχθηκαν στην αγορά εργασίας

Οι περισσότεροι απόφοιτοι (40%) εξασφάλισαν εργασία σε λιγότερο από ένα μήνα μετά την αποφοίτηση ή/και επιστροφή στην Κύπρο. Σοβαρό πρόβλημα απασχόλησης φαίνεται να έχουν αντιμετωπίσει το 10% των αποφοίτων αφού τα άτομα αυτά εξασφάλισαν την πρώτη τους εργασία σε περισσότερο από ένα χρόνο μετά την αποφοίτηση ή/και επιστροφή στην Κύπρο. Δηλαδή οι απόφοιτοι αυτοί ήταν άνεργοι για περισσότερο από ένα χρόνο. Εξάλλου, σημειώνεται ότι το 4% των αποφοίτων δεν είχαν

εξασφαλίσει ακόμη εργασία μέχρι την 30/9/98. Βέβαια αυτό δε σημαίνει ότι οι πιο πάνω απόφοιτοι παραμένουν άνεργοι για περισσότερα από δυο χρόνια, αφού αριθμός αποφοίτων συμπληρώνουν τις σπουδές τους με σημαντική καθυστέρηση.

Οι πληροφορίες αυτές παρουσιάζονται σε μεγαλύτερη ανάλυση στον πίνακα 3.20 του Παραρτήματος 3. Στον πίνακα αυτό οι πληροφορίες για το χρόνο εύρεσης εργασίας αναλύονται κατά επίπεδο σπουδών.

Εξετάζοντας τις πληροφορίες του πίνακα αυτού διαπιστώνεται ότι ο χρόνος που χρειάζονται οι απόφοιτοι για να εξασφαλίσουν την πρώτη τους εργασία διαφέρει ανάλογα με το επίπεδο σπουδών. Συγκεκριμένα, ενώ το 14% των αποφοίτων Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου χρειάστηκαν πάνω από ένα χρόνο για να εργοδοτηθούν, το αντίστοιχο ποσοστό για τους απόφοιτους με Μεταπτυχιακά προσόντα ήταν μόνο 2%. Εξάλλου το ποσοστό αυτό ήταν 6% για τους αποφοίτους πανεπιστημίων τόσο του εξωτερικού όσο και της Κύπρου, 9% για τους απόφοιτους ανωτέρων μη πανεπιστημιακών σχολών εξωτερικού και 8% για τους αποφοίτους Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου.

Με βάση τα πιο πάνω δεδομένα συμπεραίνεται ότι **όσο πιο ψηλό είναι το επίπεδο σπουδών των αποφοίτων τόσο πιο λίγα προβλήματα εργοδότησης αντιμετωπίζουν οι απόφοιτοι**. Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται και από το ότι κανένας απόφοιτος Μεταπτυχιακού επιπέδου δεν ανέφερε ότι δεν είχε βρει ακόμη εργασία μέχρι την 30/9/98.

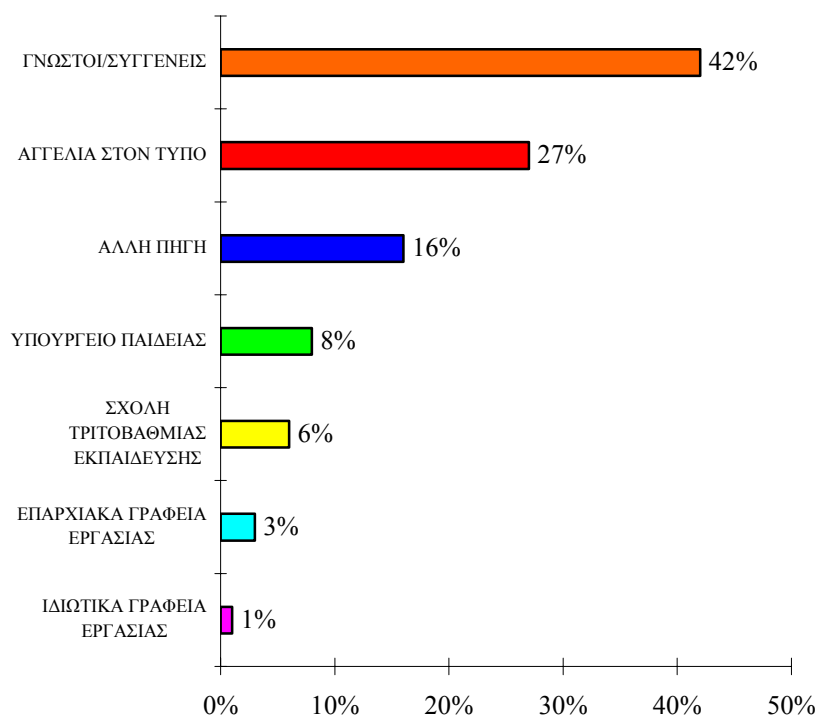
5.4.2. Πηγή πληροφόρησης για την πρώτη εργασία

Στο μέρος αυτό αναλύονται πληροφορίες αναφορικά με την πηγή πληροφόρησης των αποφοίτων για την πρώτη τους εργασία. Σημειώνεται ότι οι απόφοιτοι μπορούσαν να αναφέρουν περισσότερες από μια πηγές πληροφόρησης αφού ήταν πιθανόν να έμαθαν για την πρώτη τους εργασία από διαφορετικές πηγές.

Στο Σχεδιάγραμμα 41 παρουσιάζονται παραστατικά οι κυριότερες πηγές πληροφόρησης των αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης για την πρώτη τους εργασία.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 41
ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Βάση : Όσοι απόφοιτοι εξασφάλισαν εργασία

Από εξέταση των πληροφοριών του Σχεδιαγράμματος 41 προκύπτει ότι:

- Οι περισσότεροι απόφοιτοι Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης πληροφορήθηκαν από γνωστούς και συγγενείς για την πρώτη τους εργασία (42%). Επίσης, σημαντικό ποσοστό (27%) έμαθαν για την πρώτη εργασία διαβάζοντας αγγελία στον τύπο.
- Ποσοστό 8% των αποφοίτων χρησιμοποίησαν ως πηγή πληροφόρησης το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Υπενθυμίζεται ότι σημαντικό ποσοστό αποφοίτων εξασφάλισαν εργασία στον τομέα της εκπαίδευσης. Εξάλλου, 6% των αποφοίτων έμαθαν για την πρώτη τους

εργασία από την σχολή Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης από την οποία αποφοίτησαν. Είναι γνωστό ότι αρκετές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου βοηθούν τους απόφοιτους τους να βρουν εργασία.

- Μικρό ποσοστό αποφοίτων (3%) χρησιμοποίησαν ως πηγή πληροφόρησης τα Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ακόμη χαμηλότερο ποσοστό (1%) χρησιμοποίησαν ιδιωτικά γραφεία εργασίας. Σε σχέση με το πρώτο φαίνεται ότι οι περισσότεροι απόφοιτοι πιστεύουν ότι τα Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας δεν μπορούν να τους βοηθήσουν να βρουν εργασία επειδή οι εργοδότες που θέλουν να εργοδοτήσουν πτυχιούχους δεν αποτείνονται σε αυτά.

Επίσης θα πρέπει να σημειωθεί ότι πολύ λίγοι απόφοιτοι χρησιμοποίησαν τις συντεχνίες (0,2%), τους εργοδοτικούς συνδέσμους (0,3%) και την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (0,4%).

Οι πληροφορίες αναφορικά με την πηγή πληροφόρησης των αποφοίτων για την πρώτη τους εργασία παρουσιάζονται σε μεγαλύτερη ανάλυση (κατά επίπεδο σπουδών) στον πίνακα 3.21 του Παραρτήματος 3.

Οι γνωστοί και συγγενείς ήταν η κυριότερη πηγή πληροφόρησης για την πρώτη εργασία των αποφοίτων όλων των επιπέδων σπουδών με εξαίρεση τους απόφοιτους του Πανεπιστημίου της Κύπρου (πτυχιακό Κύπρου). Στην περίπτωση των αποφοίτων αυτών η κυριότερη πηγή πληροφόρησης ήταν το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Υπενθυμίζεται, ότι σημαντικό ποσοστό αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου εργοδοτήθηκαν στον τομέα της εκπαίδευσης. Επίσης, σημειώνεται ότι η δεύτερη σε σειρά χρησιμοποίησης πηγή πληροφόρησης, από τους απόφοιτους του Πανεπιστημίου Κύπρου, ήταν η αγγελία στον τύπο.

Παρόλο που τα Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων χρησιμοποιήθηκαν από μικρή μερίδα αποφοίτων ως πηγή πληροφόρησης για την πρώτη εργασία εντούτοις αξίζει να σημειωθεί ότι απόφοιτοι από όλα τα επίπεδα

σπουδών αποτάθηκαν στα Επαρχιακά Γραφεία Εργασίας για εξεύρεση εργοδότη.

Επίσης, σημειώνεται ότι η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού χρησιμοποιήθηκε ως πηγή πληροφόρησης για την πρώτη εργασία των αποφοίτων μόνο από απόφοιτους Μεταπτυχιακού επιπέδου και Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (ανώτερο Κύπρου – δημόσιες σχολές).

5.4.3. Συμβολή γνώσεων στην εκτέλεση της εργασίας

Στο μέρος αυτό αναλύονται πληροφορίες σε σχέση με το βαθμό συμβολής των γνώσεων, που απέκτησαν οι απόφοιτοι κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, στην εκτέλεση της εργασίας τους κατά την 30/9/98.

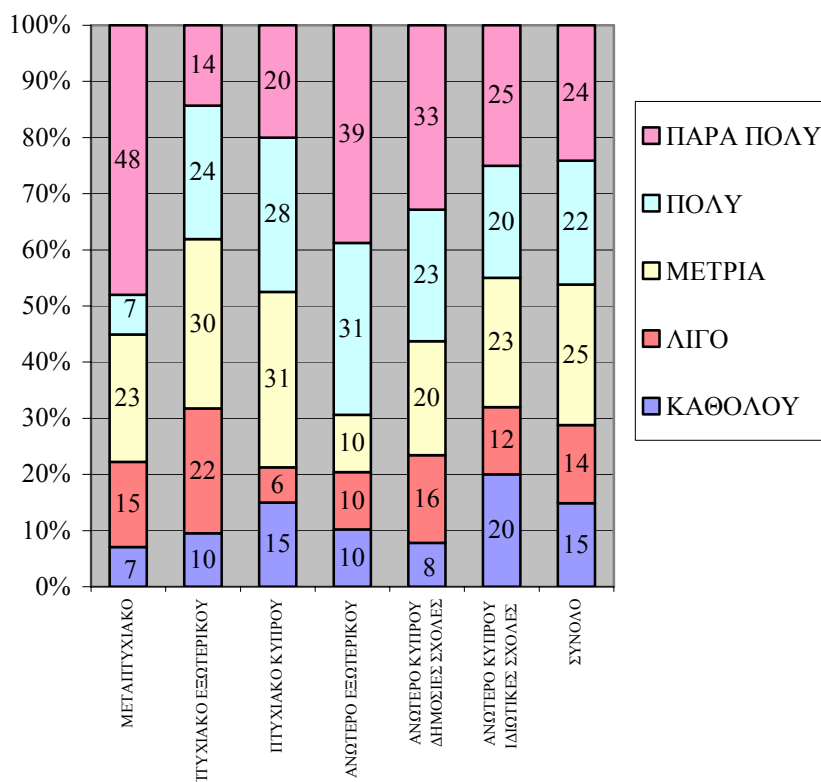
Ο βαθμός συμβολής των γνώσεων εξετάζεται σε σχέση με δυο παραμέτρους. Πρώτα, εξετάζεται ο βαθμός αξιοποίησης των γνώσεων, δηλαδή πόσο μέρος των γνώσεων που απέκτησαν οι απόφοιτοι κατά τη διάρκεια των σπουδών χρησιμοποιήθηκαν για την εκτέλεση της εργασίας τους. Στη συνέχεια εξετάζεται πόσο βοηθητικές ήταν οι γνώσεις αυτές για εκτέλεση της εργασίας τους.

Βαθμός αξιοποίησης γνώσεων

Στο Σχεδιάγραμμα 42 παρουσιάζονται παραστατικά πληροφορίες για το βαθμό αξιοποίησης γνώσεων που απέκτησαν οι απόφοιτοι κατά επίπεδο σπουδών.

Η πλειοψηφία των αποφοίτων (54%) εκτιμούν ότι οι γνώσεις που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους δεν αξιοποιούνται σε μεγάλο βαθμό στην εκτέλεση της εργασίας τους. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι το 25% των αποφοίτων ανέφεραν ότι αξιοποιούνται μέτρια οι γνώσεις τους, το 14% ότι αξιοποιούνται λίγο και το 15% ότι δεν αξιοποιούνται καθόλου. Το μικρό μέγεθος της Κυπριακής οικονομίας που δεν επιτρέπει την απασχόληση εξειδικευμένων επιστημόνων και η απασχόληση αποφοίτων σε επαγγέλματα άσχετα με τον κλάδο σπουδών φέρεται να είναι οι κυριότεροι λόγοι για την εκτίμηση αυτή.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 42
ΒΑΘΜΟΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΝΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΠΟΥΔΩΝ

Η εικόνα που παρατηρείται για το σύνολο των αποφοίτων διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το επίπεδο σπουδών. Η μεγαλύτερη απόκλιση παρατηρείται στην περίπτωση των αποφοίτων ανωτέρων, μη πανεπιστημιακού επιπέδου, σχολών εξωτερικού (ανώτερο εξωτερικού) όπου η πλειοψηφία (70%) ανέφεραν ότι οι γνώσεις που απέκτησαν αξιοποιήθηκαν πολύ ή πάρα πολύ στην εκτέλεση της εργασίας τους. Το ίδιο ισχύει, σε μικρότερο ωστόσο βαθμό, και για τους απόφοιτους Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (το αντίστοιχο ποσοστό είναι 56%) και για τους απόφοιτους με Μεταπτυχιακά προσόντα (55%). Αντίθετα, ο χαμηλότερος βαθμός αξιοποίησης των γνώσεων στην εκτέλεση της εργασίας εμφανίζεται για τους απόφοιτους Πανεπιστημίων του

εξωτερικού (Πτυχιακό εξωτερικού). Συγκεκριμένα, το 62% των αποφοίτων αυτών ανέφεραν ότι οι γνώσεις τους αξιοποιήθηκαν είτε μέτρια (30%), είτε λίγο (22%), είτε καθόλου (10%).

Οι διαφορές που εμφανίστηκαν στις εκτιμήσεις των αποφοίτων για το βαθμό αξιοποίησης των γνώσεων μπορούν να αποδοθούν σε μεγάλο βαθμό στις διαφορετικές ειδικεύσεις που προσφέρονται κατά επίπεδο σπουδών. Οι πληροφορίες για το βαθμό αξιοποίησης των γνώσεων στην εκτέλεση της εργασίας κατά επίπεδο σπουδών παρουσιάζονται σε μεγαλύτερη ανάλυση στον πίνακα 3.22 του Παραρτήματος 3.

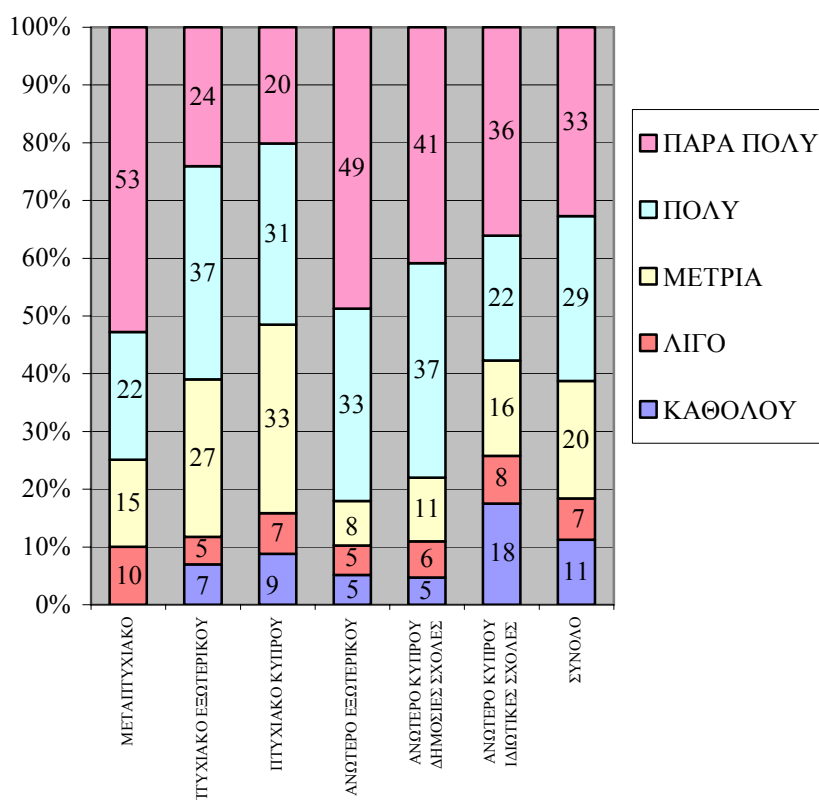
Βαθμός βοήθειας γνώσεων

Στο Σχεδιάγραμμα 43 παρουσιάζονται παραστατικά πληροφορίες για το βαθμό βοήθειας των γνώσεων στην εκτέλεση της εργασίας των αποφοίτων κατά επίπεδο σπουδών.

Από εξέταση των στοιχείων του Σχεδιαγράμματος 43 προκύπτει ότι οι ακαδημαϊκές γνώσεις που οι απόφοιτοι χρησιμοποίησαν για εκτέλεση της εργασίας τους ήταν **πολύ βοηθητικές παρόλο που ο βαθμός αξιοποίησης των γνώσεων αυτών δεν είναι μεγάλος**. Συγκεκριμένα, το 62% των αποφοίτων ανέφεραν ότι οι γνώσεις που χρησιμοποίησαν για εκτέλεση της εργασίας τους ήταν είτε πολύ (29%), ή πάρα πολύ (33%) βοηθητικές. Δηλαδή παρόλο που δεν χρησιμοποιείται μεγάλο μέρος των ακαδημαϊκών γνώσεων των αποφοίτων στην εκτέλεση της εργασίας τους εντούτοις εκείνες οι γνώσεις που χρησιμοποιούνται είναι πολύ βοηθητικές.

Ο βαθμός βοήθειας των γνώσεων στην εκτέλεση της εργασίας διαφέρει ανάλογα με το επίπεδο σπουδών των αποφοίτων. Έτσι, στην περίπτωση των αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου, ανώτερου επιπέδου εξωτερικού και ανώτερου επιπέδου Κύπρου – δημοσίων σχολών, ο βαθμός βοήθειας των γνώσεων είναι μεγαλύτερος από ότι για τα άλλα επίπεδα σπουδών. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι ο χαμηλότερος βαθμός βοήθειας των γνώσεων παρουσιάζεται για τους απόφοιτους του Πανεπιστημίου Κύπρου (πτυχιακό Κύπρου). Μόνο το 51% των αποφοίτων αυτών εκτιμούν ότι οι ακαδημαϊκές γνώσεις που χρησιμοποιούσαν για διεκπεραίωση της εργασίας τους ήταν είτε πολύ (31%), ή πάρα πολύ βοηθητικές (20%).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 43
ΒΑΘΜΟΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΓΝΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ
ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΠΟΥΔΩΝ

Οι πληροφορίες για το βαθμό βοήθειας των γνώσεων στην εκτέλεση της εργασίας κατά επίπεδο σπουδών παρουσιάζονται σε μεγαλύτερη ανάλυση στον πίνακα 3.23 του Παραρτήματος 3.

5.5. Αντιμετώπιση της κατάρτισης από τους απόφοιτους

Στο υποκεφάλαιο αυτό αναλύονται πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπισαν την κατάρτιση οι νέοι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ειδικότερα, εξετάζεται η συμμετοχή τους σε δραστηριότητες κατάρτισης, οι ευρείς θεματικοί τομείς κατάρτισης των προγραμμάτων που παρακολούθησαν οι απόφοιτοι, η συμβολή της κατάρτισης στην εύρεση ή εκτέλεση της εργασίας και τέλος η επιθυμία τους για συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης.

Διευκρινίζεται ότι οι πληροφορίες αυτές λήφθηκαν μόνο από τους αποφοίτους που είχαν ενταχθεί στην αγορά εργασίας.

5.5.1. Συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης

Το ποσοστό συμμετοχής των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα κατάρτισης βρισκόταν σε χαμηλό επίπεδο. Συγκεκριμένα, από τους 2.547 αποφοίτους που εντάχθηκαν στην αγορά εργασίας μέχρι την 30/9/98 και απάντησαν στη σχετική ερώτηση μόνο οι 550 ή ποσοστό **22% ανέφεραν ότι έλαβαν μέρος σε τουλάχιστον ένα πρόγραμμα κατάρτισης.**

Οι πληροφορίες για τη συμμετοχή των αποφοίτων σε δραστηριότητες κατάρτισης κατά επίπεδο σπουδών παρουσιάζονται αναλυτικά στον Πίνακα 9.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ 30/9/98 ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΝΑΙ		ΟΧΙ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	57	51	54	49	111	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	131	22	476	78	607	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	95	26	267	74	362	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	18	19	77	81	95	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ - ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	42	19	183	81	225	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ - ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	207	18	940	82	1.147	100
ΣΥΝΟΛΟ	550	22	1.997	78	2.547	100

Από εξέταση των πληροφοριών του Πίνακα 9 φαίνεται ότι το ποσοστό συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης εμφανίζει **σημαντικές διαφορές ανάλογα με το επίπεδο σπουδών.**

Ενώ το ποσοστό συμμετοχής σε δραστηριότητες κατάρτισης για το σύνολο των αποφοίτων ήταν 22%, στην περίπτωση των αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου περισσότεροι από τους μισούς απόφοιτους (51%) συμμετείχαν σε προγράμματα κατάρτισης. Αυτό ίσως οφείλεται στο γεγονός ότι οι απόφοιτοι με Μεταπτυχιακά προσόντα, λόγω της ενασχόλησης τους σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα με την εκπαίδευση, έχουν συνειδητοποιήσει σε ψηλότερο βαθμό τη σημασία της κατάρτισης.

Εξάλλου, ελαφρά ψηλότερο, από το σύνολο των αποφοίτων, είναι και το ποσοστό συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης των αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου (26%). Υπενθυμίζεται ότι σημαντική μερίδα αποφοίτων του Πανεπιστημίου της Κύπρου απασχολούνται στον τομέα της Εκπαίδευσης και παρακολουθούν ειδικά εκπαιδευτικά σεμινάρια που διοργανώνονται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Θεματικοί τομείς κατάρτισης

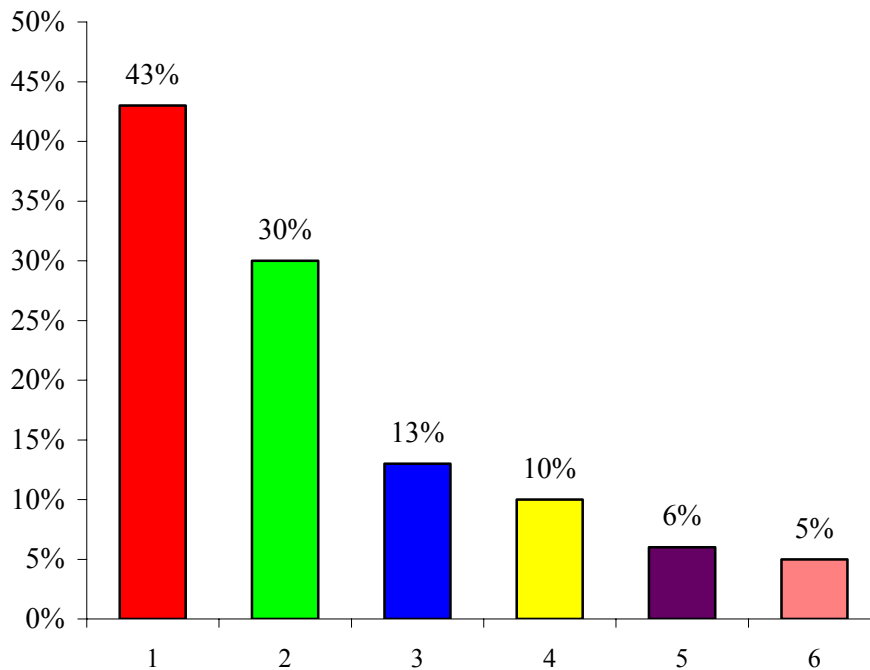
Στο Σχεδιάγραμμα 44 παρουσιάζονται παραστατικά οι κύριοι θεματικοί τομείς προγραμμάτων κατάρτισης στους οποίους έλαβαν μέρος οι απόφοιτοι μέχρι την 30/9/98.

Τα προγράμματα κατάρτισης που κάλυπταν θέματα σχετικά με την **“Τεχνολογία”** συγκέντρωσαν τη συμμετοχή των περισσότερων **(43%)** αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που συμμετείχαν σε δραστηριότητες κατάρτισης. Αξίζει να σημειωθεί ότι σημαντικός αριθμός αποφοίτων, σε όλα τα επίπεδα σπουδών, αποφοίτησαν από ειδικεύσεις σχετικές με την Τεχνολογία, όπως **“Μηχανική”**, **“Αρχιτεκτονική”** και **“Επιστήμες Ηλεκτρονικών Υπολογιστών”**. Κατά συνέπεια η συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης που αφορούν την Τεχνολογία συμβάλλει στη βελτίωση των γνώσεων και τους βοηθά στην καλύτερη εκτέλεση της εργασίας τους. Επίσης, τα προγράμματα για ηλεκτρονικούς υπολογιστές που περιλαμβάνονται στον ευρύτερο θεματικό τομέα της **“Τεχνολογίας”**, είναι χρήσιμα για όλους τους απασχολούμενους ανεξάρτητα από επάγγελμα.

Επίσης, το **30%** των αποφοίτων παρακολούθησαν προγράμματα που αφορούσαν **εξειδικευμένα θέματα για το συγκεκριμένο επάγγελμα στο οποίο εργάζονταν.**

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 44
ΚΥΡΙΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΛΑΒΑΝ ΜΕΡΟΣ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ

Βάση : Όσοι απόφοιτοι παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης

- 1 : ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
- 2 : ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
- 3 : ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ
- 4 : ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
- 5 : ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ
- 6 : ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

Εξάλλου το 13% παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης σχετικά με άλλα θέματα, το 10% προγράμματα διεύθυνσης, το 6% προγράμματα για χρηματοοικονομικά θέματα και το 5% προγράμματα για διαχείριση ποιότητας.

Οι πληροφορίες που αναφέρθηκαν πιο πάνω παρουσιάζονται σε μεγαλύτερη ανάλυση στον πίνακα 3.24 του Παραρτήματος 3. Στον

πίνακα αυτό παρουσιάζονται στοιχεία για τους απόφοιτους που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης μέχρι την 30/9/98 κατά **θεματικό τομέα και επίπεδο σπουδών**.

Σύμφωνα με τον πίνακα αυτό το μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου (31%), Πτυχιακού επιπέδου εξωτερικού (44%), Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (39%) και Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (60%) συμμετείχαν σε προγράμματα κατάρτισης που περιλαμβάνονται στον θεματικό τομέα της Τεχνολογίας. Αντίθετα, το μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων Πανεπιστημίου Κύπρου (67%) έλαβαν μέρος σε προγράμματα που αφορούσαν εξειδικευμένα θέματα του συγκεκριμένου επαγγέλματος στο οποίο εργάζονταν. Τέλος, δεν φαίνεται να παρουσιάστηκε ιδιαίτερη προτίμηση θεματικού τομέα από τους απόφοιτους ανώτερου επιπέδου εξωτερικού, αφού σε προγράμματα κατάρτισης που περιλαμβάνονται στους θεματικούς τομείς του Μάρκετινγκ-Πωλήσεων, των Χρηματοοικονομικών και των άλλων θεμάτων συμμετείχε στην κάθε περίπτωση το 25% των αποφοίτων.

Διάρκεια κατάρτισης

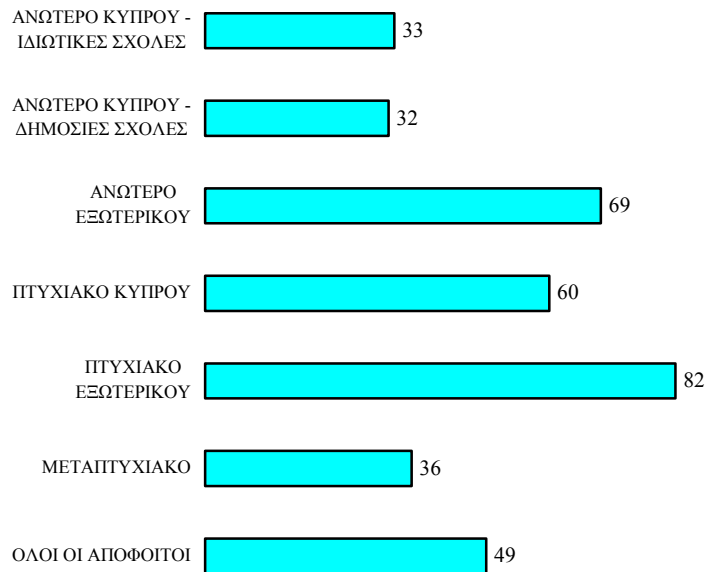
Ο μέσος όρος διάρκειας κατάρτισης για τους απόφοιτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης μέχρι την 30/9/98 ήταν **49 ώρες**. Διευκρινίζεται ότι στον υπολογισμό του μέσου όρου λήφθηκαν υπόψη μόνο οι απόφοιτοι που έδωσαν πληροφορίες για τη διάρκεια των προγραμμάτων κατάρτισης που παρακολούθησαν. Ο μεγάλος σχετικά μέσος όρος διάρκειας κατάρτισης (49 ώρες) οφείλεται στους πιο κάτω παράγοντες :

- Τα προγράμματα κατάρτισης που εξετάστηκαν αφορούν περίοδο δυο και όχι ενός χρόνου.
- Στα προγράμματα κατάρτισης περιλαμβάνονται και προγράμματα μεγάλης διάρκειας όπως το “Σχέδιο Στελέχωσης Επιχειρήσεων με άνεργους Πτυχιούχους” της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.

Οι πληροφορίες για το μέσο όρο διάρκειας κατάρτισης κατά επίπεδο σπουδών φαίνονται παραστατικά στο Σχεδιάγραμμα 45.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 45
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΩΡΕΣ)

Βάση : Όσοι απόφοιτοι παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης και έδωσαν πληροφορίες

Τον περισσότερο χρόνο για κατάρτιση αφιέρωσαν οι απόφοιτοι πανεπιστημίων του εξωτερικού (πτυχιακό εξωτερικού) αφού ο μέσος όρος διάρκειας των προγραμμάτων κατάρτισης στα οποία έλαβαν μέρος ήταν 82 ώρες. Αντίθετα, το λιγότερο χρόνο αφιέρωσαν οι απόφοιτοι Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (32 ώρες) και Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (33 ώρες). Τέλος αξίζει να σημειωθεί ο λίγος σχετικά χρόνος που διέθεσαν οι απόφοιτοι Μεταπτυχιακού επιπέδου για την παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης (36 ώρες).

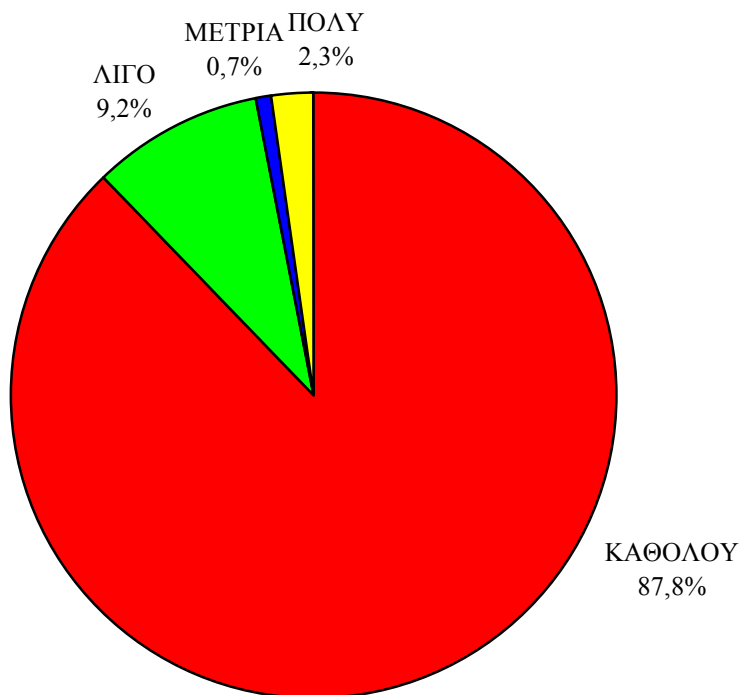
Συμβολή της συμμετοχής των αποφοίτων σε προγράμματα κατάρτισης στην εύρεση εργασίας

Στην παράγραφο αυτή αναλύονται πληροφορίες για το πόσο βοηθητικά ήταν στην εύρεση εργασίας, κατά την άποψη των αποφοίτων, τα προγράμματα κατάρτισης που παρακολούθησαν.

Στο Σχεδιάγραμμα 46 φαίνονται παραστατικά οι εκτιμήσεις των αποφοίτων για τη συμβολή της κατάρτισης στην εύρεση εργασίας. Σημειώνεται ότι σημαντικός αριθμός αποφοίτων που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης δεν απάντησαν στη σχετική ερώτηση.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 46
ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βάση : Όσοι απόφοιτοι παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης και έδωσαν πληροφορίες

Σύμφωνα λοιπόν με το Σχεδιάγραμμα 46 η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων (87,8%) εκτιμούν ότι δεν βοηθήθηκαν καθόλου στην εύρεση εργασίας, από τη συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης. Αυτό ίσως οφείλεται στο γεγονός ότι οι περισσότεροι απόφοιτοι συμμετείχαν σε προγράμματα κατάρτισης μετά την εργοδότηση τους.

Εξάλλου, το 9,2% των αποφοίτων ανέφεραν ότι βοηθήθηκαν λίγο, το 0,7% ότι βοηθήθηκαν μέτρια και το 2,3% ότι βοηθήθηκαν πολύ στην εύρεση εργασίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι κανένας απόφοιτος δεν ανέφερε ότι βοηθήθηκε πάρα πολύ παρόλο που οι απόφοιτοι είχαν και αυτή την επιλογή.

Οι πληροφορίες για τη συμβολή της συμμετοχής των αποφοίτων σε προγράμματα κατάρτισης στην εύρεση εργασίας παρουσιάζονται σε μεγαλύτερη ανάλυση (κατά επίπεδο σπουδών) στον πίνακα 3.25 του Παραρτήματος 3.

Εξετάζοντας τα δεδομένα του πίνακα 3.25 διαπιστώνεται ότι η πλειοψηφία των αποφοίτων σε όλα τα επίπεδα σπουδών συμμαρτίζεται την εκτίμηση για τη μηδαμινή συμβολή της κατάρτισης στην εύρεση εργασίας. Ωστόσο, εμφανίζονται κάποιες διαφορές κατά επίπεδο σπουδών. Η σημαντικότερη διαφορά αφορούσε τους απόφοιτους πτυχιακού επιπέδου εξωτερικού όπου το 10% ανέφεραν ότι βοηθήθηκαν πολύ στην εύρεση εργασίας από τη συμμετοχή τους σε δραστηριότητες κατάρτισης, το 20% λίγο και το 70% καθόλου.

Συμβολή της συμμετοχής των αποφοίτων σε προγράμματα κατάρτισης στην εκτέλεση της εργασίας τους

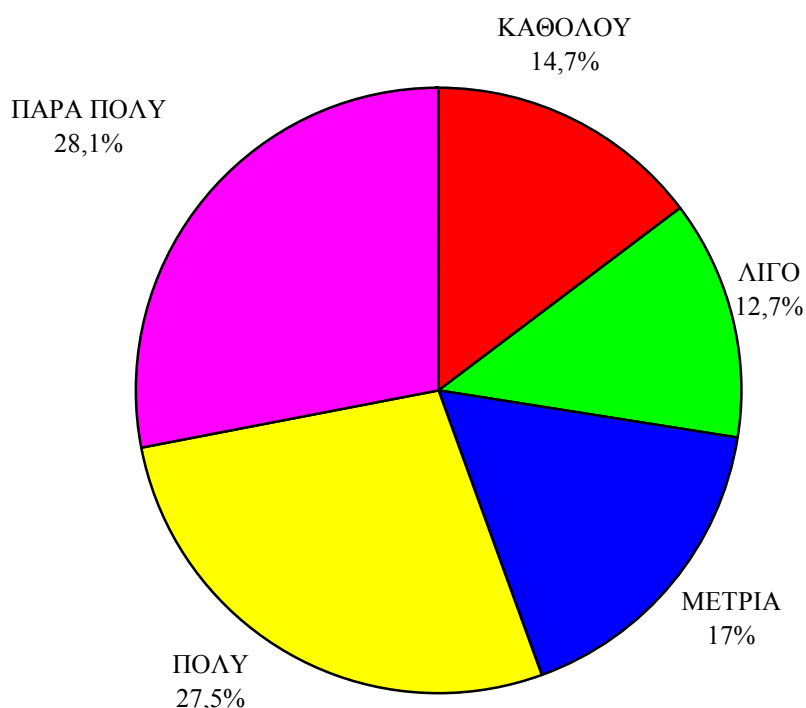
Στην παράγραφο αυτή αναλύονται πληροφορίες για το πόσο βοηθητικά ήταν στην εκτέλεση της εργασίας, σύμφωνα με εκτιμήσεις των αποφοίτων, τα προγράμματα κατάρτισης που παρακολούθησαν.

Στο Σχεδιάγραμμα 47 παρουσιάζονται οι εκτιμήσεις των αποφοίτων, που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης, για τη συμβολή της κατάρτισης στην εκτέλεση της εργασίας τους.

Από εξέταση των δεδομένων του Σχεδιαγράμματος 47 προκύπτει ότι **η πλειοψηφία των αποφοίτων (55,6%) πιστεύουν ότι βοηθήθηκαν πολύ (27,5%) ή πάρα πολύ (28,1%) στην εκτέλεση της εργασίας τους από τη συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης.** Η εκτίμηση αυτή είναι τελείως αντίθετη από την εκτίμηση που είχαν οι απόφοιτοι για τη συμβολή της κατάρτισης στην εύρεση εργασίας. Φαίνεται ότι πρωταρχική επιδίωξη των αποφοίτων είναι η εύρεση εργασίας και μετά η συμμετοχή, αν κριθεί αναγκαίο, σε προγράμματα κατάρτισης.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 47
ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟ-
ΦΟΙΤΩΝ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥΣ

Βάση : Όσοι απόφοιτοι παρακολούθησαν προγράμματα
κατάρτισης

Είναι γι αυτό το λόγο που παρουσιάζονται τόσο διαφορετικές οι εκτιμήσεις των αποφοίτων για τη συμβολή της κατάρτισης στην εύρεση και εκτέλεση της εργασίας.

Περισσότερες λεπτομέρειες για τη συμβολή της κατάρτισης στην εκτέλεση της εργασίας κατά επίπεδο σπουδών παρουσιάζονται στον πίνακα 3.26 του Παραρτήματος 3.

Οι εκτιμήσεις των αποφοίτων για τη συμβολή της κατάρτισης στην εκτέλεση της εργασίας τους **διαφέρουν ανάλογα με το επίπεδο σπουδών**. Έτσι, ενώ το 68% των αποφοίτων Πανεπιστημίου Κύπρου ανέφεραν ότι βοηθήθηκαν πολύ (36%) ή πάρα πολύ (32%) στην

εκτέλεση της εργασίας τους από την παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης, το αντίστοιχο ποσοστό για τους απόφοιτους Πανεπιστημίων του εξωτερικού (Πτυχιακό εξωτερικού) ήταν μόνο 40%.

Σε ότι αφορά τους απόφοιτους Πανεπιστημίου Κύπρου επισημαίνεται ότι σημαντικό ποσοστό εργάζονταν στον τομέα της Εκπαίδευσης κυρίως ως δάσκαλοι δημοτικής εκπαίδευσης. Ορισμένα από τα άτομα αυτά παρακολούθησαν, σχετικά με το επάγγελμα τους, επιμορφωτικά σεμινάρια που διοργανώθηκαν από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και τα οποία φυσικά ήταν πολύ βοηθητικά στην εκτέλεση της εργασίας τους.

5.5.2. Επιθυμία για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης

Το ενδιαφέρον που επιδεικνύουν οι απόφοιτοι για παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης φανερώνει τη σημασία που αποδίδουν στην κατάρτιση ως μέσο είτε για καλύτερη εκτέλεση της εργασίας τους είτε για εύρεση εργασίας. Επίσης, οι θεματικοί τομείς κατάρτισης των προγραμμάτων που θα ήθελαν να παρακολουθήσουν οι απόφοιτοι είναι ενδεικτικοί των επαγγελματικών ενδιαφερόντων τους.

Επιθυμία αποφοίτων για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης που θα ήταν χρήσιμα για εκτέλεση της εργασίας

Ζητήθηκε από τους απόφοιτους οι οποίοι εργάζονταν την 30/9/98 να αναφέρουν κατά πόσο θα ήθελαν να συμμετάσχουν σε προγράμματα κατάρτισης που θα ήταν χρήσιμα για εκτέλεση της εργασίας τους. Οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους εργαζόμενους απόφοιτους κατά επίπεδο σπουδών παρουσιάζονται αναλυτικά στον Πίνακα 10.

Σύμφωνα με τον Πίνακα 10 από τους 2.319 απόφοιτους που εργάζονταν την 30/9/98 και απάντησαν στη σχετική ερώτηση οι 1.719 ή ποσοστό **74%** ανέφεραν ότι **θα ήθελαν να παρακολουθήσουν προγράμματα κατάρτισης που θα ήταν χρήσιμα για εκτέλεση της εργασίας τους**. Φαίνεται ότι η μεγάλη πλειοψηφία των εργαζομένων αποφοίτων, με την απόκτηση εργασιακής πείρας, έχουν συνειδητοποιήσει τη σημασία της κατάρτισης για την καλύτερη εκτέλεση της εργασίας τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10
ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΠΟΥ ΘΑ ΗΤΑΝ ΧΡΗΣΙΜΑ ΓΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗ
ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΝΑΙ		ΟΧΙ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	90	87	13	13	103	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	410	77	124	23	534	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	271	83	55	17	326	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	71	83	15	17	86	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ - ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	164	80	42	20	206	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ - ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	713	67	351	33	1.064	100
ΣΥΝΟΛΟ	1.719	74	600	26	2.319	100

Η επιθυμία για παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης που θα ήταν χρήσιμα για εκτέλεση της εργασίας εμφανίζεται εντονότερη μεταξύ των εργαζομένων αποφοίτων με Μεταπτυχιακά προσόντα. Συγκεκριμένα, το 87% των αποφοίτων αυτών εκδήλωσαν ενδιαφέρον για συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης. Αντίθετα, το χαμηλότερο ενδιαφέρον παρουσιάζεται στην περίπτωση των αποφοίτων Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (Ανώτερο Κύπρου – Ιδιωτικές Σχολές) όπου ενδιαφέρον για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης επέδειξε το 67% των εργαζομένων αποφοίτων.

Επιθυμία για συμμετοχή αποφοίτων σε προγράμματα κατάρτισης που θα ήταν χρήσιμα για εύρεση εργασίας

Στην παράγραφο αυτή αναλύονται πληροφορίες σχετικά με την επιθυμία άνεργων, κατά την 30/9/98, αποφοίτων να παρακολουθήσουν προγράμματα κατάρτισης που θα τους βοηθούσαν να εξασφαλίσουν εργασία. Στον Πίνακα 11 παρουσιάζονται οι απαντήσεις που έδωσαν οι άνεργοι απόφοιτοι κατά επίπεδο σπουδών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11
ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΠΟΥ ΘΑ ΗΤΑΝ ΧΡΗΣΙΜΑ ΓΙΑ ΕΥΡΕΣΗ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΝΑΙ		ΟΧΙ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	8	100	0	0	8	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	25	38	41	62	66	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	12	60	8	40	20	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	2	22	7	78	9	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ - ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	16	84	3	16	19	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ - ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	51	71	21	29	72	100
ΣΥΝΟΛΟ	114	59	80	41	194	100

Σύμφωνα με τον πιο πάνω πίνακα από τους 194 απόφοιτους που ήταν άνεργοι την 30/9/98 και απάντησαν στη σχετική ερώτηση οι 114 ή ποσοστό 59% ανέφεραν ότι θα ήθελαν να παρακολουθήσουν προγράμματα κατάρτισης τα οποία θα τους βοηθούσαν στην εύρεση εργασίας. Η επιθυμία για παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης (59%) μεταξύ των ανέργων αποφοίτων βρίσκεται σε χαμηλότερο επίπεδο από την αντίστοιχη επιθυμία των εργαζομένων αποφοίτων (74%). Η διαφορά που παρατηρείται ίσως να οφείλεται στο γεγονός ότι η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης εκτιμούν ότι η κατάρτιση δεν τους βοηθά καθόλου στην εξεύρεση εργασίας.

Εξετάζοντας την επιθυμία για συμμετοχή των ανέργων αποφοίτων σε δραστηριότητες κατάρτισης κατά επίπεδο σπουδών φαίνεται ότι η μεγαλύτερη επιθυμία εμφανίζεται μεταξύ των αποφοίτων με Μεταπτυχιακά προσόντα. Στην περίπτωση αυτή όλοι οι απόφοιτοι που ήταν άνεργοι θα ήθελαν να συμμετάσχουν σε προγράμματα κατάρτισης που θα ήταν χρήσιμα για εξασφάλιση εργασίας. Ψηλό ενδιαφέρον για παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης

εμφανίστηκε και μεταξύ των ανέργων αποφοίτων Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (84%). Αντίθετα, η επιθυμία των ανέργων αποφοίτων ανωτέρου επιπέδου εξωτερικού για συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης βρίσκεται σε πολύ χαμηλό επίπεδο (22%).

Το ενδιαφέρον για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης είτε για εκτέλεση της εργασίας ή για εύρεση εργασίας είναι πολύ μεγαλύτερο από τη συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης. Ειδικότερα, ενώ μόνο το 22% των αποφοίτων παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης μέχρι την 30/9/98 το ποσοστό των αποφοίτων που θα ήθελαν να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες κατάρτισης ανέρχεται στο 73%⁷. Φαίνεται ότι παρόλο που υπάρχει έντονο ενδιαφέρον για παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης μεταξύ των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εντούτοις η συμμετοχή είναι πολύ χαμηλή. Θα ήταν χρήσιμο να διερευνηθούν οι λόγοι για τους οποίους εμφανίζεται η **μεγάλη απόκλιση μεταξύ ενδιαφέροντος και συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης** και να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για αύξηση της συμμετοχής σε δραστηριότητες κατάρτισης.

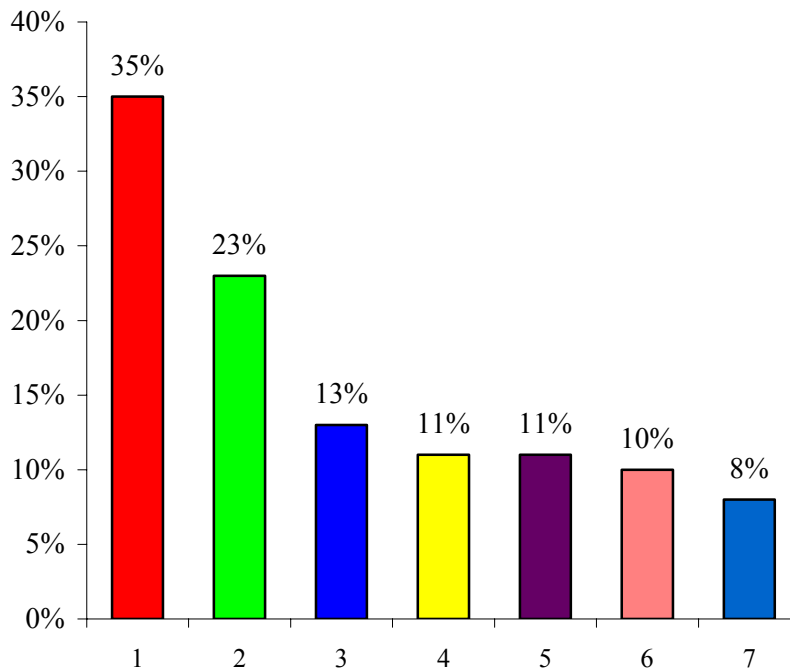
Θεματικοί τομείς στους οποίους θα ήθελαν να καταρτισθούν οι απόφοιτοι

Στο Σχεδιάγραμμα 48 φαίνονται οι κύριοι θεματικοί τομείς προγραμμάτων κατάρτισης στους οποίους θα ήθελαν να συμμετάσχουν οι απόφοιτοι που δήλωσαν ότι επιθυμούν να παρακολουθήσουν προγράμματα κατάρτισης. Διευκρινίζεται ότι οι απόφοιτοι μπορούσαν να αναφέρουν περισσότερους από ένα θεματικούς τομείς.

Το μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων (**35%**) ανέφεραν ότι θα ήθελαν να παρακολουθήσουν προγράμματα κατάρτισης σχετικά με την **“Τεχνολογία”** για να είναι προφανώς ενήμεροι για τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις, και ιδιαίτερα εκείνες που αφορούν τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών.

⁷ Το ποσοστό αυτό υπολογίστηκε με τη διαίρεση του αριθμού των αποφοίτων που θα ήθελαν να παρακολουθήσουν προγράμματα κατάρτισης (είτε για εκτέλεση της εργασίας είτε για εξεύρεση εργασίας) με το συνολικό αριθμό των αποφοίτων (εργαζόμενοι + άνεργοι).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 48
ΚΥΡΙΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΠΟΥ ΘΑ ΗΘΕΛΑΝ ΝΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΟΥΝ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ
Βάση : Όσοι απόφοιτοι επιθυμούν να παρακολουθήσουν προγράμματα κατάρτισης

- 1 : ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
- 2 : ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ
- 3 : ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ
- 4 : ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ - ΠΩΛΗΣΕΙΣ
- 5 : ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
- 6 : ΙΑΤΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
- 7 : ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Επίσης, σημαντικό ποσοστό αποφοίτων (**23%**) θα ήθελαν να παρακολουθήσουν **εξειδικευμένα θέματα που έχουν άμεση σχέση με το επάγγελμα στο οποίο εργάζονται** με στόχο την καλύτερη εκτέλεση της εργασίας τους.

Ποσοστό **11%** των αποφοίτων επιθυμούν να παρακολουθήσουν προγράμματα για το **“Μάρκετινγκ – Πωλήσεις”** και ποσοστό **11% προγράμματα στη “Διεύθυνση”**. Ο αυξανόμενος ανταγωνισμός τόσο στην Κύπρο όσο και διεθνώς έχει καταστήσει επιτακτική ανάγκη για τις επιχειρήσεις τη βελτίωση των μεθόδων προώθησης των προϊόντων τους. Ένας τρόπος για να επιτευχθεί αυτό είναι και η παρακολούθηση σχετικών προγραμμάτων κατάρτισης από στελέχη των επιχειρήσεων, που στην πλειοψηφία τους είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Σε ότι αφορά την παρακολούθηση προγραμμάτων για τη “Διεύθυνση” αναφέρεται ότι σημαντικό ποσοστό αποφοίτων απασχολούνται σε διευθυντικές θέσεις.

Τέλος σημειώνεται ότι το 10% των αποφοίτων θα ήθελαν να παρακολουθήσουν προγράμματα κατάρτισης που αφορούν διάφορα ιατρικά θέματα και το 8% προγράμματα για χρηματοοικονομικά.

Περισσότερες πληροφορίες για τους θεματικούς τομείς προγραμμάτων κατάρτισης που θα ήθελαν να παρακολουθήσουν οι απόφοιτοι παρουσιάζονται στον πίνακα 3.27 του Παραρτήματος 3. Στον πίνακα αυτό παρουσιάζονται πληροφορίες για όλους τους θεματικούς τομείς και γίνεται ανάλυση κατά επίπεδο σπουδών.

Από εξέταση των δεδομένων του πίνακα αυτού σημειώνεται το χαμηλό ποσοστό αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (2%) που θα ήθελαν να παρακολουθήσουν προγράμματα κατάρτισης τα οποία έχουν σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης, οι προτιμήσεις των αποφοίτων για τους θεματικούς τομείς κατάρτισης παρουσιάζουν διαφορές κατά επίπεδο σπουδών οι οποίες όμως δεν αλλάζουν σημαντικά τη γενική εικόνα που περιγράφηκε στις προηγούμενες παραγράφους.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Στο κεφάλαιο αυτό αναφέρονται τα κυριότερα συμπεράσματα και διαπιστώσεις που έχουν προκύψει από τη μελέτη. Με βάση τα συμπεράσματα και τις διαπιστώσεις αυτές διατυπώνονται εισηγήσεις που αποσκοπούν στην όσο το δυνατό πιο ομαλή ένταξη των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας.

6.1. Βασικές διαπιστώσεις και συμπεράσματα

Οι νέοι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αποτελούν το πιο μορφωμένο μέρος του νεοεισερχόμενου στην αγορά εργασίας ανθρώπινου δυναμικού. Οι απόφοιτοι αυτοί αναμένεται να στελεχώσουν τις Κυπριακές επιχειρήσεις και να συμβάλουν ουσιαστικά στην αναβάθμιση των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα στον τομέα της τεχνολογίας, για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν με επιτυχία τον αυξανόμενο ανταγωνισμό.

Μέσα στο 1996 με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες υπολογίστηκε ότι θα αποφοιτούσαν 3.425 άτομα. Από αυτούς οι 2.007 φοίτησαν σε Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου και οι 1.418 σε Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του εξωτερικού. Δηλαδή, σε αντίθεση με προηγούμενα χρόνια η **πλειοψηφία των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης φοίτησαν σε Σχολές της Κύπρου** και όχι του εξωτερικού. Το γεγονός αυτό οφείλεται κυρίως στη λειτουργία του Πανεπιστημίου Κύπρου το οποίο είχε τους πρώτους απόφοιτους το 1996.

6.1.1. Διαπιστώσεις και συμπεράσματα για την κατάσταση σπουδών

- i. Παρόλο που η πλειοψηφία των αποφοίτων συμπληρώνουν τις σπουδές τους μέσα στα αναμενόμενα χρονικά πλαίσια εντούτοις **μικρό ποσοστό αποφοίτων (7%) καθυστερούν για τουλάχιστον ένα χρόνο να πάρουν το πτυχίο τους**. Το γεγονός αυτό είναι ενδεικτικό **πιθανών αδυναμιών μερίδας αποφοίτων να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των σπουδών τους**. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι συγκριτικά με τους

αποφοίτους προηγούμενων χρόνων παρουσιάζεται **ισχυρή τάση για σημαντική μείωση του ποσοστού των αποφοίτων που καθυστερούν να πάρουν το πτυχίο τους**. Η εξέλιξη αυτή μπορεί να αποδοθεί από τη μια στο γεγονός ότι στους απόφοιτους του 1996 περιλαμβάνονται και οι πρώτοι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου Κύπρου και από την άλλη σε πιθανή διαφοροποίηση του τρόπου λειτουργίας πανεπιστημίων του εξωτερικού σε σχέση με την παράταση των σπουδών.

- ii. Ένας στους τέσσερις αποφοίτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του 1996 **(25%) συνεχίζουν τις σπουδές τους σε ανώτερο επίπεδο** με στόχο την απόκτηση πρόσθετων προσόντων. Ο κυριότερος λόγος για συνέχιση ανώτερων σπουδών φαίνεται να είναι οι αυξημένες πιθανότητες για πιο γρήγορη εργοδότηση. Η μεγαλύτερη έφεση για περαιτέρω σπουδές εμφανίζεται μεταξύ των αποφοίτων των πανεπιστημίων του εξωτερικού και των αποφοίτων των Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Κύπρου (κυρίως του ΑΤΙ).
- iii. Από τους απόφοιτους Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εξωτερικού που συμπλήρωσαν τις σπουδές τους **ποσοστό 15% περίπου δεν είχαν επιστρέψει στην Κύπρο μέχρι την 30/9/98, δηλαδή περίπου δυο χρόνια μετά την αναμενόμενη αποφοίτηση τους**. Στην περίπτωση των αποφοίτων **Μεταπτυχιακού επιπέδου το ποσοστό παραμονής στο εξωτερικό** μετά τη συμπλήρωση των σπουδών είναι ακόμα μεγαλύτερο και φθάνει το **25%**.
- iv. Ο κυριότερος λόγος για μη επιστροφή στην Κύπρο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών ήταν η **εξασφάλιση εργασίας στο εξωτερικό (77,5%)**. Άλλοι λόγοι που αναφέρθηκαν ήταν η ετοιμασία για επιστροφή, η μη εύρεση εργασίας στην Κύπρο, η προετοιμασία για Μεταπτυχιακά και οικογενειακοί λόγοι. Σχεδόν όλοι οι απόφοιτοι Μεταπτυχιακού επιπέδου που δεν επέστρεψαν στην Κύπρο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους (93,3%) ανέφεραν ως κυριότερο λόγο την εύρεση εργασίας στο εξωτερικό.
- v. Οι περισσότεροι απόφοιτοι εξωτερικού που επέστρεψαν στην Κύπρο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους **(73,4%)**,

επέστρεψαν σε λιγότερο από ένα μήνα μετά την αποφοίτησή τους.

6.1.2. Διαπιστώσεις και συμπεράσματα για τους αποφοίτους που βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας

- i. Μόνο το **3,5%** των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας κατά την 30/9/97. Ένα χρόνο μετά (30/9/98) εμφανίστηκε οριακή αύξηση στο ποσοστό των αποφοίτων που βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας (αυξήθηκε στο **3,8%**).
- ii. Σημαντικά **ψηλότερο ποσοστό αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου** βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας την 30/9/97 (10,5%). Σε ότι αφορά τα άλλα επίπεδα σπουδών επισημαίνεται ότι το ποσοστό των αποφοίτων που δεν συμμετείχαν στην αγορά εργασίας **κυμάνθηκε από 1,2% μέχρι 5,9%**.
- iii. Ο κυριότερος λόγος για τον οποίο αριθμός αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας ήταν η **εύρεση προσωρινής εργασίας στο εξωτερικό**. Δεύτερος σε σπουδαιότητα λόγος ήταν η **προετοιμασία για περαιτέρω σπουδές**. Η εύρεση εργασίας στο εξωτερικό είτε προσωρινά ή μόνιμα αποτελούσε το μόνο λόγο για τον οποίο αριθμός αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου, που επέστρεψαν στην Κύπρο, βρίσκονταν εκτός αγοράς εργασίας. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την μη επιστροφή στην Κύπρο σημαντικού αριθμού αποφοίτων με Μεταπτυχιακά προσόντα, έχει ως αποτέλεσμα να **μην αξιοποιούνται άμεσα και στον επιθυμητό βαθμό προς όφελος της Κυπριακής οικονομίας οι γνώσεις σημαντικής μερίδας του πιο μορφωμένου μέρους του νέου ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου**.

6.1.3. Διαπιστώσεις και συμπεράσματα για τη συμμετοχή των αποφοίτων στην αγορά εργασίας

- i. Το ποσοστό συμμετοχής των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98

διατηρήθηκε σε ψηλό επίπεδο. Συγκεκριμένα, εντάχθηκε στην αγορά εργασίας κατά την 30/9/97 το **96,5%** των αποφοίτων και κατά την 30/9/98 το **96,2%**. Η συμμετοχή των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του 1996 στην αγορά εργασίας **διατηρήθηκε στο ίδιο ψηλό επίπεδο με εκείνη των αποφοίτων του 1990 και 1993.**

- ii. Το ποσοστό συμμετοχής στην αγορά εργασίας βρισκόταν σε πολύ ψηλό επίπεδο για όλα τα επίπεδα σπουδών με εξαίρεση τους απόφοιτους Μεταπτυχιακού επιπέδου. Στην περίπτωση αυτή το ποσοστό συμμετοχής κατά την 30/9/97 ήταν **89,5%**. Ωστόσο, σημειώνεται ότι οι απόφοιτοι Μεταπτυχιακού επιπέδου που δεν συμμετείχαν στην αγορά εργασίας της Κύπρου **εργάζονταν στο εξωτερικό.**

6.1.4. Διαπιστώσεις και συμπεράσματα για τους απόφοιτους που παρέμειναν άνεργοι

- i. Το ποσοστό ανεργίας των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ένα χρόνο μετά την αποφοίτησή τους (30/9/97) ήταν **16,1%** σε σύγκριση με **3,2%** για το σύνολο του **οικονομικά ενεργού πληθυσμού της Κύπρου το Σεπτέμβριο του 1997.** Η μεγάλη διαφορά που εμφανίστηκε είναι ενδεικτική της χαμηλότερης, σε σύγκριση με την προσφορά, ζήτησης για νέους και κατά συνέπεια άπειρους αποφοίτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.
- ii. Φαίνεται να παρουσιάζεται **αναστροφή της τάσης για αύξηση του ποσοστού ανεργίας των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.** Συγκεκριμένα το ποσοστό ανεργίας για τον πρώτο χρόνο μετά την αποφοίτηση αυξήθηκε από 17% για τους απόφοιτους του 1990 στο 23,5% για τους απόφοιτους του 1993 ενώ μειώθηκε σημαντικά (16,1%) για τους απόφοιτους του 1996. Παρόμοια εικόνα παρουσιάζεται και για το δεύτερο χρόνο μετά την αποφοίτηση.
- iii. Παρόλο που ένα χρόνο μετά (30/9/98) εμφανίστηκε σημαντική μείωση στο ποσοστό ανεργίας (**7,3%**) εντούτοις το ποσοστό αυτό συνέχισε να είναι ψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (**3,2%**). Το

γεγονός της καθυστερημένης εργοδότησης των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης θα πρέπει να προβληματίσει τους αρμόδιους φορείς για τη λήψη πρόσθετων μέτρων που θα επιταχύνουν την ομαλή ένταξη των νέων αποφοίτων στην αγορά εργασίας.

- iv. Το ποσοστό ανεργίας μεταξύ των νέων αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου ήταν **πολύ χαμηλότερο** από το αντίστοιχο ποσοστό για τους αποφοίτους Πανεπιστημίων του εξωτερικού τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει **ευκολότερη εργοδότηση των αποφοίτων του Πανεπιστημίου Κύπρου, σημαντικό ποσοστό των οποίων εξασφαλίζουν αμέσως εργασία ως δάσκαλοι Δημοτικής Εκπαίδευσης.**

6.1.5. Διαπιστώσεις και συμπεράσματα για το ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων

- i. Το **83,9%** των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του 1996 που βρίσκονταν στην αγορά εργασίας την 30/9/97 **απασχολούνταν** είτε ως εργοδοτούμενοι ή ως αυτοεργοδοτούμενοι. Το αντίστοιχο **ποσοστό απασχόλησης κατά την 30/9/98 ήταν 92,7%**.
- ii. Το ποσοστό απασχόλησης των αποφοίτων με **Μεταπτυχιακά προσόντα είναι ψηλότερο από τα αντίστοιχα ποσοστά για τους απόφοιτους των άλλων επιπέδων σπουδών του εξωτερικού.** Φαίνεται ότι η απόκτηση πρόσθετων ακαδημαϊκών προσόντων βελτιώνει τις πιθανότητες για εξεύρεση εργασίας.
- iii. Σε ότι αφορά τους απόφοιτους Κύπρου επισημαίνεται ότι το **ψηλότερο ποσοστό απασχόλησης εμφανίζεται για τους απόφοιτους του Πανεπιστημίου Κύπρου.** Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι οι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου Κύπρου στον κλάδο σπουδών “Επιστήμες της Αγωγής”, που αποτελούσαν σημαντικό μέρος των αποφοίτων, εξασφαλίζουν αμέσως εργασία ως δάσκαλοι Σχολών Στοιχειώδους Εκπαίδευσης.

- iv. Το ποσοστό αυτοεργοδότησης μεταξύ των αποφοίτων με Μεταπτυχιακά προσόντα κατά την 30/9/98 (14%) ήταν πολύ ψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο των αποφοίτων (6%). Φαίνεται ότι σημαντικό ποσοστό αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου δημιουργούν δικές τους επιχειρήσεις με στόχο την όσο το δυνατό καλύτερη αξιοποίηση των εξειδικευμένων γνώσεων που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

6.1.6. Διαπιστώσεις και συμπεράσματα για τις επαγγελματικές επιλογές των αποφοίτων

- i. Οι περισσότεροι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης απασχολούνταν σε επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των “Πτυχιούχων”. Τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98 το 45% των αποφοίτων εργάζονταν σε επαγγέλματα της πιο πάνω επαγγελματικής κατηγορίας. Δεύτερη σε σειρά προτίμησης επαγγελματική κατηγορία ήταν εκείνη των “Γραφέων” σε επαγγέλματα της οποίας απασχολούνταν το 24% των αποφοίτων τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98.
- ii. Το ποσοστό των αποφοίτων με Μεταπτυχιακά προσόντα που εργάζονταν ως “Διευθυντές” την 30/9/97 (28%) ήταν πολύ ψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο των αποφοίτων (7%). Φαίνεται ότι οι επιχειρήσεις προτιμούν να εργοδοτούν σε διευθυντικές θέσεις άτομα με Μεταπτυχιακά προσόντα που έχουν ψηλότερου επιπέδου και πιο εξειδικευμένες γνώσεις. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι μικρό ποσοστό αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου (7% την 30/9/97 και 10% την 30/9/98) εργάζονταν ως “Τεχνικοί βοηθοί”, δηλαδή σε επαγγέλματα που δεν ανταποκρίνονται στα ακαδημαϊκά τους προσόντα.
- iii. Στην περίπτωση των αποφοίτων Πανεπιστημίων εξωτερικού ψηλότερο, από το σύνολο, ποσοστό αποφοίτων (16%) κατείχαν την 30/9/97 διευθυντικές θέσεις. Ένα χρόνο μετά (30/9/98) το ποσοστό των αποφοίτων που εργάζονταν ως “Διευθυντές” αυξήθηκε σε 22%. Η αύξηση αυτή αποδίδεται

στο γεγονός ότι **σημαντικό ποσοστό αποφοίτων Πανεπιστημίων εξωτερικού** που εξασφαλίζουν για πρώτη φορά εργασία μεταξύ 30/9/97 και 30/9/98 είναι απόφοιτοι που συνέχισαν και συμπλήρωσαν τις σπουδές τους σε ανώτερο (Μεταπτυχιακό) επίπεδο. Το **πρόβλημα της ετεροαπασχόλησης** εμφανίζεται και για τους απόφοιτους αυτούς αφού περίπου το **10%** εργάζονταν σε επαγγέλματα που δεν είχαν σχέση με τις σπουδές τους.

- iv. Παρόλο που η πλειοψηφία των αποφοίτων Πανεπιστημίου Κύπρου (77%) εργάζονταν σε επαγγέλματα της ευρύτερης επαγγελματικής κατηγορίας των “Πτυχιούχων” εντούτοις **σημαντικό ποσοστό (22%) απασχολούνταν σε επαγγέλματα που δεν είχαν σχέση με την εκπαίδευσή τους**. Φαίνεται ότι σημαντικό μέρος των αποφοίτων αυτών **δεν μπόρεσαν να εξασφαλίσουν εργασία σχετική με τα ακαδημαϊκά τους προσόντα**.
- v. Το **πρόβλημα της ετεροαπασχόλησης**, στην περίπτωση των αποφοίτων ανωτέρου μη πανεπιστημιακού επιπέδου τόσο της Κύπρου όσο και του εξωτερικού, **δεν παρουσιάζεται στον ίδιο βαθμό όπως στην περίπτωση των αποφοίτων ψηλότερων επιπέδων σπουδών**. Αυτό οφείλεται από τη μια στους **πολλούς και διαφορετικούς κλάδους σπουδών** που προσφέρονται και από την άλλη στο γεγονός ότι σημαντικό ποσοστό αποφοίτων του επιπέδου αυτού συνέχισαν και συμπλήρωσαν τις σπουδές τους σε **ανώτερο επίπεδο (πτυχιακό)** και έτσι ήταν σε θέση να εξασφαλίσουν εργασία σε επαγγέλματα της επαγγελματικής κατηγορίας των “Πτυχιούχων”.

6.1.7. Διαπιστώσεις και συμπεράσματα για τις τομεακές επιλογές των αποφοίτων

- i. Το **91%** των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εργάζονταν ένα περίπου χρόνο μετά την αποφοίτησή τους (30/9/97) σε επιχειρήσεις του **ευρύτερου Τριτογενή τομέα των Υπηρεσιών**. Μόνο **8%** των αποφοίτων απασχολούνταν σε επιχειρήσεις του **Δευτερογενή τομέα, δηλαδή της Μεταποίησης, των Κατασκευών και του Ηλεκτρισμού**.

Τέλος, ελάχιστοι απόφοιτοι (**1%**) εργάζονταν στον **Πρωτογενή τομέα (Γεωργία και Μεταλλεία/Λατομεία)**.

- ii. Οι τομεακές επιλογές των αποφοίτων κατά επίπεδο σπουδών **δεν διαφέρουν σημαντικά** από τις τομεακές επιλογές του συνόλου των αποφοίτων. Ωστόσο, σημειώνεται ότι σημαντικό ποσοστό (19%) αποφοίτων Πανεπιστημίων εξωτερικού εργάζονταν την 30/9/97 σε επιχειρήσεις του Δευτερογενή τομέα και ότι σχεδόν όλοι (99%) οι απόφοιτοι του Πανεπιστημίου Κύπρου απασχολούνταν σε επιχειρήσεις του Τριτογενή τομέα.
- iii. **Το μεγαλύτερο ποσοστό (24%) των αποφοίτων** εργάζονταν κατά την 30/9/97 στον τομέα της **“Εκπαίδευσης”**. Επίσης, σημαντικό ποσοστό εργάζονταν στους τομείς των **“Μεταφορών και Επικοινωνιών” (16%)** και **“Εμπορίου” (16%)**. Σημειώνεται το **πολύ χαμηλό ποσοστό** αποφοίτων που εργάζονταν σε επιχειρήσεις της **Μεταποίησης (3%)**, γεγονός ενδεικτικό της χαμηλής ζήτησης για επιστημονικό προσωπικό από βιομηχανικές επιχειρήσεις.
- iv. Η μεγάλη πλειοψηφία (**69%**) των αποφοίτων του **Πανεπιστημίου Κύπρου** εξασφάλισε εργασία την 30/9/97 στον τομέα της **“Εκπαίδευσης”**. Σημειώνεται, ότι μεγάλος αριθμός αποφοίτων Πανεπιστημίου Κύπρου συμπλήρωσαν τις σπουδές τους στον κλάδο σπουδών **“Επιστήμες της Αγωγής”**, οι απόφοιτοι του οποίου εκπαιδεύονται για να εργαστούν ως δάσκαλοι Δημοτικής Εκπαίδευσης.

6.1.8. Διαπιστώσεις και συμπεράσματα για τις απολαβές των αποφοίτων και το βαθμό ικανοποίησης από την εργασία τους

- i. Ο **μέσος όρος μηνιαίων απολαβών** των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ήταν κατά την 30/9/97 **γύρω στις £442**. Ένα χρόνο μετά (**30/9/98**) παρουσιάστηκε αύξηση της τάξης του **9,5%** και έτσι ο μέσος όρος μηνιαίων απολαβών των αποφοίτων ήταν **£484**.

- ii. **Όσο πιο ψηλό είναι το επίπεδο σπουδών τόσο πιο ψηλές είναι και οι απολαβές.** Έτσι, ενώ ο μέσος όρος μηνιαίων απολαβών των αποφοίτων **Μεταπτυχιακού επιπέδου** ήταν την 30/9/97 **£649** ο αντίστοιχος μέσος όρος για τους απόφοιτους **Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (Ανώτερο Κύπρου – Ιδιωτικές Σχολές)** ήταν **£348**. Επίσης, τις ψηλότερες απολαβές είχαν όσοι απόφοιτοι εργάζονταν ως **“Διευθυντές”** τόσο την 30/9/97 (**£507**) όσο και την 30/9/98 (**£562**), ενώ τις χαμηλότερες όσοι απόφοιτοι εργάζονταν την 30/9/97 ως **“Υπάλληλοι Υπηρεσιών και Πωλητές”** (**£337**) και όσοι απόφοιτοι εργάζονταν την 30/9/98 ως **“Γραφείς”** (**£379**).
- iii. **Διαπιστώθηκε ανισομισθία σε βάρος των γυναικών αποφοίτων τόσο κατά την 30/9/97 όσο και κατά την 30/9/98.** Η μισθολογική διαφορά σε βάρος των γυναικών αποφοίτων ήταν **24% κατά την 30/9/97** και **26,5% κατά την 30/9/98**. Η μεγαλύτερη ανισομισθία εμφανίσθηκε για τις γυναίκες απόφοιτους που εργάζονταν σε γραφειακά επαγγέλματα ενώ η μικρότερη για όσες εργάζονταν ως **“Πτυχιούχοι”**.
- iv. **Η πλειοψηφία των αποφοίτων ήταν πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένοι από την εργασία τους.** Το **37%** των αποφοίτων δήλωσαν ότι ήταν **παρά πολύ ικανοποιημένοι** και το **31%** ότι ήταν **πολύ ικανοποιημένοι**. Περισσότερο ικανοποιημένοι από την εργασία τους ήταν οι απόφοιτοι **Μεταπτυχιακού επιπέδου**. Αυτό αποδίδεται από τη μια στο ότι σημαντικό ποσοστό των αποφοίτων αυτών κατείχαν **διευθυντικές θέσεις** και από την άλλη στο γεγονός ότι ο μέσος όρος μηνιαίων απολαβών τους ήταν ψηλότερος από τον αντίστοιχο μέσο όρο για τα άλλα επίπεδα σπουδών. Γενικά **όσο πιο ψηλό είναι το επίπεδο σπουδών των αποφοίτων τόσο πιο πολύ ικανοποιημένοι ήταν με την εργασία τους.**
- v. **Οι απόφοιτοι που εργάζονταν σε διάφορες διευθυντικές θέσεις ήταν με διαφορά οι περισσότερο ικανοποιημένοι με την εργασία τους απόφοιτοι.** Αυτό οφείλεται σε διάφορους παράγοντες που έχουν σχέση με τα καθήκοντα και τις

αρμοδιότητες, τους όρους και συνθήκες εργασίας και τις απολαβές των διευθυντικών στελεχών.

- vi. **Το 19% των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που εργάζονταν την 30/9/98 ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα. Η επιθυμία για αλλαγή επαγγέλματος διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το επίπεδο σπουδών με τους απόφοιτους Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου να θέλουν σε μεγαλύτερο βαθμό (23%) από τους απόφοιτους των άλλων επιπέδων σπουδών να αλλάξουν επάγγελμα. Όσο πιο μεγάλος είναι ο βαθμός ικανοποίησης από την εργασία τόσο πιο χαμηλή είναι η επιθυμία για αλλαγή επαγγέλματος. Τέλος, τη μεγαλύτερη επιθυμία για αλλαγή επαγγέλματος εξέφρασαν όσοι απόφοιτοι εργάζονταν ως “Υπάλληλοι Υπηρεσιών και Πωλητές” και τη μικρότερη όσοι εργάζονταν ως “Πτυχιούχοι”.**
- vii. **Κύριες προτιμήσεις των αποφοίτων που ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα ήταν τα επαγγέλματα των Πτυχιούχων και των Τεχνικών βοηθών. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι γύρω στο 20% των αποφοίτων δεν ανέφεραν σε ποιο επάγγελμα θα ήθελαν να εργαστούν.**
- viii. **Ο κυριότερος λόγος για τον οποίο θα ήθελαν οι απόφοιτοι να αλλάξουν επάγγελμα είναι το γεγονός ότι απασχολούνταν σε εργασία άσχετη με τον κλάδο σπουδών τους. Άλλοι σημαντικοί λόγοι είναι ο μη ικανοποιητικός μισθός και το μη ικανοποιητικό ωράριο. Οι λόγοι για αλλαγή επαγγέλματος διαφέρουν ανάλογα με το επίπεδο σπουδών και την επαγγελματική κατηγορία στην οποία εργάζονταν οι απόφοιτοι την 30/9/98.**

6.1.9. Διαπιστώσεις και συμπεράσματα για την πρώτη εργασία των αποφοίτων

- i. **Οι περισσότεροι απόφοιτοι (40%) εξασφάλισαν εργασία σε λιγότερο από ένα μήνα μετά την αποφοίτηση ή/και επιστροφή στην Κύπρο. Σοβαρό πρόβλημα εργοδότησης φαίνεται να έχουν αντιμετωπίσει το 10% των αποφοίτων αφού τα άτομα αυτά παρέμειναν άνεργοι για περισσότερο**

από ένα χρόνο μέχρι να εξασφαλίσουν την πρώτη τους εργασία. Όσο πιο ψηλό είναι το επίπεδο σπουδών τόσο πιο λίγα προβλήματα εργοδότησης αντιμετωπίζουν οι απόφοιτοι.

- ii. **Οι περισσότεροι απόφοιτοι (42%) πληροφορήθηκαν για την πρώτη τους εργασία από γνωστούς και συγγενείς.** Επίσης, σημαντικό ποσοστό (27%) έμαθαν για την πρώτη τους εργασία **διαβάζοντας αγγελία στον τύπο.**
- iii. **Οι γνωστοί και συγγενείς** αποτέλεσαν την κυριότερη πηγή πληροφόρησης για την πρώτη εργασία των αποφοίτων για όλα τα επίπεδα σπουδών **με εξαίρεση τους αποφοίτους του Πανεπιστημίου Κύπρου.** Στην περίπτωση των αποφοίτων αυτών η κυριότερη πηγή πληροφόρησης ήταν το **Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.**

6.1.10. Διαπιστώσεις και συμπεράσματα για τη συμβολή των γνώσεων που απέκτησαν οι απόφοιτοι κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στην εκτέλεση της εργασίας

- i. **Η πλειοψηφία των αποφοίτων (54%) εκτιμούν ότι οι γνώσεις που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους δεν αξιοποιούνται σε μεγάλο βαθμό στην εκτέλεση της εργασίας τους.** Το μικρό μέγεθος της Κυπριακής οικονομίας που δεν επιτρέπει την απασχόληση εξειδικευμένων επιστημόνων και η απασχόληση αποφοίτων σε επαγγέλματα άσχετα με τον κλάδο σπουδών φέρεται να είναι οι κυριότεροι λόγοι για την εκτίμηση αυτή.
- ii. **Ο βαθμός αξιοποίησης των γνώσεων στην εκτέλεση της εργασίας διαφέρει σημαντικά ανάλογα με το επίπεδο σπουδών.** Το 70% των αποφοίτων ανωτέρου, μη πανεπιστημιακού επιπέδου, εξωτερικού ανέφεραν ότι οι γνώσεις που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους αξιοποιήθηκαν πολύ ή πάρα πολύ στην εκτέλεση της εργασίας τους. Αντίθετα, το 62% των αποφοίτων Πανεπιστημίων εξωτερικού δήλωσαν ότι οι γνώσεις τους αξιοποιήθηκαν είτε μέτρια (30%), είτε λίγο (22%) είτε καθόλου (10%).

- iii. **Οι ακαδημαϊκές γνώσεις που οι απόφοιτοι χρησιμοποίησαν στην εκτέλεση της εργασίας τους θεωρήθηκε από την πλειοψηφία των αποφοίτων (62%) ότι ήταν είτε πολύ ή πάρα πολύ βοηθητικές.** Παρόλο, που δεν αξιοποιούνται σε μεγάλο βαθμό οι γνώσεις των αποφοίτων στην εκτέλεση της εργασίας τους εντούτοις εκείνες που χρησιμοποιούνται θεωρούνται ως πολύ βοηθητικές.
- iv. Ο βαθμός βοήθειας των γνώσεων στην εκτέλεση της εργασίας είναι ψηλότερος στην περίπτωση των αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου, ανωτέρου επιπέδου εξωτερικού και ανωτέρου επιπέδου Κύπρου – δημόσιες σχολές.

6.1.11. Διαπιστώσεις και συμπεράσματα για τη συμμετοχή αποφοίτων σε προγράμματα κατάρτισης

- i. **Το ποσοστό συμμετοχής των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης του 1996 σε προγράμματα κατάρτισης μέχρι την 30/9/98 βρισκόταν σε χαμηλό επίπεδο.** Μόνο το 22% των αποφοίτων που είχαν μέχρι την 30/9/98 ενταχθεί στην αγορά εργασίας, συμμετείχαν σε τουλάχιστον ένα πρόγραμμα κατάρτισης.
- ii. Το ψηλότερο ποσοστό συμμετοχής σε δραστηριότητες κατάρτισης εμφανίστηκε στην περίπτωση των **αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου** όπου περισσότεροι από τους μισούς απόφοιτους (**51%**) συμμετείχαν σε προγράμματα κατάρτισης. Αυτό ίσως αποτελεί ένδειξη ότι οι απόφοιτοι με Μεταπτυχιακά προσόντα αποδίδουν μεγαλύτερη σημασία στην κατάρτιση.
- iii. **Τα προγράμματα κατάρτισης που κάλυπταν θέματα σχετικά με την “Τεχνολογία” συγκέντρωσαν τη συμμετοχή των περισσότερων (43%) αποφοίτων που συμμετείχαν σε δραστηριότητες κατάρτισης.** Επίσης, το 30% των αποφοίτων παρακολούθησαν προγράμματα που αφορούσαν εξειδικευμένα θέματα για το συγκεκριμένο επάγγελμα στο οποίο εργάζονταν.
- iv. **Τον περισσότερο χρόνο για κατάρτιση αφιέρωσαν οι απόφοιτοι πανεπιστημίων του εξωτερικού αφού ο μέσος**

όρος διάρκειας των προγραμμάτων κατάρτισης στα οποία έλαβαν μέρος ήταν 82 ώρες. Αντίθετα, το λιγότερο χρόνο αφιέρωσαν οι απόφοιτοι Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (32 ώρες) και Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου (33 ώρες). Τέλος αξίζει να σημειωθεί ο λίγος σχετικά χρόνος που διέθεσαν οι απόφοιτοι Μεταπτυχιακού επιπέδου για την παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης (36 ώρες).

- v. **Η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων (87,8%) που παρακολούθησαν προγράμματα κατάρτισης, ανέφεραν ότι δεν βοηθήθηκαν καθόλου στην εύρεση εργασίας από τη συμμετοχή τους σε αυτά.** Επίσης, το 9,2% των αποφοίτων ανέφεραν ότι βοηθήθηκαν λίγο, το 0,7% ότι βοηθήθηκαν μέτρια και το 2,3% ότι βοηθήθηκαν πολύ. Αξίζει να σημειωθεί ότι κανένας απόφοιτος δεν ανέφερε ότι βοηθήθηκε πάρα πολύ παρόλο που οι απόφοιτοι είχαν και αυτή την επιλογή.
- vi. **Η πλειοψηφία των αποφοίτων (55,6%) πιστεύουν ότι βοηθήθηκαν πολύ (27,5%) ή πάρα πολύ (28,1%) στην εκτέλεση της εργασίας τους από τη συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης.** Η εκτίμηση αυτή είναι τελείως αντίθετη από την εκτίμηση που είχαν οι απόφοιτοι για τη συμβολή της κατάρτισης στην εύρεση εργασίας. Φαίνεται ότι πρωταρχική επιδίωξη των αποφοίτων είναι η εύρεση εργασίας και μετά η συμμετοχή, αν κριθεί αναγκαίο, σε προγράμματα κατάρτισης.
- vii. **Το 74% των αποφοίτων που εργάζονταν την 30/9/98 ανέφεραν ότι θα ήθελαν να παρακολουθήσουν προγράμματα που θα ήταν χρήσιμα στην εκτέλεση της εργασίας τους.** Φαίνεται ότι η μεγάλη πλειοψηφία των εργαζομένων αποφοίτων, με την απόκτηση εργασιακής πείρας, έχουν συνειδητοποιήσει τη σημασία της κατάρτισης για την καλύτερη εκτέλεση της εργασίας τους.
- viii. **Η επιθυμία για παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης που θα ήταν χρήσιμα για εκτέλεση της εργασίας εμφανίζεται εντονότερη μεταξύ των εργαζομένων αποφοίτων με Μεταπτυχιακά προσόντα.** Αντίθετα, το

χαμηλότερο ενδιαφέρον παρουσιάζεται στην περίπτωση των αποφοίτων Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου.

- ix. **Ποσοστό 59% των αποφοίτων που ήταν άνεργοι την 30/9/98 ανέφεραν ότι θα ήθελαν να παρακολουθήσουν προγράμματα κατάρτισης που θα τους βοηθούσαν στην εύρεση εργασίας.** Η μεγαλύτερη επιθυμία για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης εμφανίζεται μεταξύ των αποφοίτων με **Μεταπτυχιακά προσόντα (100%)**. Ψηλό ενδιαφέρον για παρακολούθηση προγραμμάτων κατάρτισης εμφανίστηκε και μεταξύ των ανέργων αποφοίτων Δημοσίων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (**84%**). Αντίθετα, η επιθυμία των ανέργων αποφοίτων ανωτέρου επιπέδου εξωτερικού για συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης βρίσκεται σε πολύ χαμηλό επίπεδο (**25%**).
- x. **Το μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων (35%) ανέφεραν ότι θα ήθελαν να παρακολουθήσουν προγράμματα κατάρτισης σχετικά με την “Τεχνολογία” για να είναι προφανώς ενήμεροι για τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις, και ιδιαίτερα εκείνες που αφορούν τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Επίσης, σημαντικό ποσοστό αποφοίτων (23%) θα ήθελαν να παρακολουθήσουν εξειδικευμένα θέματα που έχουν άμεση σχέση με το επάγγελμα στο οποίο εργάζονταν με στόχο την καλύτερη εκτέλεση της εργασίας τους.**

6.2. Εισηγήσεις και απόψεις

Στο υποκεφάλαιο αυτό διατυπώνονται εισηγήσεις που στοχεύουν στην όσο το δυνατό πιο ομαλή ένταξη των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας. Ταυτόχρονα επιδιώκεται η αντιμετώπιση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν από την μελέτη και αποτελούν τροχοπέδη στην ομαλή ένταξη των αποφοίτων στην αγορά εργασίας. Τέτοια προβλήματα είναι το ψηλό ποσοστό ανεργίας ιδιαίτερα για τον πρώτο χρόνο μετά την ένταξη στην αγορά εργασίας, η απασχόληση των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε επαγγέλματα άσχετα με την εκπαίδευσή τους (ετεροαπασχόληση), η μη επιστροφή στην Κύπρο

σημαντικού ποσοστού αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου και η χαμηλή συμμετοχή σε δραστηριότητες κατάρτισης.

Λόγω του σοβαρού ανεργιακού προβλήματος, που παρουσιάζεται ιδιαίτερα έντονο μεταξύ των νέων, ανεξάρτητα από το μορφωτικό τους επίπεδο, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει υιοθετήσει τα τελευταία χρόνια σειρά μέτρων που συνοδεύονται από τις ανάλογες χρηματοδοτήσεις για να βοηθήσουν τους νέους να ενταχθούν ομαλά στην αγορά εργασίας.

Με δεδομένο τον Ευρωπαϊκό προσανατολισμό της Κύπρου, η προσέγγιση που αναμένεται να ακολουθηθεί για την ομαλότερη ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κύπρου, θα πρέπει να είναι εναρμονισμένη με αυτή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι εισηγήσεις περιλαμβάνουν μέτρα και δραστηριότητες που αναμένεται να προωθηθούν από την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού και άλλες αρμόδιες υπηρεσίες, αλλά και γενικές κατευθύνσεις ενεργειών. Κατά τη διαμόρφωση των εισηγήσεων λήφθηκαν υπόψη τα μέτρα που ήδη λαμβάνονται για την ομαλή ένταξη των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας της Κύπρου.

6.2.1. Ενίσχυση των προγραμμάτων ένταξης των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας

Τα προγράμματα ένταξης των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας που εφαρμόζονται είτε από την Αρχή είτε από άλλους φορείς στοχεύουν στον εφοδιασμό των νέων αποφοίτων με γνώσεις και δεξιότητες που θα διευκολύνουν την ένταξη τους στην αγορά εργασίας.

Για να είναι πιο αποτελεσματικά τα προγράμματα αυτά προτείνεται όπως εξετασθεί το ενδεχόμενο ενίσχυσης τους με τον εμπλουτισμό με θέματα που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της οικονομίας. Τέτοια θέματα είναι η χρηματοοικονομική ανάλυση, η ανάλυση επενδύσεων, και η αξιοποίηση της νέας τεχνολογίας με ιδιαίτερη έμφαση στην πληροφορική.

6.2.2. Ενίσχυση της αυτοεργοδότησης των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Από το 1983 εφαρμόζεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σχέδιο αυτοεργοδότησης αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Μέσω του σχεδίου αυτού προσφέρονται δάνεια με ευνοϊκούς όρους, για συγκεκριμένα σχέδια που προτείνουν οι ίδιοι οι ενδιαφερόμενοι.

Προτείνεται η εξέταση του ενδεχόμενου για αναθεώρηση του σχεδίου έτσι που να παρέχεται η δυνατότητα για συμμετοχή περισσότερων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

6.2.3. Ενθάρρυνση νέων αποφοίτων για απόκτηση Μεταπτυχιακών προσόντων

Διαπιστώθηκε ότι οι απόφοιτοι Μεταπτυχιακού επιπέδου εξασφαλίζουν ευκολότερα εργασία από τους απόφοιτους των άλλων επιπέδων σπουδών. Σημαντικό ποσοστό των αποφοίτων αυτών απασχολούνται σε διευθυντικές θέσεις και οι απολαβές τους είναι πολύ ψηλότερες από τις απολαβές των άλλων αποφοίτων. Για ομαλότερη λοιπόν ένταξη των νέων αποφοίτων στην αγορά εργασίας προτείνεται να εξετασθεί η δυνατότητα παροχής κινήτρων σε νέους αποφοίτους για συνέχιση των σπουδών τους και απόκτηση Μεταπτυχιακών προσόντων.

Τέτοια κίνητρα μπορεί να είναι η αύξηση του αριθμού των υποτροφιών για Μεταπτυχιακές σπουδές, η επέκταση των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου και η επιχορήγηση/χρηματοδότηση νέων αποφοίτων για παρακολούθηση Μεταπτυχιακών σπουδών σε ειδικεύσεις για τις οποίες υπάρχει ανάγκη.

6.2.4. Αύξηση ποσοστού αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης που απασχολούνται στον τομέα της Μεταποίησης

Με βάση τα στοιχεία της έρευνας έχει διαπιστωθεί ότι πολύ λίγοι νέοι απόφοιτοι Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης εργάζονται σε επιχειρήσεις του τομέα της Μεταποίησης. Το γεγονός αυτό προκαλεί

προβλήματα στελέχωσης των επιχειρήσεων αυτών με προσοντούχο προσωπικό.

Για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα αυτό προτείνεται όπως εξετασθεί το ενδεχόμενο λειτουργίας ειδικεύσεων στα πλαίσια του “Σχεδίου Στελέχωσης Επιχειρήσεων μέσω της αξιοποίησης ανέργων αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης” που να αφορούν αποκλειστικά επιχειρήσεις του τομέα της Μεταποίησης. Εφαρμογή του μέτρου αυτού αναμένεται να αποτελέσει κίνητρο για εργοδότηση νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε επιχειρήσεις του τομέα της Μεταποίησης. Το θέμα αυτό να μελετηθεί σε συνεργασία με τις εργοδοτικές και συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Παράλληλα θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για στήριξη του τομέα της Μεταποίησης έτσι που να βελτιωθούν οι προοπτικές απασχόλησης αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης από βιομηχανικές επιχειρήσεις.

6.2.5. Ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ Πανεπιστημίου Κύπρου και επιχειρήσεων για εργοδότηση νέων αποφοίτων

Στις διάφορες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προωθείται η ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ Πανεπιστημίων και επιχειρήσεων ιδιαίτερα σε σχέση με ερευνητικά προγράμματα σε θέματα τεχνολογίας.

Προτείνεται λοιπόν, όπως νέοι άνεργοι απόφοιτοι Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αναλάβουν κάτω από την εποπτεία και καθοδήγηση έμπειρων ακαδημαϊκών του Πανεπιστημίου Κύπρου, την εκτέλεση σε επιχειρήσεις ερευνητικών προγραμμάτων κυρίως σε θέματα νέας τεχνολογίας.

6.2.6. Καλύτερη αξιοποίηση αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου

Από τη μελέτη διαπιστώθηκε ότι σημαντικό ποσοστό αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου δεν επιστρέφουν στην Κύπρο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους, αναφέροντας ως κυριότερο λόγο την εύρεση εργασίας στο εξωτερικό. Επίσης, οι περισσότεροι απόφοιτοι

ανέφεραν ότι δεν αξιοποιούνται σε μεγάλο βαθμό οι γνώσεις που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στην εκτέλεση της εργασίας τους.

Για την καλύτερη αξιοποίηση των νέων αποφοίτων Μεταπτυχιακού επιπέδου προτείνεται η λήψη διαφόρων μέτρων. Τέτοια μέτρα είναι:

- Να εξετασθεί η δυνατότητα παροχής κινήτρων σε επιχειρήσεις για τη διεξαγωγή ερευνητικών προγραμμάτων ιδιαίτερα σε θέματα νέας τεχνολογίας καθώς και παροχή κινήτρων για τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων που να ασχολούνται με την έρευνα σε θέματα τεχνολογίας. Με τον τρόπο αυτό θα δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας για απόφοιτους Μεταπτυχιακού επιπέδου, στις οποίες θα μπορούν να εφαρμόσουν στην πράξη τις γνώσεις που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Επίσης αναμένεται να ωφεληθούν και οι επιχειρήσεις αφού θα βελτιωθεί η ποιότητα των προϊόντων που παράγουν.
- Επέκταση της λειτουργίας τόσο του Πανεπιστημίου Κύπρου όσο και των Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με την προσφορά εκπαίδευσης σε νέες ειδικεύσεις. Ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο αναμένεται να διαδραματίσει η ανάπτυξη των Μεταπτυχιακών σπουδών στην Κύπρο καθώς και η αναβάθμιση του Ανώτερου Τεχνολογικού Ινστιτούτου Κύπρου σε Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο.

6.2.7. Αύξηση της συμμετοχής των αποφοίτων σε προγράμματα κατάρτισης

Από τη μελέτη έχει διαπιστωθεί ότι το ποσοστό συμμετοχής των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης σε προγράμματα κατάρτισης είναι χαμηλό. Ωστόσο, φαίνεται να υπάρχει πολύ μεγαλύτερο ενδιαφέρον για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης, ιδιαίτερα μεταξύ των αποφοίτων που εργάζονται και εκείνων που έχουν Μεταπτυχιακά προσόντα. Τα προγράμματα κατάρτισης για τα οποία επέδειξαν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον οι απόφοιτοι αφορούν κυρίως το θεματικό τομέα της Τεχνολογίας.

Προτείνεται λοιπόν η διοργάνωση προγραμμάτων κατάρτισης που να απευθύνονται στους νέους απόφοιτους Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και να αφορούν την Τεχνολογία, ιδιαίτερα τη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Τα προγράμματα αυτά, ιδιαίτερα εκείνα που αφορούν συγκεκριμένα επαγγέλματα, θα ήταν χρήσιμο να είναι ενδοεπιχειρησιακής μορφής έτσι που να διασφαλίζεται η συνέχιση της απασχόλησης των νέων αποφοίτων αλλά και η ικανοποίηση των εξειδικευμένων αναγκών των επιχειρήσεων.

Η προγραμματισμένη ενημέρωση των νέων αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης αλλά και των επιχειρήσεων για τα προγράμματα κατάρτισης που προσφέρονται μέσω των διαφόρων σχεδίων της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού αναμένεται ότι θα συμβάλλει ουσιαστικά στην αύξηση της συμμετοχής των αποφοίτων σε δραστηριότητες κατάρτισης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1
ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.1
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΟΥ
ΚΑΛΥΦΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΑΝΔΡΑΣ		ΓΥΝΑΙΚΑ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	56	71	23	29	79	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	78	61	49	39	127	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	11	11	92	89	103	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	43	55	35	45	78	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	58	61	37	39	95	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	30	24	95	76	125	100
ΣΥΝΟΛΟ	276	45	331	55	607	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΠΟΥ ΚΑΛΥΦΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΡΧΙΑ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΠΑΡΧΙΑ					
	Λ/ΣΙΑ (%)	Λ/ΣΟΣ (%)	Λ/ΚΑ (%)	Λ/ΣΤΟΣ (%)	Π/ΦΟΣ (%)	Σ/ΛΟ (%)
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	60	23	11	1	5	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	47	21	15	6	11	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	52	18	14	4	12	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	32	39	17	5	7	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	57	23	13	0	7	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	57	24	13	5	1	100
ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΠΟΦ.	51	24	14	4	7	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.3
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΟΥ
ΚΑΛΥΦΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΑΣΤΙΚΗ		ΑΓΡΟΤΙΚΗ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	73	92	6	8	79	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	105	83	22	17	127	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	76	74	27	26	103	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	67	86	11	14	78	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	60	63	35	37	95	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	79	63	46	37	125	100
ΣΥΝΟΛΟ	460	76	147	24	607	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.4
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΟΥ
ΚΑΛΥΦΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑ
ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

ΧΩΡΑ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΑΝΔΡΑΣ		ΓΥΝΑΙΚΑ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%	ΑΡ.	%
ΚΥΠΡΟΣ	99	36	224	68	323	53
ΕΛΛΑΔΑ	32	11	41	12	73	12
ΑΓΓΛΙΑ	66	24	38	11	104	17
ΗΠΑ	57	21	22	7	79	13
ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ	22	8	6	2	28	5
ΣΥΝΟΛΟ	276	100	331	100	607	100

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2
ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΩΝ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΝ 30/9/97
ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΣΠΟΥΔΕΣ		ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟ		ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ		ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΕ ΨΗΛΟΤΕΡΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		ΔΙΑΚΟΠΗ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	129	63,3	36	17,7	--	--	33	16,5	5	2,5	203	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	493	47,3	164	15,7	33	3,1	345	33,1	8	0,8	1.043	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	330	80,6	--	--	4	1,0	76	18,4	--	--	410	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	88	51,3	29	16,7	11	6,4	35	20,5	9	5,1	172	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	206	67,4	--	--	--	--	100	32,6	--	--	306	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	1.002	77,6	--	--	10	0,8	279	21,6	--	--	1.291	100
ΣΥΝΟΛΟ	2.248	65,6	229	6,7	58	1,7	868	25,3	22	0,7	3.425	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΝ 30/9/98
ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΣΠΟΥΔΕΣ		ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟ		ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ		ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΕ ΨΗΛΟΤΕΡΟ ΕΠΙΠΕΔΟ		ΔΙΑΚΟΠΗ ΣΠΟΥΔΩΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	154	75,9	18	8,9	--	--	26	12,7	5	2,5	203	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	706	67,7	57	5,5	17	1,6	255	24,4	8	0,8	1.043	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	350	85,4	--	--	4	1,0	56	13,6	--	--	410	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	115	66,8	7	3,8	10	6,4	31	17,9	9	5,1	172	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	229	74,7	--	--	--	--	77	25,3	--	--	306	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	1.157	89,6	--	--	--	--	134	10,4	--	--	1.291	100
ΣΥΝΟΛΟ	2.711	79,1	82	2,4	31	0,9	579	16,9	22	0,7	3.425	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΝΑΙ		ΟΧΙ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	116	75,0	39	25,0	155	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	624	88,4	82	11,6	706	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	97	83,0	20	17,0	117	100
ΣΥΝΟΛΟ	837	85,6	141	14,4	978	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.4
ΛΟΓΟΙ ΜΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ
ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΟΙΚΟΓΕ- ΝΕΙΑΚΟΙ ΛΟΓΟΙ		ΜΗ ΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ		ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΕΞΩ- ΤΕΡΙΚΟ		ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΕΠΙ- ΣΤΡΟΦΗ		ΠΡΟΕΤΟΙ- ΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΠΤΥ- ΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	3	6,7	--	--	36	93,3	--	--	--	--	39	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	--	--	8	10,0	58	70,0	8	10,0	8	10,0	82	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	--	--	--	--	15	77,8	5	22,2	--	--	20	100
ΣΥΝΟΛΟ	3	1,8	8	5,8	109	77,5	13	9,1	8	5,8	141	100

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΠΙΝΑΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΝ ΕΚΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΝ 30/9/97 ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΝΑΙ		ΟΧΙ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	87	89,5	11	10,5	98	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	443	98,2	9	1,8	452	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	326	98,8	4	1,2	330	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	71	94,1	4	5,9	75	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ – ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	200	96,9	6	3,1	206	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ – ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	961	95,9	41	4,1	1.002	100
ΣΥΝΟΛΟ	2.088	96,5	75	3,5	2.163	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.2
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΝ 30/9/98 ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΝΑΙ		ΟΧΙ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	111	95,6	5	4,4	116	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	591	94,7	33	5,3	624	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	334	95,5	16	4,5	350	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	95	100	--	--	95	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ – ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	225	98,6	3	1,4	228	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ – ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	1.116	96,4	41	3,6	1.157	100
ΣΥΝΟΛΟ	2.472	96,2	98	3,8	2.570	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.3
ΛΟΓΟΙ ΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΗΝ 30/9/97 ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΛΟΓΟΙ ΥΓΕΙΑΣ		ΠΡΟΣΩΡΙ- ΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΕΞΩ- ΤΕΡΙΚΟ		ΜΟΝΙΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΕΞΩ- ΤΕΡΙΚΟ		ΣΤΡΑΤΙΩ- ΤΙΚΗ ΘΗΤΕΙΑ		ΠΡΟΕΤΟΙ- ΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΑΝΩΤΕΡΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ		ΆΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	--	--	8	75	3	25	--	--	--	--	--	--	11	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	--	--	--	--	--	--	--	--	8	100	--	--	8	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	--	--	--	--	4	100	--	--	--	--	--	--	4	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	--	--	2	50	--	--	2	50	--	--	--	--	4	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	--	--	--	--	--	--	7	100	--	--	--	--	7	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	10	25	10	25	--	--	--	--	11	25	10	25	41	100
ΣΥΝΟΛΟ	10	14	20	27	7	9	9	11	19	25	10	14	75	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.4
ΛΟΓΟΙ ΜΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΗΝ 30/9/98 ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ- ΚΟΙ ΛΟΓΟΙ		ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ		ΜΟΝΙΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ		ΠΡΟΕΤΟΙΜΑ- ΣΙΑ ΓΙΑ ΑΝΩΤΕΡΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ		ΆΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	--	--	2	40	3	60	--	--	--	--	5	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	8	25	8	25	--	--	8	25	9	25	33	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	--	--	12	75	4	25	--	--	--	--	16	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	--	--	--	--	3	100	--	--	--	--	3	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	10	25	21	50	--	--	--	--	10	25	41	100
ΣΥΝΟΛΟ	18	19	43	44	10	10	8	8	19	19	98	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.5
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΝ 30/9/97

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΡΓΟΔΟΤΟΥ-ΜΕΝΟΣ		ΑΥΤΟΕΡΓΟΔΟ-ΤΟΥΜΕΝΟΣ		ΑΝΕΡΓΟΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	69	79,4	5	5,9	13	14,7	87	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	345	77,8	16	3,7	82	18,5	443	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	286	87,8	12	3,7	28	8,5	326	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	56	78,1	2	3,1	13	18,8	71	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	187	93,5	10	4,9	3	1,6	200	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	713	74,2	52	5,4	196	20,4	961	100
ΣΥΝΟΛΟ	1.656	79,3	97	4,6	336	16,1	2.088	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.6
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΝ 30/9/98

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΕΡΓΟΔΟΤΟΥ-ΜΕΝΟΣ		ΑΥΤΟΕΡΓΟΔΟ-ΤΟΥΜΕΝΟΣ		ΑΝΕΡΓΟΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	87	79,0	15	14,0	8	7,0	111	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	493	83,3	33	5,6	65	11,1	591	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	306	91,6	12	3,6	16	4,8	334	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	73	76,7	13	14,0	9	9,3	95	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	193	85,7	13	5,7	19	8,6	225	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	992	88,8	62	5,6	62	5,6	1.116	100
ΣΥΝΟΛΟ	2.144	86,7	148	6,0	179	7,3	2.472	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.7
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΗΝ 30/9/97 ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ	21	28	57	16	4	1	4	8	13	6	11	1	110	7
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ	49	65	271	75	231	77	13	23	84	43	144	19	792	45
ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ	5	7	25	7	20	7	18	31	45	23	134	18	247	14
ΓΡΑΦΕΙΣ	--	--	8	2	32	11	9	15	23	11	351	46	423	24
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	--	--	--	--	8	3	9	15	6	3	104	14	127	7
ΓΕΩΡΓΟΙ	--	--	--	--	--	--	--	--	3	2	--	--	3	--
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	--	--	--	--	4	1	4	8	16	8	10	1	34	2
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ	--	--	--	--	--	--	--	--	3	2	11	1	14	1
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΙΚΡΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	--	--	--	--	--	--	--	--	3	2	--	--	3	--
ΣΥΝΟΛΟ	75	100	361	100	299	100	57	100	196	100	765	100	1.753	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.8
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΗΝ 30/9/98 ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ	23	23	115	22	8	3	9	10	10	4	10	1	175	8
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ	69	67	329	62	255	80	24	28	97	47	258	24	1.032	45
ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ	10	10	56	11	24	7	29	33	52	25	145	14	316	14
ΓΡΑΦΕΙΣ	--	--	25	5	20	6	9	11	19	9	475	45	548	24
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	--	--	--	--	8	3	9	10	10	5	134	13	161	7
ΓΕΩΡΓΟΙ	--	--	--	--	--	--	--	--	3	2	--	--	3	--
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	--	--	--	--	4	1	7	8	13	6	21	2	45	2
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ	--	--	--	--	--	--	--	--	3	2	--	--	3	--
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	10	1	10	--
ΣΥΝΟΛΟ	102	100	525	100	319	100	87	100	207	100	1.053	100	2.293	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.9
ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΝ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΗΝ
30/9/97 ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΓΕΩΡΓΙΑ	--	--	1	--	4	1	1	4	6	3	--	--	12	1
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	--	--	16	5	--	--	7	12	--	--	21	3	44	3
ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ & ΝΕΡΟ	--	--	--	--	--	--	--	--	3	2	--	--	3	--
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	5	7	49	14	--	--	--	--	23	12	10	1	87	5
ΕΜΠΟΡΙΟ	13	17	49	14	20	7	7	12	29	15	155	20	273	16
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ & ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	8	11	33	9	--	--	15	27	16	8	62	8	134	8
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	13	17	66	18	32	11	--	--	10	5	155	20	276	16
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	10	14	49	14	20	7	2	4	13	6	73	10	167	9
ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	8	10	16	4	--	--	7	12	10	5	72	9	113	6
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ	--	--	8	2	16	5	--	--	16	8	31	4	71	4
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	18	24	58	16	207	69	7	12	3	2	134	18	427	24
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	--	--	--	--	--	--	--	--	64	33	--	--	64	3
ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	--	--	16	4	--	--	11	19	3	1	52	7	82	5
ΣΥΝΟΛΟ	75	100	361	100	299	100	57	100	196	100	765	100	1.753	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.10
ΤΟΜΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΝ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΗΝ
30/9/98 ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΓΕΩΡΓΙΑ	--	--	--	--	4	1	4	5	7	3	--	--	15	1
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	3	3	25	5	--	--	15	18	--	--	21	2	64	3
ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ & ΝΕΡΟ	--	--	8	2	--	--	--	--	3	2	--	--	11	1
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	5	5	49	9	--	--	--	--	17	8	10	1	81	3
ΕΜΠΟΡΙΟ	12	12	99	19	20	6	11	13	16	8	238	22	396	17
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ & ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	7	8	33	6	4	1	11	13	13	6	62	6	130	6
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	18	18	106	20	28	9	9	10	29	14	176	17	366	16
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	13	12	57	11	28	9	2	3	20	9	72	7	192	8
ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	13	12	41	8	--	--	9	10	10	5	62	6	135	6
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ	--	--	25	4	16	5	--	--	19	9	93	9	153	7
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	26	25	57	11	215	68	5	5	6	3	217	20	526	23
ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	5	5	--	--	--	--	5	5	64	31	10	1	84	3
ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	--	--	25	5	4	1	16	18	3	2	92	9	140	6
ΣΥΝΟΛΟ	102	100	525	100	319	100	87	100	207	100	1.053	100	2.293	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.11
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΑΠΟΛΑΒΩΝ (£) ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΝ 30/9/97 ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΦΥΛΟ		ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ
	ΑΝΔΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	
ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ	562	422	507
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ	562	485	506
ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ	433	364	405
ΓΡΑΦΕΙΣ	527	336	359
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	421	283	337
ΓΕΩΡΓΟΙ	500	μ.ε.	500
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	473	350	458
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ	700	μ.ε.	700
ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	509	410	442

μ.ε. = μη εφαρμόσιμο

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.12
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΜΗΝΙΑΙΩΝ ΑΠΟΛΑΒΩΝ (£) ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΝ 30/9/98 ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΙ ΦΥΛΟ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΦΥΛΟ		ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ
	ΑΝΔΡΑΣ	ΓΥΝΑΙΚΑ	
ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ	632	435	562
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ	613	522	547
ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ	461	419	440
ΓΡΑΦΕΙΣ	547	350	379
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	543	363	440
ΓΕΩΡΓΟΙ	500	μ.ε.	500
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	490	450	486
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ	750	μ.ε.	750
ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	563	445	484

μ.ε. = μη εφαρμόσιμο

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.13
ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΗΝ 30/9/97 ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΒΑΘΜΟΣ	ΜΕΤΑΠΤΥ- ΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΚΑΘΟΛΟΥ	--	--	8	2	16	5	7	11	16	9	10	2	57	3
ΛΙΓΟ	3	3	--	--	12	4	2	4	10	5	31	4	58	3
ΜΕΤΡΙΑ	10	14	115	32	32	11	18	31	48	25	217	29	440	26
ΠΟΛΥ	23	31	82	23	104	36	20	35	64	34	238	32	531	31
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	39	52	156	43	127	44	10	19	52	27	248	33	632	37
ΣΥΝΟΛΟ	75	100	361	100	291	100	57	100	190	100	744	100	1.718	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.14
ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΤΗΝ 30/9/98 ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΒΑΘΜΟΣ	ΜΕΤΑΠΤΥ- ΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΚΑΘΟΛΟΥ	5	5	25	5	8	2	4	5	--	--	41	4	83	4
ΛΙΓΟ	3	2	--	--	8	3	--	--	3	2	62	6	76	3
ΜΕΤΡΙΑ	18	18	147	28	32	10	18	20	35	17	207	20	457	20
ΠΟΛΥ	26	25	140	26	107	34	37	44	84	40	331	32	725	32
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	51	50	213	41	163	51	27	31	84	41	403	38	941	41
ΣΥΝΟΛΟ	103	100	525	100	318	100	86	100	206	100	1.044	100	2.282	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.15
ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΗΝ 30/9/97

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΑΘΟΛΟΥ		ΛΙΓΟ		ΜΕΤΡΙΑ		ΠΟΛΥ		ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ	--	--	--	--	27	25	3	3	80	72	110	100
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ	29	4	20	2	167	22	229	30	326	42	771	100
ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ	9	4	--	--	71	30	66	28	90	38	236	100
ΓΡΑΦΕΙΣ	4	1	33	8	115	27	180	43	87	21	419	100
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	6	5	4	3	47	37	39	31	31	24	127	100
ΓΕΩΡΓΟΙ	--	--	--	--	--	--	--	--	3	100	3	100
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	6	19	--	--	3	9	10	27	16	45	35	100
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ	--	--	--	--	10	76	4	24	--	--	14	100
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΜΙΚΡΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	3	100	--	--	--	--	--	--	--	--	3	100
ΣΥΝΟΛΟ	57	3	57	3	440	26	531	31	633	37	1.718	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.16
ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΗΝ 30/9/98

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΑΘΟΛΟΥ		ΛΙΓΟ		ΜΕΤΡΙΑ		ΠΟΛΥ		ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ	3	2	--	--	38	22	44	25	90	51	175	100
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ	23	3	14	1	165	16	316	31	503	49	1.021	100
ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ	27	8	--	--	87	28	72	23	130	41	316	100
ΓΡΑΦΕΙΣ	10	2	52	10	116	21	232	42	138	25	548	100
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	20	13	10	6	37	23	46	29	47	29	160	100
ΓΕΩΡΓΟΙ	--	--	--	--	--	--	--	--	3	100	3	100
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	--	--	--	--	4	7	12	26	30	67	46	100
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ	--	--	--	--	--	--	3	100	--	--	3	100
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ	--	--	--	--	10	100	--	--	--	--	10	100
ΣΥΝΟΛΟ	83	4	76	3	457	20	725	32	941	41	2.282	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.17
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΗΘΕΛΑΝ ΝΑ ΕΡΓΑΣΤΟΥΝ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ
ΠΟΥ ΕΠΙΘΥΜΟΥΣΑΝ ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΜΕΤΑΠΤΥ-ΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙ-ΚΟΥ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙ-ΚΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ	7	60	16	18	12	22	--	--	--	--	32	13	67	16
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ	3	20	50	55	32	57	4	40	3	17	10	4	102	24
ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ	3	20	8	9	--	--	4	40	10	50	62	26	87	20
ΓΡΑΦΕΙΣ	--	--	--	--	--	--	3	20	6	33	72	31	81	19
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ	--	--	--	--	4	7	--	--	--	--	--	--	4	1
ΔΕΝ ΑΝΕΦΕΡΕ	--	--	16	18	8	14	--	--	--	--	62	26	86	20
ΣΥΝΟΛΟ	13	100	90	100	56	100	11	100	19	100	238	100	427	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.18
ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΗΘΕΛΑΝ ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΛΟΓΟΙ	ΜΕΤΑΠΤΥ- ΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΕΡΓΑΣΙΑ ΑΣΧΕΤΗ ΜΕ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5	50	41	50	12	27	7	75	--	--	82	47	147	44
ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΜΙΣΘΟΣ	8	75	33	40	16	36	2	25	3	25	62	35	124	37
ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	3	25	--	--	--	--	--	--	3	25	10	6	16	5
ΜΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	3	25	25	30	4	9	--	--	--	--	20	12	52	16
ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΩΡΑΡΙΟ	5	50	16	20	12	27	2	25	6	50	63	35	104	31
ΜΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΕΡΓΑΣΙΑ	--	--	9	10	20	46	--	--	3	25	10	6	42	13
ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ	--	--	--	--	4	9	--	--	--	--	--	--	4	1
ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	10	100	82	100	44	100	9	100	13	100	175	100	333	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.19
ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΗΘΕΛΑΝ ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ
ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΝ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΗΝ 30/9/98

ΛΟΓΟΙ	ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ		ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ		ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ		ΓΡΑΦΕΙΣ		ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ		ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΕΡΓΑΣΙΑ ΑΣΧΕΤΗ ΜΕ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	19	70	16	22	38	51	52	44	12	42	10	100	147	44
ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗ- ΤΙΚΟΣ ΜΙΣΘΟΣ	--	--	35	47	30	40	41	35	18	58	--	--	124	37
ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗ- ΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	3	9	--	--	--	--	--	--	13	45	--	--	16	5
ΜΗ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΜΟΝΙΜΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	8	30	15	20	8	11	21	18	--	--	--	--	52	16
ΜΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΩΡΑΡΙΟ	--	--	18	25	37	50	45	38	4	13	--	--	104	31
ΜΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΕΡΓΑΣΙΑ	--	--	23	31	--	--	19	16	--	--	--	--	42	13
ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ	--	--	4	5	--	--	--	--	--	--	--	--	4	1
ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	27	100	74	100	75	100	117	100	30	100	10	100	333	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.20
ΧΡΟΝΟΣ ΕΥΡΕΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΟΙΤΗΣΗ Ή/ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΧΡΟΝΟΣ	ΜΕΤΑΠΤΥ- ΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΕΝΑ ΜΗΝΑ	49	45	189	32	199	55	29	30	119	53	433	38	1.018	40
ΜΕΤΑΞΥ 1-3 ΜΗΝΩΝ	28	26	164	27	80	22	38	40	35	16	300	26	645	25
ΜΕΤΑΞΥ 4-6 ΜΗΝΩΝ	15	15	90	15	32	9	4	5	36	16	145	13	322	13
ΜΕΤΑΞΥ 7-12 ΜΗΝΩΝ	13	12	74	12	15	4	9	9	10	4	83	7	204	8
ΠΙΑΝΩ ΑΠΟ 12 ΜΗΝΕΣ	3	2	33	6	20	6	8	9	20	8	165	14	249	10
ΔΕΝ ΒΡΗΚΑ ΑΚΟΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	--	--	49	8	16	4	7	7	6	3	21	2	99	4
ΣΥΝΟΛΟ	108	100	599	100	362	100	95	100	226	100	1.147	100	2.537	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.21
ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ	ΜΕΤΑΠΤΥ- ΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	5	4,9	16	3,0	4	1,2	2	2,6	13	5,9	42	3,8	82	3,4
ΣΥΝΤΕΧΝΙΕΣ	--	--	--	--	4	1,2	--	--	--	--	--	--	4	0,2
ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	--	--	8	1,5	--	--	--	--	--	--	--	--	8	0,3
ΑΓΓΕΛΙΑ ΣΤΟΝ ΤΥΠΟ	28	26,8	189	34,3	80	23,8	22	26,3	45	20,6	279	25,5	643	26,9
ΓΝΩΣΤΟΙ/ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ	41	39,0	238	43,3	52	15,5	40	47,4	97	44,1	536	49,1	1.004	42,1
ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	5	4,9	--	--	--	--	--	--	3	1,5	--	--	8	0,4
ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	21	1,9	21	0,9
ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ	21	19,5	106	19,4	48	14,3	24	28,9	13	5,9	176	16,0	388	16,2
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ	8	7,3	25	4,5	139	41,7	--	--	--	--	10	0,9	182	7,6
ΣΧΟΛΗ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	--	--	--	--	8	2,4	--	--	55	25,0	72	6,6	135	5,7
ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	105	100	550	100	334	100	84	100	219	100	1.095	100	2.388	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.22
ΒΑΘΜΟΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΝΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΒΑΘΜΟΣ	ΜΕΤΑΠΤΥ- ΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΚΑΘΟΛΟΥ	8	7	49	10	48	15	9	10	16	8	207	20	337	15
ΛΙΓΟ	15	15	115	22	20	6	9	10	32	16	124	12	315	14
ΜΕΤΡΙΑ	23	23	156	30	100	31	9	10	42	20	237	23	567	25
ΠΟΛΥ	8	7	123	24	87	28	27	31	48	23	207	20	500	22
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	49	48	74	14	64	20	32	39	68	33	258	25	545	24
ΣΥΝΟΛΟ	103	100	517	100	319	100	86	100	206	100	1.033	100	2.264	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.23
ΒΑΘΜΟΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΓΝΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΒΑΘΜΟΣ	ΜΕΤΑΠΤΥ- ΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΚΑΘΟΛΟΥ	--	--	33	7	28	9	4	5	10	5	175	18	250	11
ΛΙΓΟ	11	10	25	5	24	7	4	5	12	6	83	8	159	7
ΜΕΤΡΙΑ	15	15	140	27	103	33	7	8	23	11	165	16	453	20
ΠΟΛΥ	23	22	188	37	100	31	29	33	77	37	217	22	634	29
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	54	53	123	24	63	20	42	49	84	41	362	36	728	33
ΣΥΝΟΛΟ	103	100	509	100	318	100	86	100	206	100	1.002	100	2.224	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.24
ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ 30/9/98
ΚΑΤΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΜΕΤΑΠΤΥ- ΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙ- ΚΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	13	23	25	19	4	4	2	13	--	--	10	5	54	10
ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ-ΠΩΛΗΣΕΙΣ	3	5	8	6	4	4	4	25	3	8	--	--	22	4
ΑΓΟΡΕΣ	3	5	8	6	--	--	2	13	--	--	10	5	23	4
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ	11	18	16	13	4	4	4	25	--	--	--	--	35	6
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	--	--	16	13	--	--	--	--	--	--	10	5	26	5
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	3	5	8	6	4	4	--	--	--	--	--	--	15	3
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	3	5	--	--	4	4	--	--	--	--	--	--	7	1
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	18	32	57	44	16	17	2	13	16	39	125	60	234	43
ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	--	--	--	--	4	4	--	--	3	8			7	1
ΓΛΩΣΣΕΣ	--	--	--	--	4	4	--	--	--	--	--	--	4	1
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ, ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ, ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ	3	5	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	3	1
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΓΚ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	10	18	33	25	64	67	2	13	13	31	41	20	163	30
ΆΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ	3	5	--	--	8	8	4	25	3	8	52	25	70	13
ΔΕΝ ΑΝΕΦΕΡΕ	5	9	--	--	--	--	--	--	10	23	10	5	25	5
ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	57	100	131	100	95	100	18	100	42	100	207	100	550	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.25
ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΚΑΘΟΛΟΥ		ΛΙΓΟ		ΜΕΤΡΙΑ		ΠΟΛΥ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	38	88,2	3	5,9	3	5,9	--	--	44	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	57	70,0	16	20,0	--	--	8	10,0	81	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	72	94,7	4	5,3	--	--	--	--	76	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	13	100,0	--	--	--	--	--	--	13	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	23	100,0	--	--	--	--	--	--	23	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	114	91,7	10	8,3	--	--	--	--	124	100
ΣΥΝΟΛΟ	317	87,8	33	9,2	3	0,7	8	2,3	361	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.26
ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΚΑΘΟΛΟΥ		ΛΙΓΟ		ΜΕΤΡΙΑ		ΠΟΛΥ		ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.			%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	3	4,5	10	18,2	15	27,3	13	22,7	15	27,3	56	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	16	13,3	33	26,7	25	20,0	24	20,0	25	20,0	123	100
ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	12	12,0	12	12,0	8	8,0	36	36,0	32	32,0	100	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	--	--	7	37,5	2	12,5	2	12,5	7	37,5	18	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	6	15,3	6	15,4	10	23,1	10	23,1	10	23,1	42	100
ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ-ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ	42	21,1	--	--	31	15,8	62	31,6	61	31,5	196	100
ΣΥΝΟΛΟ	79	14,7	68	12,7	91	17,0	147	27,5	150	28,1	535	100

ΠΙΝΑΚΑΣ 3.27
ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΠΟΥ ΘΑ ΗΘΕΛΑΝ
ΝΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΟΥΝ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΜΕΤΑΠΤΥ- ΧΙΑΚΟ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΥΠΡΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΑΝΩΤΕΡΟ ΚΥΠΡΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	13	13	115	26	12	4	4	6	19	11	42	5	205	11
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	10	1	10	1
ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ-ΠΩΛΗΣΕΙΣ	13	13	82	19	28	10	13	18	10	5	62	8	208	11
ΑΓΟΡΕΣ	--	--	--	--	--	--	--	--	3	2	--	--	3	--
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ	13	13	99	23	16	6	7	9	--	--	20	3	155	8
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	3	3	16	4	--	--	--	--	--	--	--	--	19	1
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ	3	3	24	6	12	4	--	--	--	--	10	1	49	3
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	10	1	10	1
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	28	29	123	28	96	34	24	33	68	38	310	41	649	35
ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	3	3	8	2	4	1	2	3	10	5	--	--	27	2
ΓΛΩΣΣΕΣ	3	3	24	6	16	6	4	6	--	--	21	3	68	4
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	--	--	--	--	12	4	--	--	--	--	21	3	33	2
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ, ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ, ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ	--	--	8	2	--	--	--	--	3	2	--	--	11	1
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΣΥΓΚ. ΕΠΑΓΓΕΛΜ.	28	29	99	23	40	14	18	24	93	52	144	19	422	23
ΙΑΤΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	5	5	--	--	16	6	7	9	6	4	145	19	179	10
ΆΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ	23	24	41	9	103	37	11	15	3	2	63	8	244	13
ΔΕΝ ΑΝΕΦΕΡΕ	10	11	17	4	29	10	4	6	6	4	72	10	138	8
ΌΛΟΙ ΟΙ ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ	98	100	435	100	283	100	73	100	180	100	764	100	1.833	100

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1:	Πληθυσμός και δείγμα αποφοίτων Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά επίπεδο σπουδών.	4
2:	Συντελεστές αναγωγής κατά επίπεδο σπουδών.	5
3:	Στατιστικό λάθος ($\epsilon \pm \%$) κατά επίπεδο σπουδών και ποσοστό απαντήσεων.	6
4:	Κατάσταση σπουδών αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης	32
5:	Χρόνος επιστροφής αποφοίτων εξωτερικού στην Κύπρο κατά επίπεδο σπουδών.	43
6:	Επιθυμία αποφοίτων για αλλαγή επαγγέλματος κατά επίπεδο σπουδών.	86
7:	Επιθυμία αποφοίτων για αλλαγή επαγγέλματος σε σχέση με το βαθμό ικανοποίησης από την εργασία.	87
8:	Επιθυμία αποφοίτων για αλλαγή επαγγέλματος κατά επαγγελματική κατηγορία την 30/9/98.	88
9:	Συμμετοχή αποφοίτων σε προγράμματα κατάρτισης μέχρι την 30/9/98 κατά επίπεδο σπουδών.	103
10:	Επιθυμία για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης που θα ήταν χρήσιμα για εκτέλεση της εργασίας κατά επίπεδο σπουδών.	112
11:	Επιθυμία για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης που θα ήταν χρήσιμα για εύρεση εργασίας κατά επίπεδο σπουδών.	113

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1:	Ποσοστιαία κατανομή αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης 1996 κατά επίπεδο σπουδών.	9
2:	Ποσοστιαία κατανομή αποφοίτων του δείγματος κατά επίπεδο σπουδών και φύλο .	10
3:	Ποσοστιαία κατανομή αποφοίτων του δείγματος κατά επαρχία.	12
4:	Ποσοστιαία κατανομή αποφοίτων του δείγματος κατά περιοχή και φύλο.	13
5:	Ποσοστιαία κατανομή αποφοίτων του δείγματος κατά χώρα σπουδών.	14
6:	Ποσοστό ανεργίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1997 κατά επίπεδο μόρφωσης και ηλικία.	17
7:	Ποσοστό ανεργίας αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1997 κατά φύλο και ηλικία.	19
8:	Επαγγελματικές κατηγορίες στις οποίες εργάζονταν οι νέοι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1995.	20
9:	Διάγραμμα ροών για την κατάσταση σπουδών αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.	31
10:	Ποσοστό αναμενόμενων αποφοίτων εξωτερικού που δεν είχαν πάρει το πτυχίο τους κατά επίπεδο σπουδών.	34
11:	Ποσοστό αποφοίτων που συνεχίζουν τις σπουδές τους σε ανώτερο επίπεδο κατά επίπεδο σπουδών.	35
12:	Ποσοστό αναμενόμενων αποφοίτων που δεν έχουν πάρει το πτυχίο τους κατά έτος αποφοίτησης .	38

13:	Συνέχιση σπουδών σε ψηλότερο επίπεδο.	39
14:	Ποσοστό αποφοίτων εξωτερικού που δεν επέστρεψαν στην Κύπρο μετά τη συμπλήρωση των σπουδών τους κατά επίπεδο.	41
15:	Λόγοι μη επιστροφής αποφοίτων εξωτερικού στην Κύπρο κατά επίπεδο σπουδών.	42
16:	Διάγραμμα ροών για τη συμμετοχή αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας της Κύπρου	46
17:	Λόγοι μη συμμετοχής αποφοίτων στην αγορά εργασίας την 30/9/97 κατά επίπεδο σπουδών.	48
18:	Λόγοι μη συμμετοχής αποφοίτων στην αγορά εργασίας την 30/9/98 κατά επίπεδο σπουδών.	50
19:	Ποσοστό συμμετοχής αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης 1996 κατά επίπεδο σπουδών.	52
20:	Ποσοστό συμμετοχής αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης κατά έτος αποφοίτησης.	54
21:	Επαγγελματική κατάσταση αποφοίτων την 30/9/97.	55
22:	Επαγγελματική κατάσταση αποφοίτων την 30/9/98.	56
23:	Ποσοστό ανεργίας κατά επίπεδο σπουδών.	58
24:	Ποσοστό ανεργίας κατά έτος αποφοίτησης.	60
25:	Ποσοστό απασχόλησης κατά επίπεδο σπουδών .	62
26:	Ποσοστό αυτοεργοδότησης κατά επίπεδο σπουδών.	64
27:	Επαγγελματικές επιλογές αποφοίτων κατά επίπεδο σπουδών στις 30/9/97.	66

28:	Επαγγελματικές επιλογές αποφοίτων κατά επίπεδο σπουδών στις 30/9/98.	70
29:	Τομεακές επιλογές αποφοίτων κατά επίπεδο σπουδών στις 30/9/97.	71
30:	Τομεακές επιλογές αποφοίτων κατά επίπεδο σπουδών στις 30/9/98.	73
31:	Μέσος όρος μηνιαίων απολαβών (£) αποφοίτων κατά επίπεδο σπουδών.	75
32:	Μέσος όρος μηνιαίων απολαβών (£) αποφοίτων στις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες.	77
33:	Μέσος όρος μηνιαίων απολαβών (£) αποφοίτων κατά φύλο.	78
34:	Βαθμός ικανοποίησης των αποφοίτων από την εργασία τους κατά επίπεδο σπουδών στις 30/9/97.	80
35:	Βαθμός ικανοποίησης των αποφοίτων από την εργασία τους κατά επίπεδο σπουδών στις 30/9/98.	82
36:	Βαθμός ικανοποίησης αποφοίτων από την εργασία στις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες την 30/9/97.	84
37:	Βαθμός ικανοποίησης αποφοίτων από την εργασία στις κύριες επαγγελματικές κατηγορίες την 30/9/98.	85
38:	Επαγγελματικές κατηγορίες που επέλεξαν για να εργαστούν οι απόφοιτοι που θα ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα.	90
39:	Λόγοι για τους οποίους οι απόφοιτοι ήθελαν να αλλάξουν επάγγελμα.	91

40:	Χρόνος εύρεσης εργασίας μετά την αποφοίτηση ή/και επιστροφή στην Κύπρο .	95
41:	Κυριότερες πηγές πληροφόρησης αποφοίτων για την πρώτη εργασία.	97
42:	Βαθμός αξιοποίησης γνώσεων στην εκτέλεση της εργασίας κατά επίπεδο σπουδών.	100
43:	Βαθμός βοήθειας γνώσεων στην εκτέλεση της εργασίας κατά επίπεδο σπουδών.	102
44:	Κύριοι θεματικοί τομείς προγραμμάτων κατάρτισης στα οποία έλαβαν μέρος οι απόφοιτοι.	105
45:	Μέσος όρος διάρκειας κατάρτισης κατά επίπεδο σπουδών (ώρες).	107
46:	Συμβολή της συμμετοχής των αποφοίτων σε προγράμματα κατάρτισης στην εύρεση εργασίας.	108
47:	Συμβολή της συμμετοχής των αποφοίτων σε προγράμματα κατάρτισης στην εκτέλεση της εργασίας τους.	110
48:	Κύριοι θεματικοί τομείς προγραμμάτων κατάρτισης που θα ήθελαν να παρακολουθήσουν οι απόφοιτοι.	115

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (1993), “Οι Νέοι Απόφοιτοι και η Αγορά Εργασίας”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (1996), “Ισοζύγιο Εργατικού Δυναμικού - Προβλέψεις 1997”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (1997), “Οι Νέοι Απόφοιτοι και η Αγορά Εργασίας - Μεταβολές και Τάσεις”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (1997), “Ισοζύγιο Εργατικού Δυναμικού - Προβλέψεις 1998”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (1999), “Οι Μικρο-μεσαίες Επιχειρήσεις της Κύπρου στο Κατώφλι του 2000 – Ο τομέας της Μεταποίησης”.

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, (1999), “Οι Μικρο-μεσαίες Επιχειρήσεις της Κύπρου στο Κατώφλι του 2000 – Ο τομέας των Κατασκευών”.

CEDEFOP, (1997), “Key Data on Vocational Training in the European Union”.

European Commission, (1997), “Key Data on Education in the European Union”.

European Commission, (1998), “Employment in Europe”.

European Commission, (1998), “The European Social Fund - an Overview of the Programming Period 1994-1999”.

Eurostat, (1997), “Youth in the European Union - From Education to Working Life”.

Eurostat, (1998), “Labour force survey – Results 1997”.

International Labour Office, (1990), “ISCO-88, International Standard Classification of Occupations”.

Ministry of Labour Portugal, (1999), “Employment National Action Plan 1999 - Portugal”.

ΟΑΕΔ, (1998), “Εργασία, Μηνιαίο περιοδικό του ΟΑΕΔ, Τεύχος 20, Ιούνιος 1998”.

ΟΑΕΔ, (1999), “National Action Plan for employment 1999 – Greece”.

Πανεπιστήμιο Κύπρου, (1999), “Οδηγός Μεταπτυχιακών Σπουδών 2000”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, (1996), “Σύστημα Ταξινόμησης Οικονομικών Δραστηριοτήτων (NACE Αναθ. 1)”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, (1997), “Απογραφή Επιχειρήσεων 1995”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, (1998), “Δημογραφική Έκθεση, 1997”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, (1998), “Στατιστική Εκπαίδευσης, 1996-1997”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, (1999), “Στατιστική Εκπαίδευσης, 1997-1998”.

Τμήμα Στατιστικής και Ερευνών, (1999), “Εργατικές Στατιστικές, 1997”.